

Liepājas pilsētas dome

Liepājas pilsētas teritorijas plūvojums

STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Vides pārskats

Pasūtītājs

LIEPĀJAS PILSĒTAS BŪVVALDE

Roņu ielā 6,

Liepāja, LV- 3401

Reg. Nr.90000063185

Izpildītājs:

SIA „GRUPA 93”

Kr.Barona iela 3-4,

Rīga, LV 1050

Reg.Nr. LV50103129191

Liepāja, 2012.gads

APZĪMĒJUMI

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

ES – Eiropas Savienība

ĪADT – Īpaši aizsargājama dabas teritorija

IVN – ietekmes uz vidi novērtējums

NAP - Nacionālais attīstības plāns

NATURA 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija (NATURA 2000)

LR – Latvijas Republika

LVĢMC – VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

RVP – reģionālā vides pārvalde

SIVN – ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums

TES - termoelektrostacija

TIAN – teritorija apbūves un izmantošanas noteikumi

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Vides pārskats – ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma ietvaros sagatavots dokuments, kurā aprakstīta, novērtēta plānošanas dokumenta, tā iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekme uz vidi un aprakstīti pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai

VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs

VVD – Vides valsts dienests

SATURS

IEVADS.....	4
1. Teritorijas plānojuma pamatnostādnes un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	5
1.1. Definētie galvenie mērķi un plānojuma izstrādes pamatprincipi	5
1.2. Teritorijas plānojuma saturs	6
1.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	6
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA	10
2.2. SIVN process un metodoloģija	10
2.2. Vides pārskata sagatavošanas metodes	11
2.2.1. Dokumentu atbilstība un sasaiste ar citiem likumdošanas dokumentiem.....	11
2.2.2. Pašreizējās situācijas un nulles scenārija novērtējums.....	11
2.2.3. Teritorijas plānojuma īstenošanas būtisko ietekmju uz vidi vērtējums	12
2.3. Sabiedrības līdzdalība	13
3. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE	15
3.1. Teritorijas apraksts	15
3.2. Dabas teritorijas un resursi	15
3.2.1. Labiekārtotas apstādījumu teritorijas	15
3.2.2. Mežu teritorijas	17
3.2.3. Dabas vērtības un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	19
3.2.4. Virszemes ūdeņi	22
3.2.5. Pazemes ūdeņi, to ieguve un izmantošana	26
3.2.6. Kultūrvēsturiskais mantojums un ainavas	27
3.3. Vides stāvokļa apraksts	28
3.3.1. Klimats	28
3.3.2. Gaisa kvalitāte	28
3.3.3. Troksnis	31
3.3.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte	31
3.3.5. Pazemes un dzeramo ūdeņu kvalitāte	33
3.3.6. Notekūdeņi	34
3.3.7. Peldūdeņi	37
3.3.8. Atkritumu apsaimniekošana	38
3.3.9. Smakas	39
3.3.10. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas	40
3.3.11. Degradētās teritorijas	41
3.3.12. Riska teritorijas un objekti	41
3.4. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	47
4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT	48
5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI	50
5.1. Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana	50
5.2. Dabas teritoriju saglabāšana, aizsardzība un pieejamība	50

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	52
6.2. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	52
6.2.1. ANO Konvencijas vides aizsardzības jomā	52
6.2.2. Eiropas Kopienas Direktīvas, Konvencijas un Stratēģijas	54
6.3. Nacionālie vides aizsardzības mērķi un to integrēšana plānošanas dokumentos	56
6.4. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsargāšanu un izmantošanu reglamentējošie dokumenti	58
6.5. Kurzemes plānošanas reģiona plānošanas dokumentos noteiktie vides mērķi	59
7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	61
7.1. Plānošanas dokuments un tajā iekļautie risinājumi	61
7.2. Vispārīgie plānošanas dokumentā iekļautie risinājumi slodzes uz vidi samazināšanai vai ierobežošanai	64
7.2.1. Ierobežojumi noteiktām piesārņojošām darbībām vai piesārņojuma apjoma mazināšanai	64
7.2.2. Prasības pasākumiem, kas veicami pirms noteiktu attīstības priekšlikumu ieviešanas	65
7.2.3. Teritorijas ar īpašiem noteikumiem	65
7.3. Plānošanas dokumenta ieviešanas būtiskās ietekmes uz vidi vērtējums	66
7.3.1. Vispārējā ietekme	66
7.3.2. Ietekme uz vides kvalitāti	66
7.3.3. Ietekme uz dabas teritoriju saglabāšanu, aizsardzību un pieejamību	71
7.3.4. Ietekme uz pilsētas ainavu	76
7.3.5. Ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu	76
7.3.5. Kopējā ietekme	77
8. RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI	78
8.1. Turpmākā teritorijas izpēte	78
8.2. Ietekmes uz vidi samazināšana plānošanas dokumenta īstenošanā	79
9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	82
10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽAS IETEKMES IZVĒRTĒJUMS	83
11. GALVENIE PAMATPRINCIPI UN METODES NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANĀ	84
12. VIDES MONITORINGS UN PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	85
13. KOPSAVILKUMS	88
IZMANTOTIE AVOTI	91
Pielikumi	94
1. pielikums Ūdens ieguves urbumiem noteiktās aizsargjoslas	94
2. pielikums Potenciāli piesārņotās vietas Liepājas pilsētas teritorijā	95
3. pielikums Paaugstinātas bīstamības objekti Liepājā	97
4. pielikums Riska teritorijas un objekti	100

IEVADS

Vides pārskats ir sagatavots Liepājas pilsētas teritorijas plānojumam, balstoties uz 2012. gada 19. janvāra Vides pārraudzības valsts biroja atzinumu Nr.3 par vides pārskata projektu, kuru teritorijas plānojuma izstrādātāji bija sagatavojuši teritorijas plānojuma galīgajai redakcijai (apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 2011. gada 15. decembra lēmumu Nr.409 (prot.Nr.14,18#)). Teritorijas plānojums ir izstrādāts Liepājas pašvaldības administratīvajai teritorijai. Teritorijas plānojuma 1. redakcijai un vides pārskata projektam ir veikta sabiedriskā apspriešana.

Teritorijas plānojumā rakstveidā un grafiski ir attēlota teritorijas pašreizējā izmantošana un noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un izmantošanas aprobežojumi ilgtermiņa perspektīvā. Liepājas teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir atbalstīt Liepājas izaugsmi, saglabāt tās unikalitāti un vērtības. Teritorijas plānojuma galvenais uzdevums ir nodrošināt Liepājas pilsētas attīstības programmā 2008. – 2014. gadam noteikto mērķu īstenošanu un mērķtiecīgi plānot pilsētas attīstību, ņemot vērā iedzīvotāju, ražošanas un ostas attīstības intereses, vienlaicīgi nodrošinot vides piesārņojuma novēršanu vai samazināšanu, vides kvalitātes uzlabošanu un dabas vērtību saglabāšanu. Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ņemot vērā nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās vides un dabas aizsardzības prasības.

Vides pārskats ir sagatavots ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma ietvaros, jo Liepājas pilsētas teritorijas plānojums ir plānošanas dokuments, kam saskaņā likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 2.2.1. punktā noteikto kā republikas nozīmes pilsētas plānojumam ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu. Vides pārskata mērķis ir novērtēt teritorijas plānojuma iespējamo ietekmi uz vidi un pasākumus iespējamās ietekmes mazināšanai. Vides pārskatā ir iekļauta informācija un veikta pieejamās informācijas analīze atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka vides aizsardzības jomas normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts birojs.

1. Teritorijas plānojuma pamatnostādnes un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

1.1. Definētie galvenie mērķi un plānojuma izstrādes pamatprincipi

Teritorijas plānojums izstrādāts ar mērķi atbalstīt Liepājas izaugsmi, saglabāt tās unikalitāti un vērtības. Galvenā ekonomiskās attīstības prioritāte ir daudzveidīga tautsaimniecības nozaru attīstība, kuras pamats ir ražošana un ostas darbība. Prioritāras jomas ir arī transports un loģistika, kā arī tūrisms. Liepājas unikālās saglabājamās vērtības sakņojas tās vēsturē un kultūrā. Teritorijas plānojuma galvenais uzdevums ir nodrošināt Liepājas pilsētas attīstības programmā 2008.–2014. gadam noteikto mērķu īstenošanu, dodot iespējas attīstībai un vienlaikus noteikt nepieciešamos ierobežojumus un prasības, lai aizsargātu seno apbūvi un pilsēt būvniecisko struktūru, izslēgtu konfliktus saistībā ar būvniecību un citu saimniecisko darbību, saglabātu un uzlabotu pilsētvides kvalitāti. Pilsētas attīstības programma nosaka pilsētas attīstības vīziju, mērķus, prioritātes un uzdevumus četros savstarpēji saistītos virzienos: sabiedrība, labklājība, ekonomika, pilsētvide.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN) attiecas uz visu Liepājas pilsētas administratīvo teritoriju un ir saistoši visām fiziskām un juridiskām personām – nekustamā īpašuma īpašniekiem, lietotājiem un nomniekiem, veicot būvniecību, saimniecisko darbību un zemes vienību veidošanu.

Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas risinājumi ir sagatavoti, ņemot vērā vairākus faktorus:

- pilsētas līdzšinējā attīstība, ekonomiskā situācija un nākotnes tendences;
- Liepājas pašvaldības programmatisko un plānošanas dokumentu nostādnes, attīstības programmā definētās prioritātes;
- normatīvo aktu prasības;
- iedzīvotāju, uzņēmēju un politiķu viedokļus un redzējumu par pilsētas turpmāko attīstību;
- ekspertu viedokļi.

Izstrādājot teritorijas plānojumu, ir ņemti vērā nacionāla, plānošanas reģiona un pilsētas pašvaldības līmeņa plānošanas dokumenti un pamatnostādnes, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas lieguma "Liepājas ezers" dabas aizsardzības plāna un normatīvajos aktos noteiktie ierobežojumi, kā arī vides aizsardzības speciālistu un institūciju viedokļi.

Teritorijas plānojuma izstrādē tika ievēroti sekojoši principi:

- Pēctecība - nodrošinot, ka jaunajā plānojumā tiek pārmantoti tādi esošā plānojuma risinājumi, kuru pamatojums nav mainījies, tostarp integrējot līdzšinējā laikā izstrādātos teritorijas plānojuma grozījumus un detālplānojumu risinājumus
- Daudzveidība - nodrošinot, ka plānojuma izstrādē ir ņemta vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidība un sniedzot līdzvērtīgas iespējas teritorijas daudzfunkcionālai izmantošanai vienlaicīgi tādu funkcionālo zonu savietojumu, kas savstarpēji nekonfliktē
- Vienlīdzīgas konkurences iespējas - nodrošinot vienlīdzīgus priekšnoteikumus dažādu uzņēmējdarbībai veidu attīstībai (ražošanai, pakalpojumiem un citiem veidiem)
- Detalizācija - izvirzot detalizētākus nosacījumus un konkretizējot prasības sabiedriski nozīmīgākās un jutīgākās pilsētas daļās un teritorijās (centrs, zaļo teritoriju izmantošana)
- Elastīgums - nosakot vispārīgākus un elastīgākus noteikumus pilsētas perifērajai daļai, teritorijām, kur nav definētas konkrētas intereses un kuru attīstība visticamāk ir prognozējama tālākos – nākošajos plānošanas etapos.

1.2. Teritorijas plānojuma saturs

Teritorijas plānojums Liepājas pilsētai strukturēts vairākās sadaļās:

- Paskaidrojuma raksts,
- Grafiskā daļa,
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi,

Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi

Plānojuma galvenā daļa nosaka prasības pilsētas teritorijas izmantošanai, apbūvei un nekustamo īpašumu izmantošanai Liepājas pilsētas administratīvajā teritorijā. Šīs prasības ir iekļautas teritorijas izmantošanas un apbūves pašvaldības saistošajos noteikumos. TIAN nosaka prasības visas Liepājas pilsētas teritorijas izmantošanai un apbūvei saskaņā ar Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem grafiskās daļas kartēm „Teritorijas plānotā (aļautā) izmantošana”, „Galvenās aizsargjoslas un citi apgrūtinājumi”, „Detalizētās plānošanas teritorijas” un „Apbūves augstums”.

Paskaidrojuma rakstam, topogrāfiskajai kartei, esošās izmantošanas kartei un tematiskajām kartēm ir informatīvs raksturs. Paskaidrojuma rakstā raksturota esošā teritorijas izmantošana un sniegts turpmākās izmantošanas risinājumu pamatojums.

Grafiskā daļa papildina paskaidrojuma raksta informāciju un nosaka plānotās izmantošanas zonas, aizsargjoslas (lielākas par 10 m). Grafiskā daļa izstrādāta uz Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūras sagatavotās topogrāfiskās kartes ar mērogu 1:10 000 LKS-92 koordinātu sistēmā (2008.gads).

1.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Ievērojamu daļu teritorijas plānojumā apskatīto aspektu nosaka augstāka līmeņa plānošanas dokumenti – nacionālie un reģiona plānošanas dokumenti, kā arī spēkā esošie Liepājas pilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Jaunā pilsētas teritorijas plānojuma izstrāde ir saistīta ar Liepājas pilsētas attīstības programmā 2008.–2014. gadam noteikto mērķu īstenošanu. Tā nosaka pilsētas attīstības vīziju, mērķus, prioritātes un uzdevumus četros savstarpēji saistītos virzienos: sabiedrība, labklājība, ekonomika, pilsētvide.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma Teritorijas plānošanas un apbūves noteikumu (TIAN) mērķis ir:

- dažādu (daudzveidīgu) tautsaimniecības nozaru attīstība, kuras pamats ir rūpniecība, osta, tranzīts, loģistika un tūrisms;
- kvalitatīva pilsētvide un efektīva transporta sistēma;
- enerģiju un resursus taupoša attīstība;
- kvalitatīvas visu līmeņu izglītības pieejamība;
- katra Liepājas un tās reģiona iedzīvotāja labklājības un dzīves kvalitātes pieaugums;
- iedzīvotāju skaita pieauguma tendences palielināšana.

Reģionālās politikas pamatnostādnes nosaka valsts reģionālo politiku turpmākajiem 10 gadiem definējot valsts reģionālās politikas galvenos principus, mērķus, prioritātes un rīcības virzienus. Pamatnostādnēs izvirzīti šādi mērķi:

- 1) Latvijas un tās reģionu attīstības līmeņa tuvināšana Eiropas valstu līmenim. Latvijas un tās reģionu konkurētspējas pieaugums pārējo Eiropas Savienības reģionu vidū;

- 2) līdzcietīgu dzīves, darba un vides apstākļu nodrošināšana valsts iedzīvotājiem visā Latvijā, lai sekmētu līdzsvarotu valsts teritorijas, reģionu un to daļu attīstību;
- 3) līdzcietīgu uzņēmējdarbības priekšnoteikumu radīšana visā Latvijā, lai sekmētu līdzsvarotu valsts teritorijas, reģionu un to daļu attīstību.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības politikas īstenošanas pamatā ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (LIAS), kas izstrādāta laika periodam līdz 2030. gadam. LIAS tika apstiprināta Saeimā 2010. gada 10. jūnijā, un LIAS kļuva par valsts galveno plānošanas instrumentu ar likuma spēku. Visi turpmāk izstrādājamie stratēģiskās un attīstības plānošanas dokumenti tiks veidoti saskaņā ar šīs stratēģijas noteiktajiem virzieniem un prioritātēm.

LIAS izstrādē tikusi izmantota kapitālu pieeja ilgtspējībai. Stratēģijas uzdevums ir atrast veidu, kā mums pārdomāti lietot savu kapitālu jeb nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu. Dabas resursi, vieta, cilvēki un zināšanas tiek uzsvērti kā nozīmīgs kapitāls attīstībai. Latvijas ilgtspējīgas stratēģijas kodols ir cilvēka, ekonomiskā, sociālā un dabas kapitālu, tostarp vietas un telpas, produktivitātes kāpināšana, lai atbildētu uz globālo tendenci izaicinājumiem.

Nacionālais attīstības plāns (NAP) ir Latvijas sociālekonomiskās attīstības stratēģiskās plānošanas dokuments laika posmam no 2007. – 2013. gadam. Tas nosaka Latvijas galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus ceļā uz tālāku mērķi politiķiem, ierēdņiem un ikvienam Latvijas iedzīvotājam. NAP izvirza Latvijas izaugsmes modeli „Cilvēks pirmajā vietā” un mērķi dzīves kvalitātes uzlabošanai. NAP mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību un nodrošināt Latvijas konkurētspējas palielināšanos Eiropas Savienībā. NAP izvirza Latvijas attīstības stratēģisko mērķi un nosaka galvenos rīcības virzienus, kas spēs nodrošināt stabilu valsts un sabiedrības izaugsmi.

NAP uzdevums ir:

- koncentrēt sabiedrības uzmanību uz vienotu mērķi;
- nodrošināt darbību koordināciju un sabalansētību;
- finanšu līdzekļu mērķtiecīgu novirzīšanu valsts attīstības mērķu sasniegšanai un tam nepieciešamo priekšnosacījumu radīšanai.

Nacionālajā stratēģiskajā ietvardokumentā 2007. – 2013.gadam, kas veidots kā stratēģisks plānošanas dokuments Eiropas Savienības fondu finansējuma mērķtiecīgai apguvei, ir noteiktas 3 tematiskās asis:

- cilvēku resursu attīstība un efektīva izmantošana;
- konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku;
- publisko pakalpojumu un infrastruktūras uzlabojumi kā priekšnoteikums valsts un tās teritorijas līdzsvarotai attīstībai.

Katrai no tām ir pakārtota darbības programma, kas pieskaņota atbilstošajiem ES fondiem:

- Cilvēkresursi un nodarbinātība (Eiropas Sociālā fonda darbības programma), kas ietver nodarbinātības veicināšanu, izglītības attīstību, sociālo iekļaušanu, administratīvās kapacitātes stiprināšanu un labāka regulējuma principu ieviešanu valsts pārvaldē;
- Uzņēmējdarbība un inovācijas (Eiropas Reģionālās attīstības fonda darbības programma), kas ietver inovāciju un zinātnes potenciāla attīstību un uzņēmējdarbības veicināšanu;
- Infrastruktūra un pakalpojumi (Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda darbības programma), kas ietver transporta, vides, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju,

sociālās infrastruktūras, kultūras un tūrisma, policentriskai attīstībai svarīgāko infrastruktūras elementu attīstību.

1999.gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir izstrādājusi Bioloģiskās daudzveidības nacionālo programmu, kuras mērķis ir saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību. Tā paredz dažādus pasākumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un līdz ar to arī vides kvalitātes nodrošināšanai, tai skaitā:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību;
- veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Pašlaik (2011. gadā) notiek Bioloģiskās daudzveidības nacionālās stratēģijas izstrāde.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma izstrāde ir saistīta ar Kurzemes reģiona plānošanas dokumentiem; telpiskā plānojuma vadlīnijas, teritorijas plānojumu un Kurzemes plānošanas reģiona attīstības stratēģiju. Vadlīnijās attiecībā uz teritoriju plānošanu pilsētās akcentēti šādi galvenie ieteikumi:

- nodrošināt publisko upju un ezeru pieejamību atpūtas un tūrisma mērķiem, ieskaitot nepieciešamos labiekārtošanas pasākumus;
- integrēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu un obligātās dabas aizsardzības prasībām, saistot ar zemes īpašumu robežām, ĪADT dabas aizsardzības plānos paredzēto tūrisma un atpūtas infrastruktūru;
- izvērtēt jūras piekrastes dabas resursus – pludmale, kāpu josla, meži – un to ilgtspējīgas pastāvēšanas un publiskas pieejamības nodrošināšana;
- parādīt jūras krasta noskalošanās, applūšanas un iespējamās vēja erozijas riska vietas un joslas, iespējamās piekrastes aizsardzības pasākumus, kā arī nozīmīgāko infrastruktūras (ceļu, inženiertīklu u.c.) objektu pārcelšana no nenovēršamās pamatkrasta erozijas riska joslām uz iekšzemi, kā arī paredzēt publiski pieejamo vietu un objektu izvietojumu (ceļi, takas, atpūtas un pastaigu vietas, skatu laukumi u.tml.)
- norādīt paaugstināta riska objektus un teritorijas, kā arī paredzēt nepieciešamos pasākumus, lai minimizētu negadījumu vai avāriju iespējamību.

Kurzemes reģiona attīstības stratēģijā (Darba versija, 2004.g.) reģiona attīstības vīzijā attiecībā uz Liepāju minēts, ka Liepāja līdz ar citām reģiona lielākajām pilsētām Ventspili, Kuldīgu, Saldu un Talsiem nosaka reģiona policentrisku attīstību, pakāpeniski nodrošinot līdzsvarotu visa reģiona izaugsmi. Reģiona konkurētspējas uzlabošanai, ievērojot stratēģijas izstrādāšanas laika (2004.g.) attīstības tendences Liepājai noteikta specializācija metālapstrāde un tekstilražošana. Jāatzīmē, ka Liepājas pilsētas attīstības programmā 2008.–2014. gadam Liepājas pilsētas prioritātes ir pārskatītas, tostarp, nosakot daudzveidīgas ekonomiskās attīstības prioritāti.

Kurzemes reģiona attīstības stratēģijā noteiktas šādas reģiona attīstības prioritātes:

- Stimulēt un dažādot reģionālo ekonomiku un attīstīt ražošanu
- Pilnveidot reģiona multimodālā transporta un infrastruktūras iespējas
- Investēt cilvēku resursos un attīstīt inovāciju kultūru
- Veidot augstas kvalitātes dzīves vidi, saglabāt dabas vidi un sekmēt nomaļo teritoriju attīstību

Lai aizsargātu un atbilstoši izveidošanas mērķiem apsaimniekotu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *NATURA 2000*, tiek izstrādāti dabas aizsardzības plāni. Liepājas pilsētā dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts *NATURA 2000* teritorijai dabas liegumam "Liepājas ezers". Tajā un šīs ĪADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos ietvertie ierobežojumi un ieteikumi jāņem vērā Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā, nosakot nepieciešamos teritorijas aizsardzības pamatprincipus. Dabas aizsardzības plāna uzdevums ir saskaņot dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, reģiona attīstības un citas saistītās rīcības, nodrošinot teritorijas vērtību saglabāšanu. Tas definē teritorijas apsaimniekošanas pasākumus, kā arī teritorijas iedalījumu funkcionālajās zonās atbilstoši veicamajiem aizsardzības un izmantošanas pasākumiem. *NATURA 2000* dabas liegumam "Tosmares ezers" dabas aizsardzības plāns nav vēl izstrādāts.

Atkritumu apsaimniekošanu Liepājā veic saskaņā ar "Liepājas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2008. – 2013.gadam"¹. Atbilstoši šim plānam arī turpmākajā pilsētas attīstībā plānojams, ka Liepājas atkritumi tiks apglabāti reģionālajā atkritumu poligonā Grobiņas pagastā. Svarīgākais uzdevums atkritumu apsaimniekošanā Liepājā ir dalītās atkritumu savākšanas sistēmas ieviešana.

¹ Apstiprināts Ministru kabinetā 2008.gada 19.novembrī, rīkojuma Nr.718

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanās posmā un tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

Vides pārskats ir sagatavots atbilstoši Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, tai skaitā teritorijas plānojumam, arī tiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem Saeima, Ministru kabinets, pašvaldība, valsts vai pašvaldības institūcija. Likumdošanas prasības paredz SIVN (turpmāk tekstā SIVN) procesa ietvaros sagatavot Vides pārskatu, kurā raksturotas plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi. Tas ir īpaši nepieciešams plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*), kas lielā mērā attiecas arī uz Liepājas pilsētas Teritorijas plānojumu. SIVN procesā ir svarīgi identificēt ietekmi uz vidi un dabas resursiem, kas saistīti ar plānošanas dokumenta īstenošanu.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši iestrādātas Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā. Ja šos aspektus nav iespējams iestrādāt pašā plānošanas dokumentā, tad ir jāpanāk, lai šie aspekti tiktu ievēroti izstrādājot detālplānojumus, izvērtējot būvniecības ieceres vai pirms būvniecības uzsākšanas izpildot dažādus priekšnosacījumus, lai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, ainavu u.tml.

SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi dokumenta ieviešanas gadījumā.

2.2. SIVN process un metodoloģija

Pastāv būtiskas atšķirības starp ietekmes uz vidi novērtējumu, kas jāveic projektiem, un SIVN, kas tiek veikts politikas plānošanas dokumentiem. Ietekmes uz vidi novērtējums projektiem saistās ar vērtējumu un secinājumiem par kvantitatīvi un kvalitatīvi izmērāmām ietekmēm uz vidi, uz kā pamata tiek pieņemts lēmums par darbības atļaušanu un izvirzītajiem nosacījumiem vai ierosinātās darbības aizliegšanu. Savukārt politikas plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi izvērtējums ir vērsts uz plānošanas dokumentu satura optimizēšanu un vides aspektu integrāciju tajos.

Līdz ar to SIVN procesā un Vides pārskata veidošanā ir izmantota metodika, kas balstīta uz atbilstības izvērtējumu vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu un uzdevumu un kvalitatīvu ietekmju vērtējumu. Teritorijas plānojuma vērtēšanā tika izmantoti vides aizsardzības principi un ilgtspējīgas attīstības, kā arī koncepcija par dabas kapitālu kā vienu no sabiedrības vērtībām.

SIVN balstās uz šādiem principiem:

- *Integrācija* – vides aspekti pilnībā ir jāintegrē politikas plānošanas dokumentā, tādēļ vides aspekti ir jāņem vērā plānošanas agrā stadijā, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kam no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.
- *Piesardzības princips* – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat, ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarību starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.
- *Starppaaudžu taisnīgums* – pašreizējai paaudzei ir jāsauglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.
- *Alternatīvu izvērtēšana* – nepieciešams izvērtēt kā politikas plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides resursus un to kvalitāti.
- *Pārskatāmība* – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, kā arī aprakstot SIVN metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismus un sniedzot pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publiskošana.

Vērtējuma veikšanā izmantotā pieeja ir balstīta veicot salīdzinošu analīzi par teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu turpmākajos 12 gados ar teritorijas līdzšinējā plānojumā atļauto izmantošanu, kā arī ņemot vērā esošās situācijas analīzi. Tāpat tiek ņemts vērā mežu bioloģiskās daudzveidības novērtējums.

2.2. Vides pārskata sagatavošanas metodes

Vides pārskats balstās uz Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā turpmākajiem 12 gadiem iekļauto mērķu, zonējumu un plānoto pasākumu īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu, kā arī vērtējuma par plānošanas dokumenta atbilstību starptautiskajiem un nacionālajiem vides politikas mērķiem. Vides pārskata izstrādes procesā tika izmantotas dažādas metodes datu iegūšanai un analīzei. Kopumā vides pārskata sagatavošanā var izdalīt šādus būtiskākos etapus:

2.2.1. Dokumentu atbilstība un sasaiste ar citiem likumdošanas dokumentiem

Izstrādājot un ieviešot teritorijas plānojumu ir būtiski, lai iespēju robežās tiktu ievērotas citos nacionālos, reģionālos un sektoru plānošanas dokumentos izvirzītās prasības un paredzētie pasākumi.

2.2.2. Pašreizējās situācijas un nulles scenārija novērtējums

Vide ietver ļoti plašu jautājumu loku, tādēļ nepieciešams noteikt Teritorijas plānojuma kontekstā būtiskākos vides aspektus, un identificēt pasākumus, kam ir būtiskākā ietekme uz vidi. Lai to izdarītu, ir izveidots, tā saucamais, nulles scenārijs. Tas apraksta virzošos spēkus, tendences Liepājas pilsētas attīstībā un to ietekmi uz vidi, kā arī vides kvalitāti, galvenās slodzes, rīcības un tendences. Apkopota pieejamā pamatinformācija par vides stāvokli Liepājas pilsētā, tādējādi veicot sākotnējo novērtējumu un identificējot būtiskos vides aspektus, kas saistīti ar plānošanas dokumentu.

SIVN veikšanai izmantota publiski pieejama informācija – publiski gada pārskati, indikatori, dažādu politikas plānošanas dokumentu analītiskā daļa, kā arī Teritorijas plānojuma izstrādes procesā iegūtā informācija par esošā stāvokļa novērtējumu. Informācija par vides resursiem un vides

kvalitātes novērtējumu un tendences tiek izmantotas bāzes scenārija veidošanā. Vides pārskata ierobežotā apjoma dēļ pārskatā ir iekļauts kopsavilkums par vides stāvokļa raksturojumu un būtiskākajiem rādītājiem, kas raksturo vides kvalitāti, tendences un slodzes uz vides kvalitāti un dabas resursiem. Lielākās grūtības radīja atšķirīgo jēdzienu interpretācijas datu savstarpējā salīdzināšanā.

Balstoties uz šajā etapā iegūto informāciju, tiek sagatavota vides pārskata sadaļa par iespējamām izmaiņām un būtiskiem vides aspektiem situācijā, ja plānošanas dokuments netiek īstenots jeb t.s. nulles scenārijs.

2.2.3. Teritorijas plānojuma īstenošanas būtisko ietekmju uz vidi vērtējums

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem īstenošanas potenciālās ietekmes uz vidi izvērtējums veidots no vairākiem elementiem:

- Esošās situācijas analīzes un SVID izvērtējuma;
- Vērtējums par teritorijas plānojuma izstrādē izmantoto pieeju un principiem;
- Vispārīgs vērtējums par teritorijas atļauto izmantošanu, kas noteikta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos un attiecināmi uz visu Liepājas pilsētas teritoriju;
- Detalizēts vērtējums par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi funkcionālajām zonām un tajā noteikto plānoto atļauto izmantošanu, balstoties uz teritorijas zonējumiem un izmaiņām teritorijas atļautajā izmantošanā salīdzinot plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu ar līdzšinējo teritorijas plānojumu, kā arī ņemot vērā pašreizējo teritorijas izmantošanu;
- Veicot tematisku vērtējumu par plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un dabas resursiem, ainavu, kultūrvēsturisko mantojumu u.c.

SIVN process tiek organizēts tā, lai identificētu gan pozitīvās, gan negatīvās ietekmes uz vidi, kā arī kumulatīvās ietekmes. Tiek izmantota informācija, ko sniedz nulles scenārijs, kā arī balstoties uz teritorijas plānojumā iekļauto informāciju un esošās situācijas analīzi, tiek prognozētas sagaidāmās ietekmes. Iespēju robežās SIVN tiek arī sniegti priekšlikumi, kādu pasākumu īstenošana no vides aizsardzības viedokļa būtu nozīmīga.

Attiecībā uz negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai mazināšanu un pozitīvo ietekmju pastiprināšanu, nepieciešams ņemt vērā teritorijas plānojuma ieviešanas mehānismu. Sniedzot priekšlikumus indikatoriem un politikas plānošanas ieviešanas monitoringam, izvēlēti tādi indikatori, kuri jau tiek aprēķināti vai kuru aprēķināšanai tiek sistemātiski apkopota bāzes informācija. Sagatavojot priekšlikumus plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa pasākumiem un monitoringa pārskatam, tiek ņemts vērā esošā valsts vides monitoringa tīkla, veikto novērojumu un informācijas pieejamības raksturojums.

2.3. Sabiedrības līdzdalība

Teritorijas plānojuma un vides pārskata izstrādē sabiedrības, sabiedrisko organizāciju un institūciju līdzdalība tiek nodrošināta vairākos SIVN etapos:

- Analizējot esošo vides stāvokli un veicot tā novērtējumu par būtiskiem vides aspektiem saistībā ar teritorijas plānojuma izstrādi;
- Izvērtējot Liepājas teritorijas plānojuma izstrādes pirmajā sabiedriskās apspriešanas etapā (no 2009. gada 9. jūlija līdz 4. septembrim) saņemtos iedzīvotāju priekšlikumus²;
- Organizējot teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas sanāksmes;
- Iestrādājot sabiedrības pārstāvju, institūciju un pašvaldības struktūrvienību speciālistu komentārus Vides pārskata projektā – ņemot vērā plānošanas dokumenta un tā SIVN vides pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtos komentārus un priekšlikumus par vides pārskata projektu un teritorijas plānojuma 1. redakciju un
- Iestrādājot Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus Vides pārskata – ņemot vērā VPVB ieteikumus.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem 1.redakcijas un vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana notika no 2011.gada 04.aprīļa līdz 20.maijam (2011.gada 17.marta Liepājas pilsētas Domes lēmums Nr.109).

Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas uzsākšanu bija ievietots laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, vietējā laikrakstā „Kurzemes Vārds”, Liepājas pilsētas mājas lapā <http://www.liepaja.lv>, Vides pārraudzība valsts biroja mājas lapā <http://www.vpvp.gov.lv> un SIA „Grupa93” mājas lapā www.grupa93.lv/liepaja, kā arī izvietots VVD Liepājas reģionālās pārvaldē.

Ar teritorijas plānojuma 1.redakciju un vides pārskata projektu sabiedriskās apspriešanas laikā sabiedrība varēja iepazīties Domes ēkas 1.stāva vestibīlā, Liepājā, Rožu ielā 6, darba dienās no plkst. 8.30 līdz 17.00 (pirmdienās un ceturtdienās līdz 18.00), kā arī Liepājas pilsētas mājas lapā <http://www.liepaja.lv> un SIA „Grupa93” mājas lapā (www.grupa93.lv/liepaja).

Iedzīvotāji un citi interesenti konsultācijas un informāciju par teritorijas plānojuma 1.redakciju un vides pārskata projektu sabiedriskās apspriešanas laikā varēja saņemt Liepājas pilsētas Būvvaldē, trešdienās no plkst. 8.30 līdz 12.00 un no plkst. 13.00 līdz 17.00 vai pie SIA „Grupa93” pārstāvjiem Krišjāņa Barona ielā 3-4, Rīgā (tāl.67217043, e-pasts: info@grupa93).

Visi interesenti priekšlikumus un komentārus rakstveidā varēja iesniegt Liepājas pilsētas Būvvaldē (Rožu ielā 6, Liepājā) darbdienās no plkst.8.30 līdz 17.00, kā arī tos izteikt sabiedriskās apspriešanas sanāksmju laikā. Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma 2011. - 2023 gadam risinājumus un Vides pārskata projektu sabiedrība apsprieda sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs:

- 12. aprīlī, 18.00 Liepājas A.Puškina 2. vidusskolā, Liedaga ielā 5 (Dienvidrietumu rajons);
- 13. aprīlī, 18.00 Liepājas 8. vidusskolā, Dunikas ielā 9/11 (Ezerkrasts);
- 15. aprīlī, 18.00 Draudzīgā aicinājuma Liepājas pilsētas 5. vidusskolā, Rīgas ielā 50 (Jaunliepāja);
- 16. aprīlī, 11.00 Liepājas Valsts 1. ģimnāzijā, Ausekļa ielā 9 (Vecliepāja, Centrs);
- 19. aprīlī, 18.00 Liepājas 7. vidusskolā, Celmu ielā 6 (Ziemeļu priekšpilsēta);
- 20. aprīlī, 18.00 Liepājas pašvaldības aģentūrā „Nodarbinātības projekti”, Lazaretes ielā 7 (Karosta, Tosmare);

² Veikta atbilstoši 2004. gada 19. oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi", kuri bija spēkā līdz 2010. gada 10.oktobrim.

- 28. aprīlī, 18.00 pirmsskolas izglītības iestādē „Zīlūks”, Grīzupes ielā 29 (Zaļā birzs, Jaunā pasaule).

Papildus plānotajiem sabiedriskās apspriešanas pasākumiem teritorijas plānojuma 1. redakcijas un vides pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā 2011. gada 17. maijā tika organizēta diskusija „Liepājas pilsētas teritorijas plānojums 2011. – 2023.gadam”, kurā piedalījās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietniece reģionālās attīstības jautājumos Laimdota Straujuma, Liepājas pilsētas domes priekšsēdētājs Uldis Sesks, priekšsēdētāja vietnieks Gunārs Ansiņš, deputāti, pilsētas būvvaldes speciālisti, institūciju un uzņēmumu pārstāvji, iedzīvotāji, eksperti un citi interesenti. Diskusijā tika skarti jautājumi par Liepājas ostas, pilsētas centra, Karostas attīstību un piekrastes pieejamību, kā arī nozīmīgāko sabiedrisko objektu attīstības ekonomiskajiem aspektiem.

Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu saņemšanai tika nosūtīts un saņemti atzinumi no šādām institūcijām³:

- Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes;
- Dabas aizsardzības pārvaldes;
- Valsts meža dienesta reģionālajai iestādes;
- Veselības inspekcijas atbilstošās struktūrvienības;
- Kurzemes plānošanas reģiona administrācijas;
- Vides konsultatīvās padomes.

Sabiedriskās apspriešanas laikā gan no valsts institūcijām un pašvaldības speciālistiem, gan iedzīvotājiem saņemtie priekšlikumi un komentāri, tos izvērtējot kontekstā ar teritorijas plānojuma pilnveidotās redakcijas risinājumiem, ir iestrādāti šajā Vides pārskatā. Galvenie sabiedrības izteiktie priekšlikumi sabiedriskās apspriešanas sanāsmēs un iedzīvotāju iesniegumos ir saistīti ar publiskās telpas izmantošanas pilnveidošanu, pieejas jūrai nodrošināšanu Laumas dzīvojamā rajona un Karostas iedzīvotājiem, publiskās pieejas nodrošināšanu Ziemeļu molam, Liepājas ezera piekrastes izmantošanu, kā arī atļautajām darbībām Liepājas brīvostas teritorijā. Detalizēts saņemto priekšlikumu, ierosinājumu un komentāru izklāsts, to izvērtējums un informācija par iekļaušanu teritorijas plānojuma pilnveidotajā redakcijā un Vides pārskatā ir sniegts atsevišķā dokumentā “Pārskats par Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma 1.redakcijas un SIVN vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu”, kas ir teritorijas plānojuma izstrādes materiālu sastāvdaļa.

Vides pārskata projekts (teritorijas plānojuma galīgajai redakcijai) tika iesniegts un par to saņemts atzinums no Vides pārraudzības valsts biroja (2012. gada 19. janvāra atzinums Nr.3). Šis vides pārskats ir pilnveidots atbilstoši VPVB rekomendācijām.

³ Atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja 2011. gada 30. marta vēstulē Nr.7-01/405 noteiktajam

3. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

3.1. Teritorijas apraksts

Liepājas pilsēta atrodas Latvijas DR daļā, Baltijas jūras krastā. Liepājas pilsētas platība ir 6784,4 ha. Liepāja ir trešā lielākā pilsēta Latvijā iedzīvotāju skaita ziņā - 2011.gada sākumā Liepājā dzīvoja 83 415 iedzīvotāji⁴. Attālums līdz Rīgai 193km.

Pilsēta aizņem 1,5 – 6,5 km platu piekrastes kāpu valni un aizkāpas līdzenumu Piejūras zemienes Bārtavas līdzenumā. Tās rietumu robeža iet pa Baltijas jūras krastu, austrumos pilsētu norobežo Liepājas un Tosmares ezeri, kas ir NATURA 2000 teritorijas. Tiešais jūras tuvums būtiski ietekmē pilsētas attīstības dabiskos un sociālekonomiskos faktorus. Izdevīgā ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ Liepājā vēsturiski liela nozīme bijusi tirdzniecības, rūpniecības (ostas esamība) un Karostas attīstībai.

Liepājas pilsētā mežu teritorijas aizņem ~1005 ha (17% no pilsētas kopplatības) līdzīgi kā ūdeņu teritorijas 1009 ha (17% no pilsētas kopplatības)⁵. Dabas teritorijas pavisam aizņem aptuveni trešo daļu no pilsētas teritorijas. Šīs teritorijas pārsvarā atrodas pilsētas nomalēs un nav savienotas ar nelielajām zaļajām teritorijām pilsētas centrālajā daļā. Pilsētas ekosistēmā nozīmīgu ekoloģisko funkciju veic ūdenstilpes – Baltijas jūra, Tirdzniecības kanāls, kas to savieno ar Liepājas ezeru un Tosmares ezeru.

Liepāja ir pilsēta ar attīstītu ražošanu, galvenokārt metālu ražošanas un apstrādes un tekstila ražošanas jomās. Lielāko daļu no iekšzemes kopprodukta veido rūpniecība, tirdzniecība un pakalpojumi, transports un citas nozares. Rūpniecībā nozīmīgāko daļu ieņem melnā metalurģija, aiz kuras seko pārtikas rūpniecība, vieglā rūpniecība u.c. nozares.

Teritorija dominējošo augšņu tipu, kā arī valdošo ģeogrāfisko ainavu nosaka Piejūras zemienei raksturīgie mazauglīgie smilšainie cilmieži un apgrūtinātas dabiskas noteces apstākļi. Pēc mehāniskā sastāva dominējošas šeit ir smilts augšnes, no augšņu grupām – tipiskais podzols reljefa pacēlumos un kūdraina podzolēta glejaugsne ieplakās, ka arī velēnu glejaugsne un velēnpodzolētā glejaugsne. Lielā mitruma dēļ teritorijai raksturīgi pārpurvošanās procesi.

Liepājas pilsēta ir uzstādījusi mērķi līdz 2014.gadam sasniegt visiem pieejamas pilsētas statusu - starptautisks standarts „*The Flag of the Cities for All*”. Mērķa sasniegšanai Liepājā 2009.gadā ir izstrādāta rīcības programma „Vides pieejamības nodrošināšana Liepājā (universālais dizains)”, kurā ir noteikti uzdevumi pilsētas infrastruktūras uzlabošanai, vides pieejamības nodrošināšanai sabiedriskos objektos un sabiedriskajā transportā.

3.2. Dabas teritorijas un resursi

3.2.1. Labiekārtotas apstādījumu teritorijas

Kopumā Liepājā apstādījumu teritoriju struktūra pilsētas apbūvētajā daļā ir ļoti fragmentāra un nesimetriska, jo skvēri izvietoti pēc nejaušības principa – vietās, kur palicis brīvs laukums, izņemot vēsturiskos 19.gs. beigu un 20.gs. sākuma apstādījumus. Apstādījumu un dabas teritorijas, kā arī lielākas vienlaidus neapbūvētas zaļās teritorijas pilsētā sekmē optimāla pilsētas klimata un vietas mikroklimata veidošanu, samazinot vides piesārņojumu (puteķļu, ķīmiskā un trokšņa) radītās sekas, kā arī nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Pilsētas parki nav ietverti MK 20.03.2001.noteikumu Nr. 131 „Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” aizsargājamo dendroloģisko stādījumu sarakstos, bet saskaņā ar 03.03.2005. Liepājas pilsētas domes saistošajiem noteikumiem Nr.5 "Par Liepājas pilsētas dabas

⁴ Pilsonības un migrāciju lietu pārvalde, 01.01.2011.

⁵ Valsts Zemes dienesta dati, 2010.gads

pieminekļu aizsardzību un apsaimniekošanu" Jūrmalas parks, Raiņa parks un Rožu laukums ir apstiprināti kā Liepājas pilsētas vietējas nozīmes aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi.

Pēc aptuveni aprēķiniem labiekārtotu apstādījumu teritoriju - parku, dārzu, skvēru un apzaļumoto laukumu platība pilsētā pašlaik ir ~ 92,6 ha jeb 1,5% no pilsētas kopējās platības. Kvantitatīvi Liepāja ir pietiekami nodrošināta ar apstādījumiem (raugoties uz platību uz vienu cilvēku 10m²/cilv⁶), taču ir nepieciešama apstādījumu kvalitātes uzlabošana, kā arī ir jārada iespējas vienmērīgam labiekārtoto apstādījumu teritoriju sadalījumam pilsētas griezumā, pievēršot uzmanību tam, lai plašākās zaļās teritorijas būtu vietās ar blīvāko iedzīvotāju skaitu. Liepājas pilsētā ir nevienmērīgs sadalījums pēc pieejamo labiekārtotu apstādījumu teritoriju un dabas teritoriju daudzuma uz vienu iedzīvotāju pilsētas griezumā, kas ir skaidrojams ar dažādajām pilsētas daļu platībām un to vēsturiski izveidojušos funkcionālo izmantošanu un līdz ar to arī iedzīvotāju skaitu, kas konkrētajā pilsētas daļā dzīvo. Daļa pilsētas apstādījumu veidoti bez projektiem, piemēram, daudzdzīvokļu namu pagalmi, kur koki un krūmi stādīti pārāk tuvu ēkām, kā arī viens otram. Vides rīcības programmā 2009.-2014.gadam ir secināts, ka apstādījumu struktūra pilsētas apbūvētajā daļā ir ļoti fragmentāra un nesistemātiska, izņemot vēsturiskos 19.gs beigu un 20 gs. sākuma stādījumus (Jūrmalas parks, Raiņa parks, Karostas parks, Jāņa Čakstes laukums, Rožu laukums). Skvēri pilsētā izvietoti pēc nejaušības principa - vietās, kur ir palicis brīvs laukums.

Vides rīcības programmas 2009.-2014.gadam 1.pielikumā ir iekļautas 28 apstādījumu – parku un skvēru teritorijas. Liepājas teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros⁷ visas iepriekš minētās 28 apstādījumu teritorijas tika izvērtētas, novērtējot to esošo stāvokli un attīstības potenciālu. Liepājas pilsētas centra teritorijā tika veikta visu neapbūvēto zemes vienību izvērtējums⁸ nosakot saglabājamās un apbūvējamās skvērus, kā arī nosakot turpmāko izmantošanu neapbūvētajām zemes vienībām.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi

- Ziemeļu priekšpilsētā jārada iespējas jaunu parku un skvēru teritoriju radīšanai.
- Jāparedz daudzdzīvokļu ēku iekšpagalmu sakārtošana un apzaļumošana.
- Nozīmīga publisko apstādījumu daļa ir arī ielu stādījumi un alejas, t.sk. vēsturiski veidotie stādījumi. MK 22.11.2005. noteikumu Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" aizsargājamo aleju sarakstā nav ietvertas Liepājas pilsētas alejas. Jāveic visu pilsētas ielu apstādījumu inventarizācija, nosakot primāri apzaļumojamās ielas.
- Risināt piekļuves iespējas Liepājas ezeram, norādot plānoto peldvietu un atpūtas vietu izvietojumu.
- Risināt iespēju piekļuvei pie Liepājas ezera visā tā garumā Liepājas pilsētā, īpaši vērst uzmanību un risināt jautājumu par problemātisko piekļuvi pie ezera esošo laivu kooperatīvu teritorijās.
- Ierīkot automašīnu stāvvietas pie Baltijas jūras esošo piebraucamo ceļu noslēgumā. Stāvvietu izbūvi skatīt kontekstā ar pieejamajiem pakalpojumiem pludmales daļā.
- Izvērtēt esošās mazdārziņu teritorijas un noteikt optimālās mazdārziņu platības un to teritoriju novietojumu Liepājas pilsētā.

⁶ Liepājas pilsētas zaļo struktūru koncepcija (Zaļo teritoriju pieejamības, izmantošanas un attīstības iespēju izpēte), SIA „Grupa93”, 2011

⁷ Liepājas pilsētas zaļo struktūru koncepcija (Zaļo teritoriju pieejamības, izmantošanas un attīstības iespēju izpēte), SIA „Grupa93”, 2011

⁸ „Liepājas vēsturiskā centra un tam piegulošo teritoriju publiskās ārtelpas koncepcijas”, SIA „Grupa93”, 2011

3.2.2. Mežu teritorijas⁹

Liepājas pilsētas meža zemes aizņem 1368,9 ha (pēc VMD datiem¹⁰), no kuriem mežaudzes veido 83%, pārējo aizņem purvi (4,7%), lauces un smiltāji (9,5%), pārplūstoši klajumi un infrastruktūras objekti (kopā nepilnus 3%). Privātajiem zemes īpašniekiem pieder 109,6ha, bet 92% meža zemju teritorijas jeb 1259,3ha pieder pašvaldībai.

Pilsētas mežu veido pieci atsevišķi mežu masīvi: lielākais – pilsētas ziemeļu daļā, t.sk. Karostas mežs, Reiņu mežs, meži pie reģionālās slimnīcas, dienvidrietumu un Zaļās birzs mežu masīvi.

Pilsētai raksturīga liela meža augšanas apstākļu tipu dažādība, ko nosaka un ietekmē teritorijas ģeoloģiskie un hidroloģiskie apstākļi. Sausieņu meži aizņem 39% no mežu teritorijas, meži uz slapjām minerālaugsnēm 13%, purvainie meži 22%, bet nosusinātie meži 26%. Biezāk sastopami sausieņu meži ir sils un mētrājs. Salīdzinoši lielas platības aizņem slapjie meži, īpaši slapjais damaksnis (11% no visiem mežiem) un niedrājs (12% no mežiem). No nosusinātajiem mežiem vairāk sastopams mētru ārenis, platlapju ārenis un platlapju kūdrenis. Meža valsts reģistrā inventarizācijas datus ir atzīmēts ļoti rets augšanas apstākļu tips – grīnis, bet dabā šī teritorija tam vairs neatbilst, augsne ir bagātinājusies un mainījusies veģetācija.

Valdošo koku sugu sastāvā daudz sastopamas priedes – tās ir 49% no mežaudzēm. Tomēr samērā lielu daļu veido arī lapu koku audzes. Bērzu audzes aizņem 29%, parasti veidojušas aizaugot lauksaimniecības teritorijām vai audzei atjaunojoties dabiski pēc vienlaidus traucējuma. Pārmitrās teritorijās valdošā koku suga ir melnalksnis - 19% mežaudzēs, vairāk kā puse audžu ir vecākas par 60 gadiem. Pārējas koku sugas aizņem nelielas platības (ozols, liepa un papele 1%, vēl mazākās platībās dominējošā suga ir apse, baltalksnis, kļava). Liepājas pilsētas teritorijas mežos lielu īpatsvaru veido pieaugušas mežaudzes (20% audžu ir vecākas par 140 gadiem), kas ir atzīstamas par nozīmīgu pilsētas ekoloģisko un estētisko vērtību.

Pēc Meža valsts reģistra datiem 20% no visām mežaudzēm ir jaunākas par 40 gadiem. Tomēr Liepājas pilsētā arī diezgan lielas platības aizņem vecākas mežaudzes - 20% audžu ir vecākas par 140 gadiem. Tās vērtējamas kā būtiska pilsētas dabas bagātība, kuru nepieciešams arī turpmāk saudzēt. Kopumā tikai 1,7% mežaudžu ir vecākas par 200 gadiem.

Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā, veicot Liepājas pilsētas meža izpēti (S.Ikauniece, 2010.), apzināti aizsargājami meža biotopi. Iegūtā informācija atspoguļota teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstam pievienotajā kartē „Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas un objekti”. Konstatētie aizsargājami biotopi Liepājas mežos ir ES un Latvijā aizsargājami meža biotopi mežainās jūrmalas kāpas, melnalkšņu staignāji, ozolu meži¹¹ un ES aizsargājami - veci vai dabiski boreāli meži un purvainie meži (skat. arī 1. tabulu).

Mežainās jūrmalas kāpas ir saglabājamās, tajās ieteicama labiekārtošana un tūrisma infrastruktūras veidošana, izvērtējot apmeklētāju plūsmu un paredzamo noslodzi, kā arī pameža izciršana vietās, kur sākas intensīva aizaugšana ar krūmiem un invazīvām sugām.

Staignāju meži aizņem nozīmīgas platības pilsētas teritorijā. Biotopa kvalitāte ir ļoti augsta. Melnalkšņu staignāju, boreālos un purvainos mežus ir ieteicams izmantot veidojot specifisku tūrisma piedāvājumu konkrētām mērķgrupām, kurām interesē dabas tūrisms, veidot atbilstošu tūrisma infrastruktūru. Šāda piedāvājuma ietvaros iespējams veidot nelielu tūrisma infrastruktūru - laipas un skatu vietas. Ozolu meža apsaimniekošanā vēlams ievērot neiejaukšanās režīmu, atstāt to dabiskai attīstībai. Veidojot dabas tūrisma piedāvājumu pilsētā, dažādībai vēlams tos iekļaut apskates maršrutā.

⁹ Nodaļa sagatavota pēc „Atskaite par Liepājas pilsētas mežu bioloģiskās daudzveidības novērtējumu”, S.Ikauniece, 2010.

¹⁰ Valsts mežu dienesta Dienvidkurzemes virsmežniecības 2009. gada 06. augusta vēstule Nr. 8-9/494

¹¹ Biotopu veidu nosaukumi sniegti atbilstoši Latvijā apstiprinātajiem īpaši aizsargājamo biotopu veidu nosaukumiem – 2000.gada 05.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 421 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”

Kā atsevišķa un Liepājas pilsētai nozīmīga vērtība jāizdala bioloģiski vecās priedes, īpaši Beberliņa ezera apkārtnē un Karostas teritorijā. Šie koki ir gan ainaviski ļoti vērtīgi, gan nozīmīga dzīvesvieta specifiskām bezmugurkaulnieku sugām, kuru eksistence atkarīga tieši no šādiem kokiem. Vairākās vietās uz vecajām priedēm Liepājā konstatētas aizsargājamās vaboles skujkoku sveķotājkoksngrauža *Nothorina punctata* darbības pēdas. Plānojot saimniecisko darbību vai transformāciju, apbūvi, kā arī veicot labiekārtošanas darbus, jācenšas maksimāli lielākos apjomos saglabāt bioloģiski vecās priedes. Meža teritorijas ar bioloģiski veciem kokiem var izmantot rekreācijai, saglabājot šos kokus.

1. attēls Bioloģiski veca priede (biokoks)
Karostas mežā

Liepājas pilsētā īpaša nozīme ir Karostas mežiem, kuros sastopami gan bioloģiski ļoti vērtīgi nogabali, gan degradētas teritorijas, gan nozīmīgas kultūrvēsturiskas un ainaviskas vērtības. Nozīmīga šo mežu ainaviska un vēsturiska vērtība ir kastaņu alejas un rindu stādījumi, kultūrvēsturiska vērtība - akmens bruģa ceļi.

Savukārt daļa Karostas mežu (tuvāk Karostas apbūvei) ir degradēta, tajā ir bijušas militārās būves, kuras vēlāk nopostītas un nojauktas, šie meži aizaug ar kokiem un krūmiem. To ainaviskais un rekreācijas potenciāls mazs. Zaļās birzs mežos ir paaugstināts gruntsūdeņu līmenis, salīdzinoši lielā platībā (18. kvartālā) notiek pārpurvošanās – koki kalst, platības aizaug ar niedrēm un kārkliem.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi

- Iespēju robežās jāsaglabā Liepājas pilsētas bioloģiski vecās priedes gan mežaudzēs, gan apbūves teritorijās. Bieži šie koki ir aizsargājama bezmugurkaulnieku sugu dzīvotnes (piemēram, īpaši aizsargājamajai vabolei *Nothorina punctata*).

- Būtiski saglabāt nepārveidotus patreizējās Karostas meža masīvus, kuros lielās platībās konstatēti īpaši aizsargājami meža biotopi un augu sugas.
- Veicot teritorijas detālplānojumu nepieciešams veikt aizsargājamo biotopu robežu precizēšanu.
- Plānojot teritorijas izmantošanu, nepieciešams ņemt vērā kultūrvēsturiskās vērtības Karostas teritorijā (alejas, vecie ceļi).
- Izvērtēt Zaļās birzs mežus tālāko izmantošanu, ņemot vērā, ka to ainaviskais potenciāls ir mazs un neatbilst rekreācijas teritorijas prasībām (nav ainaviska, daudzi koki gājuši bojā, jauns mežs, nav infrastruktūras un tās veidošanai būs nepieciešami lieli resursi, jo pārmitra augsne).

3.2.3. Dabas vērtības un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Liepājas pilsētas apbūvēto daļu ieskauj dabas teritorijas – Baltijas jūra, lagūnu ezeri (Liepājas un Tosmares ezeri), kanāli, kāpas, piekrastes meži un plaša mežu teritorija ziemeļdaļā, kas veic pilsētas ekosistēmās nozīmīgu ekoloģisko funkciju. Tās nav savienotas ar nelielajām zaļajām teritorijām pilsētas centrālajā daļā. Dabas teritorijas pavisam aizņem aptuveni pusi no pilsētas teritorijas. Dabas teritoriju izvietojumu, daudzveidību, retumus un unikālo objektu esamību lielā mērā nosaka pilsētas fiziski ģeogrāfiskie apstākļi.

Liepājas pilsētā daudzi no biotopiem ir reti un apdraudēti, tādēļ tiem Latvijā un Eiropas Savienībā ir noteikts aizsardzības statuss: 17 biotopi ir aizsargājami visā Eiropas Savienībā, no tiem 6 - noteikta prioritāra aizsardzība un 11 biotopi – aizsargājami Latvijā. Aizsargājamie sauszemes ekosistēmu biotopi pilsētā aizņem aptuveni 490 hektārus. Liepājā konstatēto aizsargājamo biotopu saraksts sniegts 1.tabulā, to izvietojums parādīts teritorijas plānojuma pilnveidotās redakcijas paskaidrojuma rakstam pievienotajā kartē „Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas un objekti”. Šajā informācijā ir iekļauti teritorijas plānojuma izstrādes laikā veiktās mežu izpētes¹² rezultāti, aplūstošo teritoriju noteikšanas¹³ laikā konstatētās bioloģiskais daudzveidībai nozīmīgās teritorijas, ES LIFE-Nature programmas projekta „Piekrastes biotopu apsaimniekošana un aizsardzība Latvijā” biotopu apsekošanas dati par Liepājas pilsētas administratīvo teritoriju¹⁴, dabas lieguma “Liepājas ezers” dabas aizsardzības plāna materiāli un LVĢMC datu bāzes „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas” informācija.

1. tabula Liepājas pilsētā sastopamo Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamo biotopu saraksts

Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamā biotopa		Latvijā īpaši aizsargājamā biotopa veida		Atrašanās Liepājā		
Nosaukums ¹	Klasifikatora kods ²	Nosaukums ³	Numurs ³	ĪADT	ārpus ĪADT	Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā
Viengadīgu augu sabiedrības dūņainās un zemās smilšainās pludmalēs	1310	Viengadīgu augu sabiedrības dūņainās un zemās smilšainās pludmalēs	6.12	+		
Priekškāpas	2120				+	+
Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	2130*	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	6.6.		+	+
Piejūras pļavas	1630*	Jūrmalas pļavas	3.16.	+		
Eitrofas augsto lakstaugu audzes	6430			+	+	

¹² Atskaite par Liepājas pilsētas mežu bioloģiskās daudzveidības novērtējumu, S.Ikaunieca, 2010.

¹³ Aplūstošo teritoriju noteikšana dabā un izvērtējums Liepājas pilsētas teritorijā, L.Engēle, 2010.

¹⁴ Avots: <http://piekraste.daba.lv>. ES LIFE-Nature programmas projekta „Piekrastes biotopu apsaimniekošana un aizsardzība Latvijā”, sadaļa „Piekrastes biotopu kartes jaunākā versija, 2007.03.08.

Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamā biotopa		Latvijā īpaši aizsargājamā biotopa veida		Atrašanās Liepājā		
Nosaukums ¹	Klasifikatora kods ²	Nosaukums ³	Numurs ³	ĪADT	ārpus ĪADT	Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā
Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs	6410	Zilganās molīnijas <i>Molinia caerulea</i> pļavas kaļķainās, kūdrainās vai mālainās augsnēs	3.23.	+		
Mēreni mitras pļavas	6510			+	+	
Sausi zālāji kaļķainās augsnēs	6210*	Sausas pļavas kaļķainās augsnēs	3.21.	+		
Kaļķaini zāļu purvi ar dižo aslapi	7210	Kaļķaini zāļu purvi ar dižo aslapi <i>Cladium mariscus</i>	2.5.	+		
		Ezeri un to piekrastes ar dižās aslapes <i>Cladium mariscus</i> audzēm	4.4.	+		
Dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušu vai peldošu augāju	3150			+		
Pārejas purvi un slīkšņas	7140	Pārejas purvi un slīkšņas	2.7	+		
Kaļķaini zāļu purvi	7230	Kaļķaini zāļu purvi ar rūsgano melnceri <i>Schoenus ferrugineus</i>	2.4.	+		
		Parastās purvmirtes <i>Myrica gale</i> audzes	1.3.	+		
Mežainas piejūras kāpas	2180	Mežainas jūrmalas kāpas	1.8.		+	+
Veci vai dabiski boreāli meži	9010*				+	+
Staignāju meži	9080*	Melnalkšņu staignāji	1.15.	+	+	
Purvaini meži	91D0*			+	+	
Ozolu meži	9160	Ozolu meži	1.17.		+	

1– Biotopu nosaukumi atbilstoši Eiropas Padomes 92/43/EEK (1992.gada 21. maijs) direktīvas “Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” I pielikuma interpretācijai „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi Latvijā” (Noteikšanas metodika. Izstrādātājs: Latvijas Dabas fonds, Rīga, 2010.), kas apstiprināta ar Vides ministra 2010. gada 15. marta rīkojumu Nr.93.

2– Natura 2000 kods atbilstoši Eiropas Padomes 92/43/EEK (1992.gada 21. maijs) direktīvas “Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” I pielikumam

3– atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.421 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (05.12.2000.) ar grozījumiem LR MK 25.01.2005. noteikumos Nr. 61 un LR MK 27.01.2009. noteikumos Nr.74

*- Eiropas nozīmes prioritāri biotopi saskaņā ar Eiropas Padomes 92/43/EEK (1992.gada 21. maijs) direktīvas “Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” I pielikumu un Ministru kabineta noteikumu Nr. 153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo prioritāro sugu un biotopu sarakstu” pielikumam (21.02.2006.).

Nozīmīgākie un plašāk izplatītie aizsargājamie biotopi Liepājā ir mežu (mežainas jūrmalas kāpas, melnalkšņu staignāji, purvaini meži), stāvošu ūdeņu (dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušu vai peldošu augāju, ezeri un to piekrastes ar dižās aslapes *Cladium mariscus* audzēm, Kaļķaini zāļu purvi ar rūsgano melnceri *Schoenus ferrugineus*) un kāpu (mežainas jūrmalas kāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas) biotopi. Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas ir arī vecas mežaudzes (4% mežaudžu ir vecākas par 150 gadiem) un bioloģiski vecie koki. Liepājā izplatītas ir vecās priedes. Mežu dabas vērtības aprakstītas 3.2.2. nodaļā.

Piekrastes aizsargājamie biotopi ir iekļauti Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā, atbilstoši īpaši aizsargājamo biotopu izvietojumam piekrastē, šī aizsargjosla ir precizēta, tajā iekļaujot aizsargājamus biotopus (galvenokārt, mežainas jūrmalas kāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas). Tādējādi Baltijas jūras piekrastē esošo aizsargājamo

biotopu aizsardzību nodrošinās šī aizsargjosla. Precizētā krasta kāpu aizsargjosla attēlota teritorijas plānojuma 1.redakcijas grafiskās daļas kartē „Galvenās aizsargjoslas un citi apgrūtinājumi”.

No dabas aizsardzības viedokļa ir svarīgi, ka Liepājas pilsētas teritoriju šķērso starptautiski nozīmīgs Baltās – Baltijas jūras putnu migrācijas ceļš, kurā īpaši liela migrējošo putnu koncentrācija vērojama rudens migrācijās. Tāpat arī Baltijas jūras piekraste pilsētā gan pavasarī, gan rudenī ir sīkspārņu migrācijas ceļš.

Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgus biotopus, retu un aizsargājamu sugu dzīvotnes ietver Liepājas pilsētas ezeri un to piekrastes. Šīm teritorijām ir noteikts īpaši aizsargājama dabas teritoriju statuss.

Dabas liegums “Liepājas ezers” ir Latvijas *Natura 2000* jeb Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija (kods LV0507800, statuss noteikts ar LR likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 15.09.2005. grozījumiem). Liepājas ezers ir viens no lielākajiem un nozīmīgākajiem mezotrofajiem ezeriem ar iesāļiem ūdeņiem raksturīgām augu sugām Latvijā. Sākotnēji veidots kā ornitoloģiskais liegums ligzdojošo un caurceļojošo putnu aizsardzībai, iekļauts Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgo vietu sarakstā¹⁵ (tās robežas plašākas nekā dabas lieguma robežas). Dabas liegumā ligzdo vairāk kā 100 putnu sugu, konstatētas ap 40 retas un aizsargājamās augu sugas. Eзера austrumu krastā ir vērtīgi pļavu biotopi, no kuriem lielākā nozīme ir molīniju pļavām un jūrmalas pļavu fragmentiem ar iesāļiem jūrmalas biotopiem raksturīgām augu sugām). Dabas liegums izveidots 1999.gadā. Liegums ir dibināts kā starptautisks nozīmes ūdensputnu ligzdošanas, spalvu maiņas un caurceļošanas vieta ar mērķi nodrošināt ūdensputnu, kā arī piekrastes un ūdens biotopu aizsardzību. Dabas liegumam ir apstiprināti Liepājas ezera individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas nosaka teritorijas funkcionālo zonējumu, atļautās un aizliegtās darbības un lieguma robežu apraksts (MK 28.03.2000. noteikumi Nr.114). Pašlaik dabas liegumā ir divas zonas: dabas lieguma un dabas lieguma stingrā režīma zona. Dabas lieguma zona ir izveidota, lai saglabātu ezera un piekrastes pļavu bioloģisko vērtību, kā arī lai saskaņotu dabas aizsardzības un saimnieciskās darbības intereses. Dabas lieguma stingrā režīma zona ir izveidota, lai nodrošinātu ūdensputniem nepieciešamos apstākļus ligzdošanas un spalvu mešanas periodā, atpūtu migrācijas laikā un patvērumu medību sezonā, kā arī lai saglabātu īpaši nozīmīgus pļavu un zemūdens biotopus ezera piekrastē. Dabas liegumam 2008.gadā ir izstrādāts un apstiprināts dabas aizsardzības plāns, kurā ir iekļauti priekšlikumi teritorijas funkcionālā zonējumu maiņai, precizējumi atļautajām un aizliegtajām darbībām, kā arī izstrādāti pasākumi teritorijas labiekārtošanai un infrastruktūras izveidei. 2011. gadā dabas lieguma „Liepājas ezers” robežas Liepājas pilsētā tika paplašinātas, tajā iekļaujot Ezerkrasta botānisko liegumu. Paplašinātā teritorija vienlaikus ir arī putniem starptautiski nozīmīga vieta. Dabas liegums ir apsaimniekojams atbilstoši dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām, pilnveidojot dabas aizsardzības plānu paplašinātajai teritorijai un integrējot individuālās aizsardzības un izmantošanas noteikumos dabas aizsardzības plānā un jaunajā teritorijas plānojumā iekļautos teritorijas apsaimniekošanas un izmantošanas pasākumus.

Dabas liegums “Tosmare” (MK 15.06.1999. noteikumi Nr.212). Dabas liegums ir Latvijas *Natura 2000* jeb Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija (kods LV0520900, statuss noteikts ar LR likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 15.09.2005. grozījumiem). Dabas liegums ir izveidots, jo Tosmares ezers ir lagūnas tipa piejūras ezers - eitrofs ezers ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju. Tā ir izcila molīniju pļavu (6410) un kaļķainu zāļu purvu ar dižo aslapi (7210*) aizsardzības teritorija, kurā ir ļoti daudz īpaši aizsargājamo augu un bezmugurkaulnieku sugu atradņu. Dabas lieguma teritorija ir viena no nedaudzajām mušu ofrīdas un prūšu bezgales atradnēm Latvijā, kā arī nozīmīga sīkspārņu barošanās vieta. Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns, individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un funkcionālais zonējums. Tas šobrīd (līdz individuālo noteikumu izstrādei) apsaimniekojams saskaņā vispārējiem

¹⁵ www.lob.lv, 2011

aizsardzības uz izmantošanas noteikumiem. Taču, lai sekmīgāk integrētu šo ĪADT pilsētas dabas struktūrā, izmantotu to kā pilsētas rekreācijas un sabiedrības vides izglītošanas resursu, ir nepieciešama dabas aizsardzības plāna, individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde.

2. attēls Rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus* kaļķainu zāļu purvu biotopā dabas liegumā „Tosmare”

Ārpus aizsargājamām teritorijām un Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslas, kas nosaka aizsargājamo biotopu, sugu atradņu un dzīvotņu aizsardzību, atrodas aizsargājamo biotopu teritorijas pilsētas ziemeļu daļā. Tādēļ pilsētas teritorijas plānojuma ieviešanas procedūrās ir jāietver pasākumi, kas veicinātu bioloģiski vērtīgo meža teritoriju saglabāšanu.

Liepājas pilsētā ir apzināti 116 aizsargājamie koki - dižkoki, kas atbilst MK 2010.gada 16.marta noteikumiem Nr.264 2.pielikuma „Aizsargājamie koki – vietējo un citzemju sugu dižkoki” kritērijiem. Šis saraksts ir apstiprināts ar Liepājas pilsētas saistošajiem noteikumiem Nr.5 „Par Liepājas pilsētas dabas pieminekļu aizsardzību un apsaimniekošanu”, kuru 1. pielikumā iekļauti uzskaitītie valsts nozīmes vietējo un svešzemju sugu dižkoki (65 koki, t.sk. 61 – Vecliepājā, 4 – Jaunliepājā). Pilsētā ir turpināma aizsargājamo koku uzskaitē. Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā ir jānodrošina šo koku saglabāšana un apsaimniekošana.

3.2.4. Virszemes ūdeņi

Liepājas pilsētas hidroloģisko sistēmu veido ezeri: Tosmares un Liepājas (pilsētā atrodas ¼ daļa ezera, pārējā daļa izvietojas Otaņķu un Nīcas pagastā), upes – Vērnīku upe, Kalējupīte un Ālandes upīte, kanāli: Tirdzniecības, Karostas, Cietokšņa un Pērkones (bijusī upe), mākslīgā ūdenskrātuve Beberliņi. Pilsēta atrodas Baltijas jūras krastā.

Atbilstoši Latvijas iedalījumam upju baseinu apgabalos Liepājas pilsētas teritorija ietilpst Ventas upju baseina apgabalā (MK 2003. gada 15.aprīļa noteikumi Nr.179 „Noteikumi par upju baseinu apgabalu robežu aprakstiem”). Tajā atrodas šādi virszemes ūdensobjekti un to tiešie sateces baseini:

- Liepājas ezers (kods E003 SP)
- Tosmares ezers (kods E004)
- Ālandes upes (kods V004)
- Baltijas jūras – Tirdzniecības kanāls – Saka (kods V012)
- Dienvidaustrumu atklātais akmeņainais krasts (pārejas ūdeņu ūdensobjekta kods – piekraste A)

Bez tam neliela daļa Liepājas teritorijas dienvidu stūrī atrodas Papes ezera (kods E002) sateces baseinā (3. attēls).

3. attēls Virszemes ūdensobjekti un to tiešie sateces baseini Liepājas pilsētas teritorijā

Liepājas ezers ir lagūnu tipa ezers, ar zemiem, purvainiem krastiem. Tips¹⁶ - sekls dzidrūdēns ezers ar augstu ūdens cietību. Vidējais dziļums – 1,8 m. Ezera ūdens režīmu nosaka saldūdens pietece pa upēm (Bārta, Otaņķe, Ālande) un jūras iesāļo ūdeņu ieplūde pa Tirdzniecības kanālu, pa kuru ezers ir savienots ar Baltijas jūru. Šo specifisko ūdens režīma apstākļu dēļ Liepājas ezers ir unikāls ar to, ka tajā ir izveidojušās iesāļūdens augu sabiedrības, kas kopumā palielina šajā ezerā un Liepājas pilsētā sastopamo reto un apdraudēto sugu, kā arī biotopu daudzveidību (aizsargājamo biotopu saraksts sniegts 1.tabulā). Tās detalizēti raksturotas dabas lieguma

¹⁶ Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumi Nr. 858 "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību"

“Liepājas ezers” dabas aizsardzības plānā un Vides rīcības programmā Liepājas pilsētai 2009. – 2014.g. Ezers tiek izmantots rūpnieciskajai zvejai, makšķerēšanai, peldēšanai. Tā piekrastē pretī Reiņa Meža ielai sezonas laikā pašvaldība uzstāda labiekārtojumu atpūtai.

Liepājas ezers un tā piekrastes teritorija ietilpst NATURA 2000 teritorijā - dabas liegumā „Liepājas ezers”. Ar Liepājas ezera apsaimniekošanas koordinēšanu nodarbojas biedrība “Liepājas ezeri”.

Tosmares ezera tips – ļoti sekls dzidrūdēns ezers ar augstu ūdens cietību. Tā noteces sistēma laika gaitā ir būtiski mainīta, izbūvējot Cietokšņa kanālu, Liepājas Cukurfabrikas un uzņēmuma „Liepājs metalurģis” tehniskā ūdens apgādes sistēmas. Sākotnēji Tosmares ezers pa Vērnīku upi ietecēja Liepājas ezerā. Pēc Cietokšņa kanāla izrakšanas (1906.gadā) kanāls, Kalējupīte, Vērnīku upīte un grāvji drenēja pilsētas ziemeļaustrumu daļu. Cietokšņa kanāls izrakts no Baltijas jūras līdz Ālandes upei un Liepājas ezeram gar Tosmares ezera rietumu krastu, savienots ar ezeru ar caurtekām. Izbūvējot minēto uzņēmumu tehniskā ūdens apgādes sistēmas, Vērnīku upe pie Brīvības ielas tika aizbērtā, Cietokšņa kanāls – aizsprostots. Uz Cietokšņa kanāla, lai nodrošinātu Cukurfabrikas tehniskā ūdens apgādi, uzcēla ūdens regulatoru un paaugstināja Tosmares ezera ūdens līmeni + 1m vjl. Tas sekmēja Zaļās birzs dzīvojamā rajona, apkārtnējo mežsaimniecības zemju un citu teritoriju pārpurvošanas apmēram 1400ha platībā, bet pavasara un rudens palos plašas teritorijas (līdz pat 615 ha) pārplūda. Pēdējos gados ir veikta Zaļās birzs meliorācijas sistēmas izpēte, rekonstrukcijas projektēšana un uzsākta noteču sistēmas sakārtošana. Zaļās birzs apkārtnes virszemes noteces sistēmas sakārtošana ir prioritāra arī turpmākā pilsētas attīstībā, plānojot kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanu Zaļās birzs rajonā, kā arī apkārtnējo mežu izmantošanu iedzīvotāju rekreācijai un sekmīgi realizētu citus sekojošos teritorijas labiekārtošanas (piemēram, mežu) un attīstības projektus.

Tosmares ezers un tā piekrastes teritorija ietilpst NATURA 2000 teritorijā - dabas liegumā „Tosmare”.

Vērnīku upe kādreiz nodrošināja noteci no Tosmares ezera uz Liepājas ezeru un drenēja apkārtnējo teritorijas. Pašlaik upe ir aizbērtā, apbūvēta ar Zaļās birzs dzīvojamo rajonu, sadalīta atsevišķās hidroloģiski nesaistītās daļās un neveic teritorijas drenāžas funkcijas. Tās turpmākā izmantošana ir plānojama kopā ar iepriekš aprakstīto Zaļās birzs virszemes noteces sakārtošanu.

4.. attēls Tosmares ezers

5. attēls Cietokšņa kanāls

Kalējupīte plūst no ziemeļiem gar Cietokšņa kanāla austrumu malu un ietek Liepājas ezerā. Lejtecē tās gultne ir pārveidota, izbūvējot zemteci (ievadot upi caurulē) zem Ālandes upes. Upe lejtecē un arī zemtece zem Ālandes upes ir aizsērējusi.

Ālandes upe iztek no Ploču purva, plūst cauri Tāšu ezeram, Vērgales un Grobiņas pagastam, Grobiņai un ietek Liepājas ezerā. Tips – ritrāla tipa vidēja upe. Lejtecē Liepājas administratīvajā

teritorijā tā ir pārveidota, izbūvējot uzņēmuma „Liepājas metalurģs” dambju sistēmu, gultne aizsērējusi.

Ūdens noplūde Liepājas ezerā no abām upītēm ir būtiski traucēta, īpaši tas vērojams pavasara un rudens palu laikā, kad pārplūst apkārtējās teritorijas un Kalējupīte dažos gadījumos pat ir mainījusi tecējuma virzienu pretējā, jo nedarbojas zemteka zem Ālandes upes. Kopumā tas ir izmainījis ūdens cirkulāciju, veicina eutrofikācijas procesu attīstību Liepājas ezera ziemeļu galā. Situācijas uzlabošanai ir būtiski profesionāli izvērtēt Kalējupītes un Ālandes upes stāvokli ietekā Liepājas ezerā, veikt pasākumus noteces uzlabošanai un apkārtējo teritoriju pārplūšanas novēršanai.

Turpmākajai pilsētas attīstībai svarīgākā problēma saistībā ar iekšzemes ūdens objektu esošo situāciju ir virszemes ūdeņu noteces novadīšana un gruntsūdens līmeņu pazemināšana. Pēc Liepājas cukurfabrikas likvidācijas ir izstrādāts Zaļās birzs rajona lietus ūdens kanalizācijas perspektīvais risinājums, veikta projektēšana un uzsākta noteču sistēmas sakārtošana Zaļajā birzī. Pilsētas turpmākajā attīstībā, lai nodrošinātu kvalitatīvas dzīves vides veidošanu pilsētā, tostarp uzturētu un attīstītu publiskos apstādījumus (piemēram, Raiņa parks), dabas teritorijas rekreācijas nolūkiem (Zaļā birzs) un dzīvojamajos rajonos (Zaļā birzs), noteču sistēmas uzturēšana un sakārtošana ir prioritāra.

Ūdenskrātuve „Beberlini” ir mākslīga ūdenskrātuve, kas sākotnēji izveidojusies smilšu ieguves karjerā, kur ieguva smiltis militāro objektu būvniecības vajadzībām. Ezers atrodas piejūras priežu mežā uz ziemeļiem no Karostas. Pie tā ierīkota atpūtas vieta. Ūdenskrātuves krastu klāj smiltis, ir izveidota peldvieta. Beberliņu karjers ir nozīmīgs pilsētas rekreācijas resurss, kurš ir apsaimniekojams kompleksi ar apkārtējo priežu mežu, to labiekārtojot iedzīvotāju atpūtai un nodrošinot kāpu meža aizsardzību.

Karostas kanāls ir viena no Karostas militārā kompleksa būvē. Tas tika izrakts 1901.gadā. Kanāla atzars veidots kā kuģu un zemūdeņu baseins, kur atrodas kuģu remontu rūpnīca ar vienu peldošo un diviem sausajiem dokiem. Pašlaik kanāla atzaru (arī Tosmares kanāls) apsaimnieko AS „Tosmares kuģubūvētava”. Karostas kanāls šobrīd ir piesārņotākais ūdens objekts Liepājā, viens no piesārņotākajiem Latvijā un Baltijas reģionā. Teritorijas attīstības kontekstā ir svarīga kanāla sanācija, ko īsteno LSEZ “Liepājas ostas pārvalde”.

Pērkones kanāls ir bijusī Pērkones upe, kuras dabīgā gultne tika pieskalota ar smiltīm, un pēc tam (1697.-1703.g.) izrakts kanāls 1,9 km garumā no ezera līdz jūrai. Vēlāk tās ieteka jūrā atkal aizskalota ar smiltīm. Pašlaik kanāls ir savienots ar Liepājas ezeru¹⁷.

Jāatzīmē, ka starp Liepājas un Tosmares ezeru atrodas pastāvīgi pārmitra teritorija ar apgrūtinātu virszemes ūdeņu noteci un meliorācijas sistēmu regulētu ūdens režīmu. Šī teritorija ir ar dambjiem nodalīta no Liepājas ezera un pārraktās Ālandes upes. Dabiskais hidroloģiskais režīms tajā ir pilnībā izmainīts, un notece no šīs teritorijas ir apgrūtināta. Ūdens līmeni šajā teritorijā uztur un regulē dambji, aizsprosti un meliorācijas sistēmas. Iespējams, pie augstiem ūdens līmeņiem šī teritorija applūst arī no ezera puses. Teritorijas plānojuma izstrādē ir jāņem vērā šo teritoriju īpašie apstākļi.

Līdztekus virszemes ūdeņu izmantošanai atpūtas un dabas aizsardzības funkcijām, jāatzīmē, ka ražošanas tehniskajām vajadzībām uzņēmumi iegūst ūdeni no virszemes ūdeņiem. Iegūtie ūdens apjomi ir mainīgi (2. tabula), atkarīgi no saimnieciskās darbības un uzņēmumu ekonomiskās aktivitātes. Laika periodā no 2005. līdz 2010. gadam ražošanas vajadzībām tiek iegūts no 3 līdz 7 miljoniem m³ virszemes ūdeņu. Lielākos virszemes ūdeņu daudzumus (ap 3 milj. m³) no Ālandes iegūst iegūst AS “Liepājas metalurģs”, kas laika periodā no 2005. līdz 2009. gadam veido līdz 94 % no kopējās virszemes ūdeņu ieguves. 2010.gadā vislielāko virszemes ūdens daudzumu 4,125 milj.

¹⁷ Liepājas teritorijas plānojuma (1996.gads) izvērtējums, 2008, SIA “Grupa93”

m³ apjoma no Tosmares kanāla ieguva AS „Tosmares kuģubūvētava”, 2,99 milj. m³ no Ālandes - AS „Liepājas metalurģs”, kas atbilstoši veidoja 57 % un 41 % no kopējā ieguves apjoma. Citi uzņēmumi (SIA Nekustamie īpašumi "Māja", SIA "Liepājas kuģu būves rūpnīca" un citi) nelielus ūdens apjomus iegūst no Tirdzniecības kanāla.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- prasību noteikšana teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos virszemes ūdeņu noteces nodrošināšanai un meliorācijas sistēmu saglabāšanai un atjaunošanai

3.2.5. Pazemes ūdeņi, to ieguve un izmantošana

Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam pazemes ūdensobjektos Liepājas pilsētas teritorija atrodas pazemes ūdensobjekta (PŪO) F1 rietumu daļā. Aktīvās ūdens apmaiņas zonas biezums PŪO F1 teritorijā sasniedz ap 30 m objekta ziemeļu daļā un 315 m dienvidu daļā. Saldūdeņi ir izplatīti kvartāra, Juras, Augšperma, Apakškarbona un Devona ūdens saturošos nogulumos griezumā līdz Elejas ūdens vāji caurlaidīgiem nogulumiem. Zem Elejas ūdens vāji caurlaidīgiem nogulumiem (D3el) iegulī ap 120-150 m biezs Pļaviņu – Amulas horizontu komplekss. Tā ūdenscaurlaidība ir zema, tajā sporādiski sastopamo ūdeņu kvalitāte nav apmierinoša augstā sulfātu satura dēļ. Galvenie PŪO robežās esošo ūdens horizontu raksturojumi sniegti 6.4. tabulā.

Saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” sniegto informāciju Liepājā ir 51 ūdensapgādes urbums, t.sk. datu bāzē „Latvijas derīgo izrakteņu atradņu kadastrs” iekļauto 7 pilsētas centralizētās ūdensapgādes saldūdens ūdensgūtni „Otaņķi”, uzņēmumu AS „Liepājas metalurģs”, un SIA „Cido grupa” urbumi, kuros ūdens tiek iegūts no Burtnieku - Gaujas un Mūru – Žagares horizonta. Liepājā centralizētajā, individuālajā uzņēmumu un citu juridisko personu ūdensapgādes vajadzībām ir 145 ūdensapgādes urbumi, no tiem darbojošies ir 51, rezervē – 24, iekonservēti – 11, jātamponē – 6 urbumi. Pārējie urbumi tiek izmantoti privātmāju individuālajā ūdensapgādē, to izmantošanas statuss ir precizējams (vai urbumi netiek izmantoti tehnisku apstākļu dēļ, kāda ir to plānotā turpmākā izmantošana). Turpmāk pazemes ūdeņu aizsardzības nodrošināšanai ir jāprecizē pārējo aptuveni 50 urbumu statuss un īpašnieki. Gadījumā, ja tos nav plānots izmantot individuālajai ūdensapgādei, jāveic to tamponēšana.

Pilsētā darbojas arī viena sālsūdens ūdensgūtne Peldu ielā 61, kurā no Kembrija – Ordovika ūdens horizonta Liepājas reģionālā slimnīca ārstniecības vajadzībām iegūst minerālūdeni ar augstu bromīdu saturu. Stipri mineralizēti pazemes ūdeņi dziļi iegulošajos slāņos atrodas uz austrumiem no Liepājas pilsētas teritorijas. Minerālūdeņu resursu esamība Liepājā un tās apkārtnē vienlaikus ar daudzveidīgajiem dabas teritoriju resursiem (piekrastes priežu meži, pludmale, jūra) ir pamats kūrorta objektu un pakalpojumu attīstības iespējām Liepājas pilsētā.

Pazemes ūdeņu ieguve kopš 2005.gada pakāpeniski nedaudz samazinās un 2010.gadā ir 4836 tūkst. m³/gadā (2. tabula). Tas izskaidrojams gan ar racionālāku ūdens resursu izmantošanu, gan arī ar ekonomisko aktivitāšu mazināšanos.

Vislielākos pazemes ūdens apjomus (75 – 78 % no kopējā daudzuma) iegūst SIA „Liepājas ūdens”, kurš pilsētā sniedz centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus un to izmanto dzeramā ūdens sagatavošanai komunālajām un sadzīves vajadzībām. Pilsētas centralizētai apgādei nepieciešamo dzeramo ūdeni iegūst no diviem artēziskajiem ūdens ieguves rajoniem – ūdensgūtnēs Otaņķos (kopš 1961.gada) un Aisterē (kopš 1989.gada). Tikai nedaudzi urbumi no Otaņķu ūdensgūtnes atrodas Liepājas pilsētas teritorijā, pārējie – atrodas ārpus tās. No ūdensgūtnēm Otaņķos dzeramais ūdens pilsētai tiek piegādāts pa maģistrālajiem cauruļvadiem 11 km garumā, no Aisteres - 18 km garumā. Centralizēto dzeramā ūdens apgādes sistēmu pilsētā veido 4 tīrā ūdens rezervuāri un otrā pacēluma sūkņu stacijas Ventas ielā, 2 rezervuāri un otrā pacēluma sūkņu stacijas Alsungas ielā, kā arī cauruļvadi 175 km garumā. Centralizētai dzeramā ūdensapgādes sistēmai 2010.g. sākumā ir pieslēgti 94,6 % iedzīvotāju. Dzeramā ūdens īpatnējais patēriņš uz vienu iedzīvotāju samazinās: 2002.g. – 108 l/c, 2009.g. – 80 l/c.

2. tabula. Ūdens ieguves apjomi un ieguves vietu skaits Liepājas pilsētā 2005. - 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Kopā ņemtais no dabīgajiem ūdens avotiem, tūkst.m³/gadā	tai skaitā					
		ņemts svaigais ūdens					lietus ūdeņi
		Kopā	ieguves vietu skaits	t.sk. izmērīts	virszemes	pazemes	
2010.	12052.789	12052.789	58	7882.689	7216.042	4836.747	0
2009.	7742.867	7742.867	58	7694.867	3024.857	4718.010	0.000
2008.	9736.092	9736.092	58	9676.092	4447.800	5288.292	0.000
2007.	17740.111	11070.032	67	10937.300	5402.630	5667.402	6670.079
2006.	13712.904	9332.507	67	9284.507	3081.463	6251.044	4380.397
2005.	13825.894	10419.967	72	10357.053	4320.340	6099.627	3405.927

Ražošanas uzņēmumi saņem dzeramo ūdeni gan no SIA „Liepājas ūdens”, gan iegūst ūdeni savos urbumos. No Liepājas uzņēmumiem pārējo pazemes ūdeni iegūst AS „Lauma Fabric” - 13 % (urbumi atrodas Grobiņas novada Medzes pagastā), AS „Liepājas metalurģs” - ap 4%, SIA „Māja” un SIA „Cido grupa” – ap 1,5 % no kopējā iegūtā pazemes ūdens daudzuma, citi uzņēmumi mazākus – apjomus. Iegūtie pazemes ūdeņi uzņēmumos tiek izmantoti individuālajā ūdensapgādē (AS „Liepājas metalurģs”, SIA „Liepājas enerģija”,) un neliela daļa – ražošanas vajadzībām pārtikas, t.sk. zivju pārstrādes uzņēmumos (SIA „Cido grupa”, AS „Kursa”).

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos dzeramā ūdens apgādes risinājumiem;
- aizsargjoslu ap dzeramā ūdens ieguves vietu attēlošana teritorijas plānojuma grafiskajā daļā.

3.2.6. Kultūrvēsturiskais mantojums un ainavas

Kultūras mantojuma vērtības Liepājas pilsētā raksturo valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā esošie arhitektūras un mākslas objekti, pilsētbūvniecības pieminekļi „Liepājas vēsturiskais centrs”, ar pašvaldības lēmumu noteiktās arhitektoniski vērtīgās ēkas¹⁸.

Liepājas nozīmīgāko kultūrvēsturisko mantojumu var iedalīt:

- Civilais mantojums vēsturiskais centrs,
- Militārās būves, ieskaitot hidrobūves, tostarp, Liepājas Karosta un Liepājas cietokšņa forti
- Industriālais mantojums.

Teritorijas plānojuma ietvaros tiek piedāvāts mainīt pilsētbūvniecības pieminekļa teritoriju, izslēdzot Jaunliepājas daļu uz ziemeļiem no kanāla (Vecliepājas daļu atstājot nemainītā veidā), jo izslēdzamajā teritorijā nav valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu – ēku un būvju, kā arī objektu ar pašvaldības noteiktu aizsargājamās apbūves statusu - kultūrvēsturiski vērtīgas un saglabājamās būves, kā arī teritorijā disharmoniskā 20.gs. otrās puses apbūve dominē pār vēsturiski vērtīgo apbūvi.

¹⁸ Pieminekļu uzskaitījumu skatīt teritorijas plānojuma 1.redakcijas sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, 6.pielikumā

Kultūras pieminekļu aizsargjoslas noteiktas atbilstoši Aizsargjoslu likuma formālajām prasībām. Aizsargjoslu minimālais platums pilsētās ir noteikts 100 m. To uzdevums ir nodrošināt kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazināt dažāda veida negatīvu ietekmi uz tiem. Jebkuras aizsargjoslas var tikt mainītas tikai pēc detālplānojuma vai izpētes projekta izstrādāšanas saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, saskaņojot ar VKPAI un Būvvaldi. Jebkāda saimnieciskā darbība kultūras pieminekļa aizsargjoslā var tikt veikta pēc saskaņošanas ar VKPAI un kultūras pieminekļa īpašnieka rakstveida saskaņojumu.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos pilsētbūvniecības pieminekļu aizsardzības teritorijās, atsevišķiem kultūras pieminekļiem, fortifikācijas būvēm, aizsargjoslu iezīmēšana grafiskajā daļā;
- prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ainavas aizsardzībai

3.3. Vides stāvokļa apraksts

3.3.1. Klimats

Klimatiskos apstākļus Liepājā būtiski ietekmē tiešais jūras tuvums – pilsētai raksturīgs mērenais piejūras klimats, kurā ziemas ir siltākas, vasaras vēsākas un novērojams liels vējaino dienu skaits salīdzinājumā ar Latvijas iekšzemes rajoniem. Vidējā gaisa temperatūra jūlijā ir 16,4° C, bet janvārī - 3° C, vidējais nokrišņu daudzums 690 mm gadā (vidēji Latvijā 500-700 mm)¹⁹. Ziemai raksturīgi bieži atkušņi. Piejūras zemienē sniega sega parasti ļoti nenoturīga, tās biezums reti pārsniedz 5-10 cm. Teritorijā valdošie ir visi rietumu un dienvidu rumbu vēji. To vidējais ātrums ir 6,1 m/s. Maksimālie vēja ātrumi (lielāki, kā 20 m/s) parasti tiek novēroti rudens un ziemas periodā, vairumā gadījumu tie ir rietumu rumbu vēji. Raksturīgi, ka vēja ātrums un nereti arī virziens bieži mainās ļoti īsā laika sprīdī²⁰.

3.3.2. Gaisa kvalitāte

Atmosfēras gaisa kvalitāti pilsētā ietekmē mobilo (transports) un stacionāro (katlu mājas, DUS, ostas termināli, citi ražošanas objekti) piesārņojošo vielu izmešu avoti. Gaisa piesārņojuma izplatību pilsētā veicina Liepājai raksturīgie meteoroloģiskie apstākļi – mērenais piejūras klimats, liels vējaino dienu skaits, gaisa relatīvais mitrums, jūras, ezeru un ūdensteču tuvums, ilgstoši sausa laika periodi. Galvenās piesārņojošās vielas pilsētas gaisā ir putekļi, sēra dioksīds, slāpekļa dioksīds, oglekļa dioksīds un gaistošie organiskie savienojumi.

Gaisa kvalitātes robežlielumus nosaka Ministru kabineta 2009. gada 11. marta noteikumi nr. 1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”.

Regulāri gaisa kvalitātes novērojumi valsts gaisa monitoringa programmas ietvaros Liepājas pilsētā tiek veikti autotransporta piesārņojuma avotu ietekmes monitoringa stacijā O.Kalpaka ielā 34 (izpilda LVĢMC, līdz 2011. gadam finansēja Liepājas pilsētas pašvaldība). Atbilstoši šo novērojumu informācijai pilsētā līdz 2010. gadam (ieskaitot) tika pārsniegts cieto daļiņu PM₁₀ (putekļu) diennakts robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (drīkst būt pārsniegumi 35 dienas gadā, robežlielums - 50 µg/m³). 2010. gadā monitoringa stacijā Liepājā PM₁₀ un PM_{2,5} (putekļu), benzola koncentrācijas pārsniedza gada augšējos, gan arī apakšējos piesārņojuma novērtējuma sliekšņus cilvēka veselības aizsardzībai, kā arī tika pārsniegts slāpekļa dioksīda gada vidējais apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis un stundas apakšējais piesārņojuma novērtējuma sliekšnis cilvēka veselības aizsardzībai. 2011. gadā atbilstoši VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas stacijas” mājas lapā ievietotajai informācijai līdz šim (2011. gada jūlijs) gaisa

¹⁹ Liepājas Vides rīcības programma, 2009-2013

²⁰ Vides pārskats „Liepājas pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programmai 2008.- 2014. gadam”

kvalitātes normatīvi monitoringa stacijā nav bijuši pārsniegti. Slāpekļa dioksīda koncentrācijai pilsētas centrā ir tendence paaugstināties, kas izskaidrojams ar autotransporta intensitātes pieaugumu. Pēc pieejamās informācijas pārējo gaisa kvalitātes rādītāju koncentrācijas gaisa atbilst normatīvo aktu prasībām.

Mobilo avotu radīto gaisa piesārņojumu veido autotransports, dzelzceļš, kā arī kuģi un lidmašīnas. Vides rīcības programmā Liepājai 2009. – 2014.g. lēst, ka mobilie piesārņojuma avoti rada aptuveni 67 % no kopējā atmosfēras gaisa piesārņojuma pilsētā. Nozīmīgākais starp mobilajiem transporta veidiem ir autotransports.

Laikā no 2005. gada līdz 2009.g. Liepājā līdzīgi tāpat kā Latvijā reģistrēto vieglo automobiļu, autobusu un kravas automobiļu skaits ir pieaudzis. Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes informācijai (www.csb.gov.lv, datu bāze „Transports”, ilggadīgie dati) Liepājā 2009. gadā kopējais reģistrēto automobiļu skaits ir 21883, kas ir par 19 % vairāk nekā 2005. gadā (25719 transporta līdzekļi). Pieaugošais transporta līdzekļu skaits ir saistīts ar papildus piesārņojošo vielu izmešiem gaisā, īpaši slāpekļa dioksīda un putekļu. 2010. gadā, mainoties normatīvo aktu prasībām galvenokārt attiecībā uz transportlīdzekļu nodevu, kā arī pasliktinoties iedzīvotāju ekonomiskajai situācijai, mazāk autotransporta līdzekļu piedalās ceļu satiksmē, autotransporta līdzekļi tiek noņemti no reģistrācijas. Liepājā 2010. gadā reģistrēto automobiļu skaits ir par 29 % mazāks nekā 2010. gadā un par 15 % mazāks nekā 2005. gadā. 2010. gadā Liepājā ir 21883 automobiļi, t.sk. 19524 vieglās automašīnas, 254 autobusi, 2105 kravas automobiļi. Viens no faktoriem, kas ietekmē gaisa piesārņojuma izmešus no automašīnām ir to vecums, jo vecākās automašīnas nav aprīkotas ar katalizatoriem izplūdes gāzu attīrīšanai. Neskatoties uz to, ka automobiļu skaits 2010. gadā ir samazinājies, EIRO IV un Eiro V standarta automašīnu īpatsvars ir vērtējams, kā neliels (līdz 10 - 12 %) un tādejādi saglabājas augsts slāpekļa dioksīda izmešu līmenis atmosfēras gaisā no vecākajiem transporta līdzekļiem.

2007. gadā pēc Liepājas pilsētas pasūtījuma, izmantojot gan modelēšanas, gan mērījumu rezultātu analīzi, ir pētīts autotransporta radītais gaisa piesārņojums ar slāpekļa oksīdu. Tajā konstatēts, ka slāpekļa oksīda gada vidējā koncentrācija Kungu un Lielā ielas, Robežu un Ūliha ielas, Kuršu, Siena un K.Ukstiņa ielu krustojumos pārsniedz normatīvus. Modelējot gaisa piesārņojumu dažādiem transporta attīstības scenārijiem, pētījumā tika secināts, ka, novirzot ienākošas satiksmes plūsmu no maģistrālajām ielām pilsētas centrālajā daļā, aptuveni par 50 – 60 % ir iespējams par apmēram 50 % samazināt autotransporta radītā NO_x gada vidēja piesārņojuma rādītājus. Pētījumā ir ieteikti mobilo avotu radītā gaisa piesārņojuma samazināšanas pasākumi transporta plūsmu organizācijai pilsētā un sabiedriskā un alternatīvā transporta attīstībai. Tie ir pielietojami arī jaunā teritorijas plānojuma izstrādē.

Stacionārie avoti rada aptuveni 33 % no pilsētas kopējā gaisa piesārņojuma. Dati par to piesārņojošo vielu daudzumiem no 2005. – 2009. gadam ir sniegti 3. tabulā.

Liepāja valsts statistiskā pārskatu “2-Gaiss” par piesārņojošo vielu izmešiem gaisā 2005. – 2010. gadā iesniedz 85 līdz 87 uzņēmumi, bet stacionāro piesārņojuma avotu skaits tajos ir mainīgs. 2010. gadā piesārņojošas vielas emitējošos stacionāro iekārtu skaits ir lielāks nekā 2005. gadā (4. tabula). Izvērtējot šīs datu bāzes informāciju var secināt, ka, pieaugot stacionāro iekārtu skaitam, oglekļa oksīda, cieta izkliedēto daļiņu un slāpekļa oksīdu izmešu apjomi gaisā, salīdzinot 2005. un 2010. gada datus ir samazinājušies (3. un 4. tabula). Sēra dioksīda izmešiem gaisā no stacionārajām iekārtām ir neliela tendence palielināties, kas ir saistāms ar iekārtu skaita pieaugumu. Taču jāuzsver, ka kopš 2003. gada SIA „Liepājas Enerģija” pārgāja uz dabas gāzes kā kurināmā izmantošanu un tādēļ kopš 2003. gada sēra dioksīda izmešu daudzums gaisā ir būtiski samazinājies: 2002. gadā to izmešu daudzums vēl bija 221,82 tonnas/gadā, bet laika posmā no 2005. līdz 2010. gadam ir robežās no 9,23 līdz 48,99 tonnām gadā. Oglekļa oksīda izmešu apjomam ir tendence samazināties, bet ievērojams samazinājums šīs vielas izmešu daudzumā gaisā ir kopš 2005. gada, jo 2004. gadā SIA “Liepājas enerģija” pilnībā sāka izmantot dabas gāzi visās katlu mājās, kā arī AS “Liepājas metalurģs” uzsāka tehnoloģisko procesu modernizāciju. Līdz

2004. gadam oglekļa oksīda izmeši gaisā bija ap 1500 tonnām gadā. Oglekļa dioksīda izmešu daudzums 2010. gadā ir 86444,0 tonnas/gadā. Ievērojot to, ka oglekļa dioksīda izmešu uzskaitīšana valsts statistiskajā pārskatā ir uzsākta no 2004. gada, tad dati par 2005, 2006. un 2007. gadu nav tieši salīdzināmi ar pēdējo 3 gadu datiem. Oglekļa dioksīda izmešiem kopējā izmešu bilancē ir vislielākais īpatsvars.

3. tabula Piesārņojošo vielu daudzumi stacionāro avotu izmešos 2005. – 2010.g.

Gads	Piesārņojošo vielu daudzumi, t/gadā				
	oglekļa oksīds (CO)	slāpekļa oksīdi (NO _x)	oglekļa dioksīds (CO ₂)	cietās izkļiedētās daļiņas (PM ₁₀)	sēra dioksīds (SO ₂)
2010.	332.05	1964.41	86444.00	781,14	48,99
2009.	311.91	1334.23	77181.44	587.48	44.01
2008.	259.52	1638.81	78268.65	1032.34	21.73
2007.	377.83	2309.98	25313.45	1075.87	24.92
2006.	425.92	2178.43	21568.64	889.38	18.06
2005.	603.85	2495.18	17236.45	832.33	9.23

(Avots: VSIA Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra datu bāze „Valsts statistiskais pārskats Nr.2 Gais”))

4. tabula Stacionāro iekārtu skaits un piesārņojošo vielu daudzumi to izmešos 2005. un 2010. gadā.

Gads	Rādītājs	Piesārņojošās vielas				
		oglekļa oksīds (CO)	slāpekļa oksīdi (NO _x)	oglekļa dioksīds (CO ₂)	cietās izkļiedētās daļiņas (PM ₁₀)	sēra dioksīds (SO ₂)
2010.	Iekārtu skaits	143	126	86	135	39
	Izmešu daudzums, t/gadā	332.05	1964.41	86444.00	781,14	48,99
2005.	Iekārtu skaits	108	102	33	43	20
	Izmešu daudzums, t/gadā	603.85	2495.18	17236.45	832.33	9.23

(Avots: VSIA Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra datu bāze „Valsts statistiskais pārskats Nr.2 Gais”))

Galvenie gaisa piesārņojuma avoti Liepājas pilsētā no stacionārajiem izmešu avotiem ir uzņēmumos SIA “Liepājas enerģija” (Liepājas TEC, 9 katlu mājas), ostā darbojošies termināli, SEZ A/S “Liepājas Metalurģs”. 2010. gadā pilsētā darbojas 27 lielas sadedzināšanas iekārtas, kuras ietekmē stacionāro avotu radīto izmešu apjomu. Pārējās ir mazās kurtuves, katli, ražotnes un privātmāju individuālās apkures risinājumi. Katlu māju izmešos Liepājā galvenās piesārņojošās vielas ir oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi un oglekļa dioksīds. Kā galveno kurināmo materiālu Liepājas katlu mājās izmanto dabasgāzi. Degvielas uzpildes staciju izmešos ir petrolejas un benzīna, gāzes uzpildes staciju – propāna un butāna gāzes tvaiki. Autoservisos un ražotņu izmešu sastāvā ir krāsu un dažādu šķīdinātāju tvaiki, citi gaistošie savienojumi un putekļi.

Putekļus gaisā rada arī ne tikai autotransports un rūpniecība, bet arī ielu kaisīšana ziemā ar sāls un smilts maisījumu.

Pasākumi atmosfēras gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētā ir iekļauti Vides rīcības programmā Liepājai 2009. – 2014. g. Tie ietver Rīcības programmas gaisa kvalitātes uzlabošanai

aktualizēšanu, veicot detalizētu piesārņojošo vielu mērījumus un analīzi, videi draudzīga transporta (velotransports) attīstību, ilgtspējīgas sabiedriskā transporta sistēmas izveidi, atjaunojamo energoresursu izmantošana pilsētas energoapgādes sistēmā.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- pilsētas autotransporta sistēmas un plūsmu optimizācija gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētā, t.sk. sabiedriskā transporta plānošana;
- prasību noteikšana teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos attiecībā uz ielu segumu un siltumapgādes centralizētajā sistēmā izmantojamiem kurināmā veidiem

3.3.3. Troksnis

Troksnis ir fizikālas dabas faktors – skaņa, kas veido neperiodiskas svārstības, troksnis ir šādu skaņu kopums. Visizplatītākais trokšņu cēlonis ir transporta līdzekļi (autotransports, lidaparāti, dzelzceļš). Trokšņa piesārņojuma mērījumus Liepājā veica 1998. gada vasarā dažādās pilsētas vietās un daudzviet bija konstatēti pieļaujamā trokšņa līmeņa pārsniegumi, īpaši pilsētas galvenajās tranzīta ielās.

Liepājas vides rīcības programmā noteiktas vairākas ar troksni saistītas problēmas:

- pieaug īslaicīgo (līdz 3 st.) trokšņu līmeņi, kas kopā ar fona līmeni ietekmē veselību;
- palielinās iedzīvotāju skaits, kas pakļauti trokšņa ietekmei virs 55 – 75dB dienas un nakts laikā;
- pieaug fona trokšņa līmenis apdzīvoto māju (daudzstāvu) kvartālos.

2007. gada ir veikts pētījums saistībā ar troksni par Zirņu un Ganību ielām un transporta attīstību²¹.

Vides rīcības programmā Liepājai 2009. – 2014. g. ir plānota pilsētas teritorijas trokšņu līmeņu pētīšana un kartēšana, kas sniegtu visaptverošu priekšstatu par trokšņa līmeņiem pilsētas daļās un pēc tās veikšanas būtu pamats prettrokšņa pasākumu plānošanai un ieviešanai jaunā teritorijas plānojuma darbības laikā.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas plānošana, tās attālinot no intensīvas satiksmes teritorijām;
- prasību noteikšana teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos dzīvojamo, sabiedrisko, izglītības un medicīnas iestāžu ēku aizsardzībai pret paaugstinātiem trokšņu līmeņiem.

3.3.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Latvijai un līdz ar to arī Liepājas pilsētai saistošas ir Eiropas kopienas Ūdens struktūrdirektīvas (2000/60/EC) prasības, kas nosaka, ka līdz 2015.gada beigām visā Eiropā jānodrošina laba virszemes un pazemes ūdens kvalitāte. Vispārīgi ūdeņu kvalitātes mērķi ir noteikti Ūdens apsaimniekošanas likumā. Šo mērķu sasniegšanai jāveic pasākumi, lai vienlaicīgi izpildītu MK 27.05.2003. noteikumus Nr.31. „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”.

Lai sasniegtu labu ūdeņu stāvokli, nepieciešama ūdens resursu plānošanas jautājumu integrēšana attīstības plānošanā. Jāveido cieša praktiska sadarbība un informācijas apmaiņa sadarbība starp Upju baseinu pārvaldēm, plānošanas reģioniem, pašvaldībām un citām ieinteresētajām pusēm.

²¹ Vides pārskats „Liepājas pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programmai 2008.- 2014. gadam”

Liepājas pilsētas virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādes ietvaros²². Tajā sniegtais Liepājā esošo ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes novērtējums apkopots 5.tabulā. Liepājas ezers ir iedalīts stipri pārveidotu ūdens objektu kategorijā, jo tā sateces baseina dienvidu daļā ārpus Liepājas pilsētas teritorijas ir polderu sistēmas.

5. tabula Ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes novērtējums

Ūdensobjekta nosaukums (kods)	Ekoloģiskais kvalitāte, 2009.g	Ekoloģisko kvalitāti ietekmējošie būtiskākie faktori - riski	Ķīmiskā kvalitāte, 2009.g.	Sasniedzamā ekoloģiskā kvalitāte 2015.gadā
Liepājas ezers (E003 SP)	slikta	Būtiski ietekmēts VŪO kopumā: punktveida avotu un izkliedētā piesārņojuma, kā arī morfoloģiskā slodze sateces baseinā. Iespējama jūras ūdeņu ietekme.	labā	labā
Tosmares ezers (E004)	vidēja	Punktveida avotu slodze sateces baseinā	labā	labā
Ālandes upe (V004)	ļoti slikta	Punktveida avotu un izkliedētā piesārņojuma slodze sateces baseinā	labā	labā
Baltijas jūra (V012)	vidēja	Punktveida piesārņojuma slodze	labā	labā
Papes ezers (E002)	labā	-	labā	labā

(Avots: Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009., pilnā un apstiprinātā versija)

Valstī ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes vērtēšanas sistēma ir izstrādes stadijā, tādēļ veiktais vērtējums ir provizorisks un var mainīties pilnveidojot ūdeņu ekoloģisko klasifikāciju.

Būtiskākie piesārņojuma avoti Liepājas ezera ūdensobjektam Liepājas pilsētas teritorijā ir izkliedētā un punktveida piesārņojuma avoti, kā arī morfoloģiskā slodze. Nozīmīgākie punktveida piesārņojuma avoti ir notekūdeņu izplūdes vietas, izkliedētā piesārņojuma avoti – notece nekonzentrētā veidā no plašākas teritorijas, kas rodas, lietus un sniega kušanas ūdeņiem notekot no apdzīvotām vietām, lauksaimniecības zemēm un ceļiem. Liepājas ezeru kopumā ietekmē piesārņojums, kurš veidojas sateces baseinā ārpus Liepājas pilsētas teritorijas – Grobiņas un Nīcas novados. Ievērojot to, ka piekrastes ūdensobjekta A "Dienvidaustrumu atklātais akmeņainais krasts" ekoloģiskā kvalitāte Ventas upju baseina apgabala plānā ir novērtēta kā slikta²³, ir arī iespējama jūras ūdeņu ietekme uz Liepājas ezera ekosistēmu vējuzplūdu laikā. Arī Tosmares ezera un Ālandes ekoloģisko stāvokli ilgstoši ir ietekmējusi nepietiekami attīrītu notekūdeņu novadīšana tajos no Grobiņas un tajā esošajiem uzņēmumiem. Liepājas teritorijas ietekme uz virszemes ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli ir nebūtiska, taču neliela piesārņojuma noplūde ezerā ir iespējama no laivu piestātnēm. Ālandes upes ekoloģisko stāvokli Liepājas teritorijā nelielā mērā ietekmē apgrūtinātā virszemes ūdeņu notece un biogēno vielu (slāpekļa un fosfora) noplūde no mitrājiem upes krastos.

Liepājas ezers atbilstoši ūdeņu iedalījumam prioritārajos zivju ūdeņos²⁴ ir prioritārie karpveidīgie zivju ūdeņi. Tajos ir jānodrošina tiem noteikto kvalitātes rādītāju robežlielumu ievērošana. Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā novērtēts, ka Liepājas ezera ūdeņi atbilst prioritārajiem karpveidīgajiem zivju ūdeņiem izvirzītajām kvalitātes prasībām²⁵.

²² Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009

²³ Pārrobežu ietekme no Lietuvas un Ventas upes sateces baseina Latvijas teritorijā

²⁴ Nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", 2. pielikums (12.03.2002.)

²⁵ Kvalitātes prasības nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti"

Izvērtējot dabas vērtības Liepājas ezerā, Tosmares ezerā un tā piekrastes plāvās, šajos ezeros ir noteikti dabas liegumi, kas ir arī Latvijas *Natura 2000* - Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas. Kā aprakstīts 2.1.1. nodaļā dabas liegumi ir apsaimniekojami atbilstoši to individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem un dabas aizsardzības plānā ietvertajiem pasākumiem.

Atbilstoši Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EK un LR Ūdens apsaimniekošanas pamatnostādņem Ventas upju baseina apgabala plānā virszemes ūdeņiem noteikti šādi vispārējie vides kvalitātes mērķi: nepasliktināt virszemes ūdensobjektu stāvokli, līdz 2015. gadam sasniegt labu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti un izpildīt aizsargājamajām teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamus normatīvus. Ventas upju baseina apgabala plānā Liepājas pilsētas teritorijā esošajiem virszemes ūdensobjektiem ir noteikts mērķis sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti līdz 2015. gadam. Tas nozīmē, ka Ālandes, Liepājas ezera un Tosmares ezera tiešajos sateces baseinos ir būtiski jāsamazina slāpekļa un īpaši fosfora notece. Pasākumi vides kvalitātes mērķu sasniegšanai ir noteikti Ventas upju baseina apgabala plāna pasākumu programmās. Pamata pasākumos ir iekļauta notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas nodrošināšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām Grobiņā un arī Liepājā, pasākumi notekūdeņu attīrīšanai ražošanas uzņēmumos, decentralizētajās notekūdeņu savākšanas teritorijās, difūzā piesārņojuma mazināšanai, papildus pasākumi attiecībā uz mazajām apdzīvotām vietām (cilvēkekivalents mazāks par 2000), sadarbību ar iesaistītajām mērķgrupām un nepieciešamajām izpētēm. Par to ieviešanu atbild Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, pašvaldības, pakalpojumu sniedzēji, operatori.

Saskaņā ar 2011. gada 31. maija Ministru kabineta noteikumos Nr. 418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" noteikto Liepājas ūdensobjekti Liepājas ezers (E003 SP), Tosmares ezers (E004) un Ālandes upe (V004), kā arī Dienvidaustrumu atklātais akmeņainais krasts (piekrastes ūdensobjekta A) ir riska ūdensobjekti, kuriem pastāv risks nesasniegt LR "Ūdens apsaimniekošanas likumā" noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā. Galvenais iemesls ir paaugstināts biogēnu vielu saturs ūdeņos. Tādēļ šo ūdensobjektu apsaimniekošanā gan Liepājas pilsētā, gan ārpus tās ūdensobjektu tiešajos sateces baseinos, veicot jebkuru darbību, ir īpaši svarīgi ievērot normatīvo aktu prasības attiecībā uz piesārņojošām darbībām un piesārņojošo vielu novadīšanu virszemes ūdeņos.

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā Liepājas pilsētā ir ieviesta ūdenssaimniecības projekta 2. kārtā un Nīcas ciema ūdenssaimniecības 1. kārtā, kā arī tiek realizēts Grobiņas ūdenssaimniecības un Nīcas ciema ūdenssaimniecības projekta 2. kārtā. Šo projektu rezultātā tiks samazināta piesārņojošo vielu noplūde virszemes ūdeņos, kas nākotnē sekmēs vides kvalitātes mērķu sasniegšanu Liepājas ezerā, Ālandes upē un Tosmares ezerā.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos notekūdeņu savākšanai un attīrīšanai;
- prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos notekūdeņu savākšanai un attīrīšanai laivu novietnēm Liepājas ezera piekrastē.

3.3.5. Pazemes un dzeramo ūdeņu kvalitāte

Pazemes ūdensobjektu kvantitatīvā stāvokļa un ķīmiskās kvalitātes vērtējums ir veikts Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna sagatavošanas procesā, izmantojot ilggadīgos datus par pazemes ūdeņu līmeņiem un kvalitātes datus atbilstoši dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām pazemes ūdeņu atradnēs Ventas baseina apgabalā, tostarp, Liepājā. Liepājas ūdensgūtnu mīļiedarbības rezultātā sākot ar 70 - tajiem gadiem izveidojās depresijas piltuve, kas fiksēta līdz 30 km attālumā no pilsētas centra. Ūdensapgādei izmantotajā Burtnieku-Gaujas horizontā piltuves dziļums sasniedza 30-32 m. Savukārt Mūru-Žagares horizontā jau 30-tajos gados izveidojās piltuve ar dziļumu 10-12 m zem jūras līmeņa, kas izraisīja jūras ūdeņu ieplūdi šajā ūdens horizontā. Kopš 1991.gada, samazinoties ūdens patēriņam (vairāk kā 2 reizes), notiek artēzisko ūdeņu līmeņu

atjaunošanās. Liepājas pilsētas teritorijā Burtnieku-Gaujas horizonta līmeņi ir atjaunojušies līdz 70-desmito gadu sākuma līmeņiem. Mūru-Žaģares horizonta līmenis ir atjaunojies līdz atzīmei 0-1 m zem jūras līmeņa. Venta baseina apgabalā, tostarp Liepājā pazemes ūdeņu kvantitatīvais stāvoklis ir labs.

No pazemes ūdeņiem iegūtā dzeramā ūdens monitoringu centralizētai ūdensapgādei veic pakalpojuma sniedzējs SIA "Liepājas ūdens". Tas sastāv no pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitoringa, kā arī dinamiskā un statiskā līmeņa mērījumiem²⁶. Savukārt sagatavotā dzeramā ūdens kārtējo monitoringu²⁷ veic dzeramā ūdens piegādātāji, t.i., pilsētas centralizētajā ūdensapgādes sistēmā SIA „Liepājas ūdens”, rūpniecības uzņēmumos – paši uzņēmumi (AS "Liepājas metalurģs", SIA "Liepājas enerģija", SIA "Lauma Fabrics" un citi), bet auditormonitoringu²⁸ - Veselības inspekcija.

Pazemes ūdeņiem Liepājā ir paaugstināts dzelzs saturs, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Tajos ir arī paaugstināts hlorka saturs (līdz 2,4 mg/l), ko ir radījusi jūras ūdeņu intrūzija pazemes ūdens horizontos. Tādēļ Ventas upju baseina apgabala plānā pazemes ūdensobjekta F1 daļā Liepājas un tās apkārtnes teritorijā uz dienvidaustrumiem pazemes ūdensobjekta kvalitatīvais stāvoklis ir vērtēts kā slikts un tam noteiks laikā izņēmums laba kvalitatīvā stāvokļa sasniegšanai līdz 2021. gadam, kad veicot papildus pētījumus un pasākumus, ka arī mazinoties depresijas piltuvei un jūras ūdeņu intrūzijai iespējama hlorka koncentrācijas mazināšanas pazemes ūdeņos.

Istenojot Liepājas pilsētas ūdenssaimniecības projektu (teritorijas plānojuma izstrādes laikā ieviesta 2. kārtā), ir veikta centralizētas ūdensapgādes sistēmas darbības rekonstrukcija, tostarp izbūvētas atdzelžošanas iekārtas veikta veco cauruļvadu nomaiņa un citi pasākumi, lai nodrošinātu kvalitatīva dzeramā ūdens sagatavošanu un piegādi patērētājiem.

Atbilstoši Veselības inspekcijas 2010. gadā veiktā auditormonitoringa rezultātiem dzeramā ūdens kvalitāte pilsētas centralizētajā ūdensapgādes sistēmā, kā arī uzņēmumu AS "Liepājas metalurģs", SIA "Lauma Fabrics" (citos uzņēmumos 2010. gadā Veselības inspekcija monitoringu neveica) atbilst 2003.gada 29.aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr.235 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība" prasībām.

Lai nodrošinātu dzeramā ūdens ieguves vietu aizsardzību pret piesārņojumu no virszemes, ap dzeramā ūdens ņemšanas urbumiem ir noteiktas aizsargjoslas. Tās attēlotas teritorijas plānojuma 1.redakcijas grafiskās daļas kartē „Galvenās aizsargjoslas un citi apgrūtinājumi” un informācija par aizsargjoslām sniegta šī pārskata 1.pielikumā.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos dzeramā ūdens apgādes risinājumiem;
- aizsargjoslu ap dzeramā ūdens ieguves vietu attēlošana teritorijas plānojuma grafiskajā daļā.

3.3.6. Notekūdeņi

Kopējam apkārtējā vidē novadītajam notekūdeņu daudzumam Liepājā pēdējo piecu gadu laikā ir tendence nedaudz palielināties (6. tabula). 2009. gadā novadīto notekūdeņu daudzums, salīdzinot ar 2005. gadu ir par 9% lielāks, bet izplūžu vietu skaits ir samazinājies no 33 līdz 25 izplūdēm.

²⁶ Vides rīcības plāns 2009 – 2014.gadam, 2009.

²⁷ Kārtējais monitorings – regulāras dzeramā ūdens pārbaudes, lai iegūtu informāciju par tā mikrobioloģiskajiem, organoleptiskajiem un fizikāli ķīmiskajiem rādītājiem, kā arī par dzeramā ūdens apstrādes efektivitāti

²⁸ Auditormonitorings (audita pārbaudes) – dzeramā ūdens atbilstības pārbaudes visiem noteikumos reglamentētajiem kvalitātes un nekaitīguma rādītājiem. Audita pārbaudes tiek veiktas retāk, toties pēc plašākas izmeklējumu programmas. Veselības inspekcija (līdz 2009. gada 1. septembrim – valsts aģentūra „Sabiedrības veselības aģentūra”) ik gadu realizē valsts dzeramā ūdens auditormonitoringa programmu.

2010.gada dati būtiski atšķiras no iepriekšējo 5 gadu datiem, jo, pilnveidojoties izmantoto ūdeņu uzskaites sistēmai, precīzāk tiek uzskaitīti lietus ūdeņu un ražošanas tehnoloģiskajos procesos iesaistītie dzesēšanas sistēmu un citi ūdeņi, galvenokārt AS "Tosmares kuģubūvēta" apkārtējā vidē novadītie tīrie ražošanas notekūdeņi.

Virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu kopējo apjomu veido komunālie notekūdeņi ar attīrīšanu, normatīvi tīri ražošanas notekūdeņi un lietus notekūdeņi. Kopš 2005. gada apkārtējā vidē novadīto normatīvo aktu prasībām²⁹ neatbilstošu notekūdeņu daudzumi ir samazinājušies. 2010. gadā virszemes notekūdeņos tiek novadīti tikai normatīvi tīri notekūdeņi.

6. tabula Apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu daudzumi un to atbilstība normatīvo aktu prasībām 2005. – 2010.g.

Gads	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Novadītie notekūdeņi, tūkst.m ³ /gadā					
		Kopā,	tai skaitā				
			ar attīrīšanu normatīvi tīri	ar attīrīšanu normatīvi netīri	bez attīrīšanas normatīvi tīri	bez attīrīšanas normatīvi netīri	lietus ūdeņi
2010.	24	24648.468	12289.396	0.000	5672.181	0.000	6686.891
2009.	25	12257.235*	11814.735	0.000	285.723	1.400	155.377
2008.	20	13193.155	12848.014	0.000	192.232	7.379	145.530
2007.	31	13539.465	12683.905	-	286.630	460.378	108.552
2006.	33	11300.396	10384.841	2.630	232.060	584.165	96.700
2005.	33	11216.416	10145.793	2.800	223.450	754.673	89.700

(Avots: VSIA Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra datu bāze „Valsts statistiskais pārskats Nr.2 Ūdens”)

Komunālo notekūdeņu savākšanas pakalpojumus pilsētas centralizētajā sistēmā, kā arī notekūdeņu attīrīšanu un to novadīšanu Baltijas jūrā nodrošina SIA „Liepājas ūdens”. Uzņēmums savāc un attīra 70 – 74 %, 2010. gadā – 37 % no kopējā notekūdeņu daudzuma. No tiem aptuveni puse (4 – 5 miljoni m³ gadā) ir lietus notekūdeņi no pilsētas. Sadržes notekūdeņu lielais atšķaidījums ar lietus ūdeņiem apgrūtina notekūdeņu attīrīšanas procesu Liepājas NAI. Uzņēmums pieņem attīrīšanai arī ražošanas sadzīves notekūdeņus no ražošanas uzņēmumiem: 2010. gadā no 19 uzņēmumiem Liepājā, viena (SIA “Grobiņas siltums”) no Grobiņas. Lielākos notekūdeņu daudzumus no uzņēmumiem Liepājā attīrīšanai nodod SIA “Liepājas enerģija” un SIA “Liepājas metalurģ” (atbilstoši 266,9 un 231 tūkst. m³).

Centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas pakalpojumus pilsētā saņem 93% lietotāju. Pilsētas kanalizācijas sistēmas tīklus veido kombinētā (komunālie un lietus notekūdeņi kopā) un dalītā kanalizācija. Notekūdeņu attīrīšana notiek bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās, kuru rekonstrukcija ir veikta 1998. gadā. To projektētā vidējā jauda ir 55 000 m³/dnn, maksimālā projektētā jauda – 105 000 m³/dnn (projektēta 100 300 iedzīvotājiem, ņemot vērā lietus ūdeņu pieplūdumu). Attīrītie notekūdeņi no NAI tiek novadīti jūrā 12 m dziļumā 1,4 km attālumā no krasta. Nelielus daudzumus lietus un normatīvu tīrus ražošanas notekūdeņus (2 izplūdes) no NAI teritorijas novada Cietokšņa kanālā.

Ražošanas uzņēmumi daļu notekūdeņu attīra paši savās industriālajās NAI (14 iekārtas) un novada virszemes ūdeņos. Tāpat arī no ražošanas teritorijām tiek novadīti lietus ūdeņi. Ražošanas

²⁹ Prasības nosaka 2002. gada 22. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdeņi”

uzņēmumu notekūdeņi 2005. – 2009. gadā veido līdz 30 % no kopēja notekūdeņu daudzuma, 2010. gadā – 63 % (lielākais apjoms AS “Tosmares kuģubūvētavai”). Atbilstoši valsts statistiskā pārskata “2Ūdens” informācijai bez SIA “Liepājas ūdens” 3 izplūdēm, ražošanas uzņēmumi 2010. gadā vēl 21 vietā (Tirdzniecības kanālā, Karostas kanālā, Liepājas ezerā, jūrā, grāvjos) novada normatīvi tīrus notekūdeņus, tostarp 5 vietās – lietus notekūdeņus, pārējās - attīrītus ražošanas notekūdeņus, nelielos apjomos - komunālos notekūdeņus. Lielākos ražošanas notekūdeņu apjomus 2010. gadā Karostā novadīja AS “Tosmares kuģubūvētava” (ražošanas notekūdeņi pēc laivu apkopes), kā arī AS “Liepājas Metalurģs”, SIA “Liepājas enerģija”. Jāatzīmē, ka šajā apkopojumā nav iekļautas pilsētas lietus notekūdeņu izplūdes no dalītās lietus ūdeņu sistēmas pilsētas centrā, kurai ir izplūdes Tirdzniecības, Pērkones un Karostas kanālos. Detalizētāks to apraksts un shēma sniegta teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksta materiālos. Ir aprēķināts, ka pa šīm izplūdēm gadā tiek izvadīti aptuveni 20 tūkst. m³ lietus notekūdeņu, kas sastāda nelielu daļu (ap 0,5%), salīdzinot ar centralizētajā notekūdeņu sistēmā savāktajiem lietus notekūdeņiem.

Kopsavilkums par Liepājas pilsētā attīrītajos notekūdeņos paliekošo piesārņojošo vielu daudzumiem sniegts 7. tabulā. Ievērojot to, ka analīžu un uzskaites metožu precizitāte minētajā laika periodā ir bijusi atšķirīga, apkopotie dati nav tieši salīdzināmi, taču var apgalvot, ka pēdējos gados apkārtējā vidē novadīto piesārņojošo vielu apjoms samazinās (tas daļēji saistāms ar notekūdeņu apjoma samazināšanos). Attīrītajos sadzīves notekūdeņos paliekošais piesārņojums ir suspendētās vielas, naftas produkti, sintētiskās virsmas aktīvās vielas (SVAV), fosfora un slāpekļa savienojumi.

7. tabula. Notekūdeņos paliekošais piesārņojums 2005. – 2009.g.

Gads	Notekūdeņu kopējais daudzums (t.m ³ /gadā)	Paliekošais piesārņojums, vielu daudzumi, t/gadā									
		Suspen-dētās vielas	BSP-5	ĶSP	Naftas pro-dukti	SVAV	P _{kop}	P-PO ₄	N _{kop}	N-NH ₄	N-NO ₃
2010.	673.20	70.1808	39.75	474.32	0.0970	0.000	2.7469	0.527	85.3262	0.000	0.000
2009.	664.41	54.4427	30.75	463.64	0.0919	0.000	2.2465	0.349	62.7016	0.000	0.000
2008.	699.07	92.1600	27.58	430.21	0.00	0.000	3.8900	0.580	77.8500	0.000	0.000
2007.	13461.88	177.485	135.89	694.76	0.559	0.0006	7.7643	1.582	134.5421	89.900	22.731
2006.	11300.39	11275.64	163.33	181.46	614.37	1.2671	0.0006	1.289	124.9972	83.374	22.354
2005.	11195.44	192.533	171.10	699.42	0.897	0.0004	9.6369	1.730	131.4081	89.025	14.606

(Avots: VSIA Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra datu bāze „Valsts statistiskais pārskats Nr.2 Ūdens”)

Pasākumi biogēno, ūdens videi bīstamo un īpaši bīstamo vielu novadīšanas virszemes ūdeņos ir noteikti Ventas upju baseina apgabala plāna pasākumu programmās. Tie ir vērsti uz notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu uzlabošanu apdzīvotajās vietās un ražošanas uzņēmumos.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi

- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos paredzēt, ka jaunbūvējamie objekti pēc iespējams tiek pieslēgti centralizētajai kanalizācijas sistēmai, tā līdz minimumam samazinot iespēju neattīrītu notekūdeņu noplūdei vidē.
- TIAN jāparedz nosacījumi par to, ka lietussūdeņi ir savācami un, ja nepieciešams, attīrāmi atsevišķi, neiepludinot tos centralizētajā notekūdeņu savākšanas sistēmā;

3.3.7. Peldūdeņi

Baltijas jūras piekrastes garums Liepājas pilsētā ir 17 km, no tiem sabiedrībai pieejamā pludmales zona ir 12,5 km gara un nepieejamā - Karostas un Jaunliepājas pusē ostas teritorijā 4,7 km. Liepājas pilsētas teritorijā atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem³⁰ noteiktas trīs peldvietas – Baltijas jūrā “Pludmale pie stadiona” un “Dienvidrietumu pludmale” un iekšzemes ūdeņos - “Beberliņi” atpūtas vietā ūdenskrātuvē Beberliņi.

6. attēls Dienvidrietumu pludmales labiekārtojums, 2010.g.

2011. gadā Zilais karogs ir piešķirts Liepājas centrālajai pludmalei un Liepājas jahtu ostai. Liepājas Centrālā pludmale (740 metru garumā no Jūrmalas ielas līdz Kūrmājas prospektam) kopš 2001. gada ik gadus saņem Zilo karogu, kas patlaban ir pasaulē populārākais tūrisma ekosertifikāts.

Zilā karoga žūrija 2011. gadā ir mainījusi ūdens kvalitātes vērtēšanas kārtību, nosakot prasību, ka ikvienam karoga pretendētājam četru gadu garumā ir jānodrošina Zilā karoga kritērijiem atbilstoša ūdens kvalitāte. Līdz šim atbilstība tika vērtēta viena gada garumā. Peldvietām, lai iegūtu Zilā karogu, ir jāatbilst 29, bet jahtu ostām – 22 kritērijiem. Vērtējot ūdens kvalitāti Liepājā, žūrija atzina, ka Dienvidrietumu pludmalē tā neatbilst jaunajām prasībām, tāpēc atšķirtībā no iepriekšējiem gadiem, 2011. gadā šai peldvietai Zilais karogs netika piešķirts. Ūdens kvalitāti Dienvidrietumu pludmalē nosaka Baltijas jūras ekoloģiskais stāvoklis kopumā³¹ un negatīvi ietekmē nepietiekami attīrītu notekūdeņu noplūde jūrā no kuģiem un prāmjiem

Vienlaikus jāatzīmē, ka Dienvidrietumu pludmalē un peldvietā ūdenskrātuvē Beberliņi ūdens kvalitāte atbilst 2010. gada 06. jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.608 “Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”.

Peldūdeņu kvalitātes monitoringu Liepājas peldvietās veic Veselības ministrijas Veselības inspekcija (1 reizi mēnesī peldsezonā). Papildus valsts veiktajam monitoringam Liepājas pilsētas pašvaldība veic Zilā karoga kvalitātes radītāju monitoringu. Zilā Karoga kritēriju izpildi uzrauga Liepājas domes Vides un veselības daļa.

³⁰ Peldvietu saraksts noteikts Ministru kabineta 2012. gada 10.janvāra noteikumos Nr.38, “Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” 1., 2.pielikumā

³¹ Atbilstoši Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā (2009.) veiktajam vērtējumam piekrastes ūdensobjekta A ekoloģiskā kvalitāte ir slikta

Liepājas peldvietu apsaimniekošanas kārtību un zonējumu nosaka Liepājas pilsētas domes 2008. gada 17. janvāra saistošie noteikumi Nr. 4 "Liepājas pilsētas pludmales lietošanas un apsaimniekošanas noteikumi". Liepājas pludmaļu apsaimniekošanu organizē SIA "Komunālā pārvalde", kas slēdz līgumus ar uzņēmumiem par pludmales sakopšanas un labiekārtošanas darbiem. Pasākumi piekrastes ūdeņu peldvietu kvalitātes uzlabošanai ir arī iekļauti Liepājas vides rīcības programmā 2009. – 2014.g. rīcību sadaļā "Ūdens resursi" un ir vērsti uz piesārņojuma noplūdes ūdeņos mazināšanu, t.sk. sadarbība ar vides aizsardzības institūcijām piekrastes nekontrolēta piesārņojuma gadījumos.

Turpmāk vairākas jaunas peldvietas plānots izveidot Liepājas ezerā. Peldvietas paredzēts ierīkot gan saskaņā ar dabas lieguma "Liepājas ezers" dabas aizsardzības plāna ezera apsaimniekošanas pasākumiem, gan Liepājas teritorijas plānojuma galīgajā redakcijā ierosināto. Saskaņā ar Liepājas ezera dabas aizsardzības plānā ietvertajiem pasākumiem plānotas divas peldvietas Airītes ielas galā un Vaiņodes ielas galā, Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem 1.redakcijas risinājumos iekļautas vēl 3 peldvietas: Ezermalas ielā (pretī Ezermalas 3a), Amatas ielas galā un Dunikas parkā pretim Ugāles ielai (peldvieta Pērkones kanālā).

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- līdž ar ostas paplašināšanos tiks slēgta iedzīvotāju pieeja Karostas pludmalei. Tās funkcijas nākotnē būs jāpārņem Ziemeļu pludmalei, kas atrodas aiz Ziemeļu mola. Pludmalē jāveido labiekārtojums (ģērbtuves, publiskās tualetes, autostāvvietas).
- jālabiekārto visas peldvietas Liepājas pilsētā, tādejādi veicinot teritorijas sakārtošanu un antropogēnā piesārņojumu mazināšanu.
- peldvietas pie Liepājas ezera iekārtot saskaņā ar dabas lieguma "Liepājas ezers" dabas aizsardzības plānā noteikto un izstrādāto Liepājas pilsētas teritorijas plānojumu.

3.3.8. Atkritumu apsaimniekošana

Liepājas pilsētā darbojas centralizētā atkritumu apsaimniekošanas sistēma. Liepājas pilsēta iekļaujas Liepājas reģiona atkritumu apsaimniekošanas sistēmā. Reģiona atkritumu apsaimniekošanu pašlaik veic saskaņā ar 2008. gada 19.novembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.718 „Par Liepājas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2008. – 2013. gadam” apstiprināto plānu, Liepājas ostā – saskaņā ar tās atkritumu apsaimniekošanas plānu (2009.).

Sadzīves atkritumu daudzumam, kas tiek radīts Liepājas pilsētā, laikā no 2005. līdz 2009. gadam ir bijusi tendence samazināties. 2009.gadā samazinājums, salīdzinot ar 2005 gadu, ir par 16%. Taču 2010. gadā, pieaugot atkritumu ražotāju organizāciju skaitam, sadzīves atkritumu daudzums ir palielinājies. Bīstamo atkritumu īpatsvars pēdējos gados ir 2 – 3 % no kopējā atkritumu daudzuma. Tas ir ievērojami samazinājies pēdējo 5 gadu laikā (8.tabula).

8.tabula Liepājas pilsētā radītais atkritumu daudzums 2005. – 2010.gadā

Gads	Kopējais atkritumu daudzums, t.sk.:	Sadzīves atkritumi		Bīstamo atkritumi		
		daudzums (t)	Organizāciju skaits	daudzums (t)		Organizāciju skaits
2010.	90359.20	87323.00	81	3036.20	3.36	50
2009.	82075.96	80190.31	72	1885.65	2.30	36
2008.	94429.91	79975.85	67	14454.06	15.31	34
2007.	107214.21	89976.92	74	17237.29	16.08	45
2006.	122948.06	93013.87	74	29934.19	24.35	41

2005.	112283.07	94345.13	64	17937.94	15.98	35
-------	-----------	----------	----	----------	-------	----

(Avots: VSIA Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra datu bāze „Valsts statistiskais pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem Nr.3-A”)

Lielākais sadzīves atkritumu daudzums veidojas AS “Liepājas metalurģs”. Piemēram, 2010. gadā tas bija 63754 tonnas, kas ir 73 % no kopējā pilsētā darbošos uzņēmumos reģistrētā sadzīves atkritumu daudzuma. Savukārt nozīmīgo daļu no AS “Liepājas metalurģs” sadzīves atkritumiem sastāda neapstrādāti izdedži (45404 tonnas jeb 71 % no kopējā daudzuma), kā arī citi šīs grupas atkritumi, daļiņas un putekļi, būvniecības atkritumi, bioloģiski noārdāmie atkritumi un sadzīves atkritumi. Nešķiroti sadzīves atkritumi 2010.g. kopējā sadzīves atkritumu daudzumā veido 6 %, metāls (lielākais daudzums SIA “Rūķis LM”) – 4 %, spirta destilēšanas atkritumi (SIA “Cido Grupa”) - 3,5 %, citi veidi - mazāk.

Izplatītākie bīstamo atkritumu veidi ir bīstamas vielas saturoši atkritumi pēc dūmgāzes attīrīšanas (AS “Liepājas metalurģs”) – 41 % (1247 t), naftas produktus saturoši atkritumi (AS “Tosmares kuģu būvētava”, SIA “Transmit Terminal” un 5 citi uzņēmumi) – 23 %, eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu naftas produkti (Liepājas SEZ pārvalde) – 15 %, molu notekcauru naftas produkti (SIA “Galaksis N”) - 13% no kopējā bīstamo atkritumu daudzuma, kā arī dažādi eļļas, motoreļļas un šķīdinātājus saturoši atkritumi.

Centralizētajā pilsētas atkritumu apsaimniekošanas sistēmā pilsētā ir iesaistīti aptuveni 95 % iedzīvotāju. Sadzīves atkritumi tiek nogādāti reģionālajā CSA poligonā “Ķīvītes” Grobiņas novadā. AS “Liepājas metalurģs” izdedžus uzglabā savā teritorijā.

Bīstamo atkritumu savākšanu un pārstrādi veic paši Liepājas uzņēmumi – LSEZ SIA „Elme Messer metalurģs”, SIA „Lampu demerkurizācijas centrs”, kurš pārstrādā luminiscences lampu un citus dzīvsudrabu saturošos atkritumus. Savāktās baterijas tiek nodotas AS “BAO”, izlietotie vai nederīgie ārstniecības līdzekļi - SIA “Lautus”. Liepājas ostā darbojas ar naftas produktiem piesārņoto notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Svarīgākais uzdevums atkritumu apsaimniekošanā Liepājā ir dalītās atkritumu savākšanas sistēmas ieviešana. Atbilstoši Vides rīcības programmā³² sniegtajai informācijai 2009. gadā pilsētā dalītai atkritumu vākšanai piedāvāti 29 konteineri (SIA „Nordia”, SIA „EKO Kurzeme”, SIA „Sikari”). Dalīto atkritumu pieņemšanai no iedzīvotājiem SIA „EKO Kurzeme” teritorijā Ezermalas ielā 11 ir ierīkots dalītās atkritumu vākšanas laukums, kur pašlaik var nodot stiklu, papīru, krāsu bundžas, koksni, lietotas elektropreces. Atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas plānā paredzētajam pilsētā ir jāveido 2 atkritumu dalītās vākšanas laukumi. Pašlaik pilsētā ir arī neefektīva lielgabariņa atkritumu savākšanas sistēma. Pasākumi ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidei un ieviešanai pilsētā ir plānoti Vides rīcības programmā Liepājai 2009. – 2014.g. rīcību sadaļā “Atkritumi”.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- vietas rezervēšana otra dalīto atkritumu laukuma izveidei.

3.3.9. Smakas

Pilsētā darbojas ražotnes un objekti – zivju pārstrādes uzņēmums “Kursa”, Liepājas ostā darbojošies termināli, īpaši tie, kuri saistīti ar naftas produktu un citu ķīmisko vielu pārkraušanu (SIA “DG termināls” un citi) un pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kuru darbība ir saistīta ar smaku veidošanos. Gadījumos, kad valdošie vēji no šo uzņēmumu objektiem ir dzīvojamās apbūves virzienā tās rada traucējumu iedzīvotājiem. Liepājas NAI neatrodas tiešā dzīvojamās apbūves tuvumā.

³² Vides rīcība programma Liepājai 2009. – 2014.g. Nodaļa „Atkritumi”, Liepājas pilsētas dome, 2009

Par smaku ietekmes mazināšanu atbild operators, juridiskā vai fiziskā personai, kuras piesārņojošās darbības dēļ ir radīti smaku traucējumi. Smaku traucējuma novērtējumu veic un, ja tiek pārsniegts smakas mērķlielums, lēmumu par nepieciešamību veikt pasākumus smaku traucējumu samazināšanai Liepājā pieņem VVD Liepājas reģionālā vides pārvalde. Līdz šim RVP nav pieņēmusi šādus lēmumus.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- ražošanas un tehniskās apbūves teritoriju izvietojuma plānošana, iespēju robežās nodrošinot buferzonu izveidi starp dzīvojamās un sabiedriskās apbūves teritorijām.

3.3.10. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Augsnes un grunts piesārņojumu Liepājas pilsētā galvenokārt veido bijušās rūpnīcas, katlu mājas, mehāniskās darbnīcas, degvielas uzpildes stacijas, naftas bāzes un ķīmikāliju noliktavas. Piesārņotās un potenciāli piesārņotas teritorijas ir bijušās PSRS armijas kara daļas u.c. teritorijas ar vēsturisku piesārņojumu, atkritumu izgāztuves, naftas bāzes, rūpniecības un ražošanas uzņēmumi un to darbības rezultātā radies piesārņojums, uzņēmumi ar vecām tehnoloģiski nolietotām iekārtām u.c. teritorijas.

Lielākā daļa reģiona augšnes un grunts bijušo un esošo piesārņotāju minēti Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra uzturētajā piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā.

Liepājas pilsētā atbilstoši Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzes „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs” informācijai atrodas 3 piesārņotas vietas (skatīt 9. tabulu) un 39 potenciāli piesārņotas vietas (skatīt 2.pielikumu). Galvenās piesārņojošās vielas ir naftas produkti un smagie metāli.

9.tabula. Piesārņotās vietas Liepājas pilsētas teritorijā

Nosaukums	Adrese	Piesārņojuma veids
Liepājas karostas kanāls	-	Galvenās piesārņojušās vielas ir naftas produkti un smagie metāli, un kopējais piesārņoto nogulumu apjoms ir aptuveni 600 000 m ³ . Kanālā tika novadītas notekūdeņi, kuru piesārņojums ar smagajiem metāliem ievērojami pārsniedz pieļaujamās normas. Smago metālu savienojumi ilgu laiku akumulējās gultnes nogulumos.
SIA V.Bļuka komercfirma "Evija"	Roņu iela 8	Naftas bāze, piesārņojums ar naftas produktiem. Vēsturisks piesārņojums ar naftas produktiem, konstatēts peldošais naftas produktu slānis (55 p.) Grunts, naftas produktu atkritumi: 1180 mg/kg, 530 mg/kg
SIA V.Bļuka komercfirma "Evija"	Upmalas 12/14/16	Naftas bāze, vēsturisks piesārņojums ar naftas produktiem. Grunts, naftas produktu atkritumi: 59,3 mg/kg, 1480 mg/kg

(Avots: VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāze „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs”)

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2011. gadā Liepājas SEZ pārvalde, apgūstot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu un Kohēzijas fonda līdzfinansējumu, ievieš Liepājas Karostas kanāla sanācijas projektu, kura ietvaros plānota piesārņotās grunts deponēšana aiz kanāla austrumu galā izbūvētās rievsienu.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir jāparedz noteikumi piesārņoto vietas inženiertehniskai sagatavošanai pirms būvniecības, tai skaitā jānosaka potenciāli piesārņoto un piesārņoto vietu sanācijas nepieciešamība pirms būvniecības;

- plānotās (atļautās) izmantošanas izstrādē jānosaka turpmākā izmantošana Liepājas Karostas kanāla austrumu galam, kurā pēc kanāla sanācijas projekta ieviešanas tiks deponēta piesārņotā grunts.

3.3.11. Degradētās teritorijas

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma ietvaros ir veikts pētījums „Degradēto teritoriju izpēte”, kura ietvaros ir veikts pilsētas degradēto teritoriju apsekojums. Degradēto teritoriju izvietojuma grafiskā analīze rāda, ka to lokalizācija pilsētā ir nevienmērīga. Ir vairākas pilsētas daļas, kur šādu teritoriju un objektu koncentrācija ir lielāka. Katram apgabalam raksturīgs arī noteikts teritoriju veids. To apraksts sniegts 10.tabulā.

10.tabula. Degradēto teritoriju raksturīgie veidi pilsētas daļās

Liepājas teritorijas daļa	Degradēto teritoriju veidi
Vēsturiskais centrs un tā tuvākā apkārtnē.	Dzīvojamās ēkas; pilsētbūvnieciski nesakārtoti dzīvojamo ēku kvartāli, pilsētas centrā funkcionāli neiederīgi, vizuāli nepievilcīgi ražošanas objekti, garāžas un noliktavas.
19.gs. – 20.gs. sākuma dzīvojamās apbūves teritorijas Jaunliepājā.	Dzīvojamās ēkas sliktā tehniskā stāvoklī. Daļa šo ēku pieder pie koka arhitektūras mantojuma.
Zemnieku ielas – Brīvības ielas apkārtnē.	Ražošanas un noliktavu teritorijas (būvniecības laiki dažādi – gan 19.gs, 20.gs sākums, gan padomju periods); dzelzceļa infrastruktūra.
Karosta un pilsētas teritorijas perifērija.	Lielas, ekstensīvi izmantotas teritorijas; dažādi izmantošanas veidi: bijušās armijas dzīvojamās teritorijas, ražošana, noliktavas, pakalpojumi.
Teritorijas pie ūdensobjektiem; ostas teritorijas.	Ekstensīvi izmantotas vai pamestas, vizuāli nepievilcīgas ražošanas un noliktavu teritorijas vietās, kas piemērotas pilsētnieku atpūtai, citām publiskām funkcijām vai dzīvojamās apbūves izvietošanai, arī fortifikācijas būves.

Degradēto teritoriju kopējā platība Liepājas vēsturiskajā centrā ir 6.9ha, kas ir 3,7% no Liepājas vēsturiskā centra teritorijas.

Teritorijas plānojumā risināmie jautājumi:

- teritorijas plānojumā ir jāietver prasības degradēto teritoriju sakārtošanai, kā arī jāparedz piesārņojuma izpētes veikšanas pasākumu nepieciešamība pirms būvniecības.
- plānojumā jānorāda plānotās (atļautās) izmantošanas funkcija katrai degradētājai teritorijai.
- noteikt prioritāri revitalizējamās degradētās teritorijas.

3.3.12. Riska teritorijas un objekti

Viens no pašvaldības uzdevumiem ir pasargāt iedzīvotājus, tautsaimniecību un vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām, ko var izraisīt dabas un tehnogēnās katastrofas un avārijas.

Liepājā dabas riski ir Baltijas jūras krasta kāpu erozija (zonā uz ziemeļiem no Karostas) un applūšanas teritorijas (Liepājas un Tosmares ezeru palienēs). Daudzi riski ir saistīti ar saimniecisko darbību – rūpnieciskie riski un bīstamo kravu pārvadājumu radītie riski.

Jūras krasta erozijas riska teritorijas

Jūras krasta joslai Liepājā pilsētā raksturīgi gan erozijas, gan akumulācijas procesi. Liepājas pilsētā esošās krasta erozijas riska zonas ietilpst Nidas-Jūrmalciema-Liepājas riska zonā (Eberhards, 2003.). Liepājas apkārtnes jūras krasta procesu pētījumi galvenokārt ir veikti pagājušā gadsimta 90-tajos gados un 21. gadsimta sākumā. Pētījumos īpaša uzmanība ir pievērsta krasta aizsardzībai pret noskalšanu posmā uz ziemeļiem no Liepājas ostas ziemeļu mola. Pieaugošā krasta erozija, kuru rada galvenokārt ostas hidrotehniskās būves, šajā pilsētas daļā ir iemesls iespējamai ievērojamai pilsētas sauszemes teritorijas zaudēšanai nākotnē krasta posmā no 3. baterijas drupām līdz Ziemeļu forta drupām un uz ziemeļiem no nostiprinātā krasta pret Liepājas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (turpmāk – NAI) līdz Šķēdei.

Detālplānojuma projektā „Liepājas pilsētas teritorijai Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā robežās no Cietokšņa kanāla starp Tosmares ezeru un Baltijas jūru) līdz Liepājas pilsētas ziemeļu robežai starp Baltijas jūru un Tosmares ezeru” (SIA AKA BIROJS, 2009-2010.), izmantojot datus par Latvijas jūras krasta eroziju pagājušajā gadsimtā un pēdējo 15 gadu laikā ir prognozēts, ka jūras krasta atkāpšanās turpmāko 25 gadu laikā (līdz 2035.g.) turpinās pieaugt. Posmā starp Liepājas NAI un Šķēdi zaudētās krasta joslas platums tiek prognozēts 50 – 80 m, maksimālo platumu sasniedzot līdz pat 100 m uz ziemeļiem aiz NAI krasta stiprinājumiem.

Atbilstoši profesora G.Eberharda vērtējumam³³ turpmāko 30-50 gadu laikā, jūrai turpinot noskalot kāpu joslu, erozijas stāvkrasts pietuvosies pamestai un degradētai padomju armijas teritorijai posmā no 3. baterijas drupām līdz krasta nostiprinājumiem pie NAI. Neapsturot erozijas procesu, pastāv draudi, ka nākotnē var tikt izskalota Liepājas NAI teritorija. SIA „Liepājas ūdens” ir veicis detalizētu Baltijas jūras krasta erozijas procesu izpēti un izstrādājis būvprojektu krasta aizsargbūves – būnas izbūvei. Izbūvējot projektējamo 500 m garo būnu NAI teritorijas aizsardzībai uz ziemeļiem no NAI (aiz Memoriāla), notiks krasta pieaugums līdz Ziemeļu forta drupām, tiks pasargātas NAI un arī Memoriāls ar 2.Pasaules kara masu apbedījumu vietu. Turpretim uz ziemeļiem no būnas līdz Šķēdei turpmāko 50 gadu laikā attīstīsies krasta erozijas procesi. Savukārt, ja tuvāko 10 gadu laikā būna netiks izbūvēta, ik pēc 2-5 gadiem, atkārtoties spēcīgām vētrām, iespējams tiks sagrauts krasta nostiprinājums ar gabioniem pret NAI un jūra izskalos masu apbedījuma vietu. Pašlaik pie Liepājas NAI krasts ir nostiprināts ar gabioniem (izbūvēti 2005. gadā). To kalpošanas plānotais laiks ir 10 gadi.

Pamatojoties uz iepriekš aprakstīto informāciju, teritorijas plānojuma izstrādes grafiskajā daļā M 1:10000 ir attēlotas Baltijas jūras kāpu erozijas riska zonas turpmākajiem 25 gadiem (2035.g.) un 50 gadiem (2060.g.). Tās izvietojas Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā.

Applūstošās un plūdu riska teritorijasApplūstošās teritorijas

Liepājas pilsētas administratīvajās robežās atbilstoši MK apstiprinātajai metodikai, kura noteikta 2008. gada 06. jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr.406 “Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika”. Applūstošo teritoriju izvērtējumā³⁴ noteiktās applūstošās teritorijas platība ir 395,3 ha, t.sk. Liepājas ezera piekrastē – 98,1 ha, Tosmares ezera piekrastē – 297, 2 ha. Applūstošās teritorijas raksturo Liepājas un Tosmares ezera regulārā applūduma robežas vējuzplūdu ietekmē no jūras, pavasara palu un ilgstošu lietavu ietekmē.

Lielākā daļa applūstošo teritoriju zemes ir valsts īpašumā (71 %), pašvaldības īpašumā ir 22 % applūstošo teritoriju zemes, pārējās zemes applūstošajās teritorijās pieder juridiskām un fiziskām personām.

³³ Eberhards G. Pārskats par jūras krasta procesu pētījumiem Liepājas pilsētas krasta joslā un galvenie rezultāti. Atskaite. Pasūtītājs SIA “Grupa93”, 2008.g.

³⁴ Applūstošo teritoriju noteikšana dabā un izvērtējums Liepājas pilsētas teritorijā.. L.Engēle, 2010

Applūstošās teritorijas raksturo pārsvarā bioloģiski vērtīgas teritorijas, ko veido dabiskās palieņu teritorijas, daudzviet tajās ir sastopami Latvijā vai Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi vai aizsargājamo sugu atradnes. Nozīmīgākās bioloģiski vērtīgās teritorijas ir pļavas Liepājas un Tosmares ezeru palienēs.

Nemot vērā Aizsargjoslu likumā definēto virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas un applūstošo teritoriju noteikšanas mērķi un MK apstiprinātajā metodikā minētās un dabā konstatētās pazīmes, applūstošajās teritorijās ir iekļautas arī cilvēka darbības ietekmētas un daļēji pārveidotas teritorijas, kas atrodas Liepājas ezera palienē: laivu kooperatīvu teritorijas, bijušie dārziņi, senāk daļēji uzbērtas palienes teritorijas.

Applūstošo teritoriju izmantošana

Kopumā applūstošo teritoriju, kuras atbilstoši Aizsargjoslu likuma 7. panta 2. daļas 2.punkta b apakšpunkta nosacījumiem arī pilsētās ir jāietver virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās, izmantošana plānojama, ievērojot Aizsargjoslu likuma 37. pantā noteiktos aprobežojumus.

6. attēls Liepājas ezers un tā applūstošā teritorija

7. attēls Erozijas krasta stiprinājumi ar gabioniem pie Liepājas NAI

Applūstošo teritoriju noteikšanā papildus Aizsargjoslu likumā noteiktajam ir izteikti šādi priekšlikumi applūstošo teritoriju izmantošanai/apsaimniekošanai:

1. Ezerkrasta pļavu uzturēšana ir nozīmīga bioloģiskās daudzveidības un ezera krastmalas ainavas saglabāšanai Liepājas pilsētā. Nav pieļaujamas darbības, kas bojā vai iznīcina pļavu. Pļavas nepieciešams pļaut reizi sezonā, novācot nopļauto, vai noganīt.
2. Tosmares ezera, tā piekrastes un blakus esošie purvu, pļavu un mežu biotopi veido vienotu kompleksu un to apsaimniekošanas un aizsardzības jautājumi ir risināmi, izstrādājot dabas lieguma „Tosmares” dabas aizsardzības plānu, kā arī teritorijas apsaimniekošanu plānojot sadarbībā ar Grobiņas novada pašvaldību (Tosmares ezera ziemeļu un austrumu piekraste, Liepājas ezera ziemeļaustrumu piekraste). Dabas lieguma „Tosmare” teritorijas izmantošana ir plānojama atbilstoši 2010. gada 16. marta Ministru kabineta noteikumu Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” nosacījumiem, vai arī, ja nākotnē tiek izstrādāti un pieņemti Ministru kabinetā, tad tās individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.
3. Ietekmētās un pārveidotās teritorijas laivu piestātnēs arī turpmāk būtu apsaimniekojamas saistībā ar ezera izmantošanu un ūdens transporta piestātņu uzturēšanu un attīstīšanu, bijušie dārziņi un senāk daļēji uzbērtas palienes teritorijas, kur daļēji saglabāties palienes augājs veidojamas par kvalitatīvu apstādījumu un atpūtas teritoriju, nodrošinot publisku un

brīvu piekļuvi pie ezera un dažādas atpūtas iespējas. Rekreācijas teritorijas attīstīšana šajās vietās un tām pieguļošajā ezera piekrastē mazinātu antropogēno slodzi uz bioloģiski vērtīgākajām Ezerkrasta plāvām.

Plūdu riska teritorijas

Pilsētā ir teritorijas, kuras applūst retāk nekā regulāri applūstošās teritorijas, bet, kurās, ūdenim sasniedzot augstākus ūdenslīmeņus Liepājas ezerā nekā 10 % piekrastes teritorijas applūšanas varbūtība³⁵, pastāv plūdu risks. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā ir identificētas 3 šādas teritorijas: Liepājas ezera piekrastē pie Slapjās ielas, savrupmāju teritorija Amatas ielā un tās apkārtnē, mazdārziņu un laivu kooperatīvu teritorijā Zirgu salas ziemeļrietumu piekrastē. Saskaņā ar informāciju Liepājas pilsētas civilās aizsardzības plānā (2009), plūdu risks, kad nepieciešama cilvēku evakuācija, ir noteikts no 1,20 m augstuma atzīmes. Plūdu riska teritoriju pie Slapjās ielas ir ieteikts veidot kā apstādījumu vai rekreācijai nepieciešamās apbūves teritoriju, Zirgu salā - kā rekreācijas teritoriju ar ūdens transportlīdzekļu piestātnēm. Plūdu gadījumā ir svarīgi informēt iedzīvotājus, kā arī nepieciešamības gadījumā veikt to evakuāciju.

Paaugstinātas bīstamības objekti

Apzinot esošo situāciju, teritorijas plānojuma izstrādes laikā ir izvērtēti Liepājā darbojošies uzņēmumi, atsevišķas ražotnes un objekti attiecībā uz to atbilstību MK noteikumu Nr.532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” (19.05.2005.) un MK noteikumu Nr. 626 „Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (valdītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai” (18.09.2007.) nosacījumiem (plašāk pētījumā „Paaugstinātas bīstamības un valsts aizsardzības objekti”). Vērtējuma rezultātā sastādīts precizēts Liepājas pilsētas paaugstinātas bīstamības objektu saraksts (skat. 3. pielikumā) un atbilstoši LR Aizsargjoslu likuma nosacījumiem šiem objektiem noteiktas drošības aizsargjoslas.

Valsts, reģionālas un vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti

Liepājā ir trīs uzņēmumi, kas atbilstoši MK noteikumu Nr.626 5.1. punkta nosacījumiem ir valsts nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti. Tie ir VAS „Latvijas dzelzceļš”(SIA „LDZ Cargo”) Liepājas stacija un dzelzceļš, pa kuru tiek veikti bīstamo kravu pārvadājumi, kā arī LSEZ SIA „DG termināls” un SIA „Latvijas Propāna gāze” (šiem diviem uzņēmumiem atbilstoši MK noteikumu Nr. 532 prasībām ir jāsastāda drošības pārskats).

Liepājā pieciem (5) uzņēmumiem (SIA „Baltic Bunkering Company”, „LSEZ SIA „Elme Messer Metalurgs”, LSEZ SIA „Glen Oil”, SIA „NPK Terminālis” un SIA V.Bīluka komercfirmas „Evija”) naftas produktu terminālim Upmalas ielā 12/16) ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma. Šie objekti saskaņā ar MK noteikumu Nr.626 6.1. punkta nosacījumiem ir reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti.

Izvērtējot pārējo Liepājas uzņēmumu darbību un tajos uzglabājamās bīstamo vielu maksimālos daudzumus, precizēts aktuālais vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu saraksts. Vērtējuma rezultātā Liepājas pilsētā identificēti 16 vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti, galvenokārt degvielas uzpildes stacijas, kurās uzglabā naftas produktu kvalificējošos daudzumos (MK noteikumu Nr. 626 7.1. punkta nosacījumi) vai arī veic darbības ar dabasgāzi vai sašķidrināto oglekļa dioksīdu gāzi (iepriekšminēto noteikumu 7.8. punkta prasības). SIA „East-West

³⁵ Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūru noteiktie maksimālie ūdens līmeņi Baltijas sistēmā ar ikgadējo pārsniegšanas varbūtību 10 % Liepājas ezerā ir no 0,77 m ezera ziemeļu piekrastē līdz 0,90 m pie robežas ar Otaņķu pagastu un 1,04 m Baltijas jūras piekrastē (ostā). Tosmares ezera maksimālais ūdens līmenis noteikts pieņemot, ka to ietekmē vējuplūdi no jūras (plūdu līmenis 1,04 m.

Transit" plānotā DUS Upmalas ielā 21 pēc darbības uzsākšanas arī iekļaujams vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu sarakstā.

Paaugstinātas bīstamības objekti ar lokālu ietekmi

Vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu izvērtēšanas procesā identificēti arī tie objekti, kuri nekvalificējas iekļaušanai vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu sarakstā, taču strādā ar bīstamām vielām un kuriem lokāli ir iespējamā ietekme uz apkārtējo vidi, cilvēku drošību avāriju gadījumos. Šie objekti iedalīti atsevišķā kategorijā - lokālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti (šāda kategorija nav ietverta MK noteikumu Nr. 626 nosacījumos). Tā izvērtētajiem seši (6) objekti: SIA „Liepājas ūdens” objekti Alsungas ielā 30 un Ventas ielā 11/17, kur tiek glabāta hlora gāze, A/S „Kursa” Zvejnieku alejā 11, kurš tehnoloģiskajā procesā izmanto amonjaku un trīs degvielas uzpildes stacijas SIA „East-West Transit” Flotes ielā 9, SIA „Viada Liepāja” Brīvības ielā 174/176 un Krūmu ielā 56/Ziemeļu ielā 8 ir iedalīti šajā kategorijā.

Jāatzīmē, ka vairāki valsts un reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības atrodas Pulvera ielas (25. un 26. ostas pietātnē) un Grīzupes ielas apkārtnē (4. pielikums): LSEZ SIA „DG TERMINĀLS”, SIA „LATVIJAS PROPĀNA GĀZE”, LSEZ SIA „GLEN OIL”, SIA „NPK TERMINĀLS”. Tie pārkrauj naftas produktus, minerālmēslojumu, SIA „DG TERMINĀLS” – vēl plašu spektru citu ķīmisko vielu. Katras vielas iedarbība avārijas gadījumā ir atšķirīga. VPVB ir novērtējis šo objektu cilvēka dzīvībai bīstamās iedarbības veidus, riska zonas platumus un sniedzis rekomendācijas ierobežojumiem teritorijas izmantošanai VPVB, tostarp, ieteikts arī kopumā izvērtēt Liepājas ostas pietātņu, dzelzceļa pievadceļu un atzaru, riska objektu un citu blakus esošo objektu ietekmi. Teritorijas plānojuma izstrādes procesā ir apspriests jautājums par šāda novērtējuma lietderību visai pilsētai, tostarp Liepājas pilsētas civilā aizsardzības plāna pilnveidošanas vajadzībām, jo rūpnieciskā riska novērtējums ļautu efektīvāk plānot civilās aizsardzības pasākumus pilsētā, kā arī pielietot minētā novērtējuma rezultātus teritorijas plānojuma ieviešanā.

Drošības aizsargjoslas

Teritorijas plānojuma sagatavošanas gaitā, izvērtējot paaugstinātas bīstamības objektu darbības specifiku, Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus, LR „Aizsargjoslu likuma” 30., 32.² un 32.³ panta nosacījumus, tiem noteiktas drošības aizsargjoslas: 20 objektiem atbilstoši iepriekšminētā likuma 30. panta nosacījumiem noteiktas drošības aizsargjoslas ap naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu tilpnēm, krātuvēm, pārstrādes un pārkraušanas uzņēmumiem, degvielas uzpildes stacijām un pieciem objektiem – drošības aizsargjosla ap gāzes vadiem, gāzes regulēšanas stacijām, dabasgāzes kompresoru stacijām, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes noliktavām, krātuvēm un uzpildes stacijām, automobiļu gāzes uzpildes stacijām (32.² pants) un VAS „Latvijas dzelzceļš” - drošības aizsargjosla gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas (32.³ pants).

Bīstamo kravu pārvadājumu maršruti

Bīstamo kravu pārvadājumu maršruti ir iekļauti Liepājas pilsētas Civilās aizsardzības plānā. Tie iespējamu avāriju, ķīmisko vielu noplūžu vai citu katastrofu gadījumos ir riska objekti. Ar autotransportu bīstamo kravu pārvadājumi cauri Liepājai notiek pa Brīvības, Zemnieku un Ganību ielu. Pa dzelzceļu visā pilsētas teritorijā tiek pārvadātas dažādas bīstamās kravas: sprāgstvielas, saspīestas, sašķidrinātas vai spiediena iedarbībā izšķīdinātas gāzes, viegli uzliesmojoši šķidrums, vielas, kas var pašuzliesmoties, oksidējošas, toksiskas un kodīgas vielas.

Riska teritoriju un objektu izvietojums attēlots 4. pielikumā.

Teritorijas plānojuma risināmie jautājumi:

- riska objektu un teritoriju atspoguļošana teritorijas plānojuma materiālos;
- drošības aizsargjoslu attēlošana saistošajā kartē "Apgrūtinājumi";
- ņemt vērā riska objektu un teritoriju izvietojumu, to iespējamo ietekmi uz vidi, pilsētas teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas plānojuma izstrādē, plānojot dzīvojamās apbūves un sabiedriski nozīmīgu objektu (skolas, bērnudārzi, slimnīcas, poliklīnikas un citi) izvietojumu un iespēju robežās nodrošinot buferzonu izveidi starp riska objektiem un teritorijām un iepriekšminētajiem apbūves veidiem;
- applūstošas teritorijas iekļaušana virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās un tajās jāplāno LR "Aizsargjoslu likuma" 37. panta nosacījumiem atbilstoša izmantošana, ņemot vērā teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros veiktajā pētījumā "Applūstošo teritoriju noteikšana dabā un izvērtējums Liepājas pilsētas teritorijā, (L.Engēle, 2010.) ietvertos priekšlikumus;
- teritorijas rezervēšana nākamajam teritorijas plānošanas periodam jaunu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecībai.

3.4. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Vērtējot nulles scenārija ietekmi uz vidi, var izdalīt šādus galvenos aspektus: ierobežotas iespējas pilsētas ekonomiskajai, tostarp ostas attīstībai un teritorijas iesaistei saimnieciskajā darbībā, vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana dzīvojamajos rajonos un sabiedriskās apbūves apkārtnē, dabas teritoriju pieejamība.

Teritorijas plānojums atspoguļo pašvaldības ilgtermiņa attīstības tendences turpmākajos 12 gados. Tajā iekļauta teritorijas esošā un plānotā izmantošana. Teritorijas plānojumā noteiktas vietas dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu attīstībai, ražošanas un noliktavu, teritorijas un plašas jauktas apbūves teritorijas, kas kalpo kā buferzonas starp teritorijām ar aktīvu saimniecisko darbību un pilsētas daļām, kuras ir liepājnieku dzīves vide. Teritorijas plānojums detalizētāk nosaka Liepājas ostas teritorijas izmantošanu, cenšoties darbības, kuras ir saistītas ar vides piesārņojumu, attālināt no dzīvojamās apbūves, kā arī nosaka aizsargjoslas un piedāvā tādu pilsētas transporta infrastruktūras shēmu, kura nākotnē atslēgtos pilsētas centru un dzīvojamajos rajonus no transporta, īpaši kravu autotransporta. Svarīgi, ka teritorijas plānojuma izstrādes laikā ir izvērtēta publiskās ārtelpas pieejamība un plānojumā iestrādāti risinājumi Baltijas jūras piekrastes un Liepājas ezera pieejamības uzlabošanai, tos vienlaikus saistot ar šo teritoriju dabas aizsardzības aspektiem.

Teritorijas plānojums un tā nosacījumi ir saistoši gan iedzīvotājiem, gan uzņēmējiem, kas veic vai plāno veikt saimniecisko darbību Liepājā. Gadījumā, ja teritorijas plānojums netiek izstrādāts un ieviests, pastāv iespēja, ka, ieviešot konkrētus attīstības priekšlikumus var realizēt darbības, kas būtu pretrunā ar konkrētu teritoriju izmantošanas mērķiem, kā arī ar vides aizsardzības, aizsargjoslu un citām normatīvo aktu prasībām. Bez tam teritorijas plānojuma esamība nodrošina ilgspējīgu teritorijas attīstību un pieejamo resursu saprātīgu izmantošanu, ņemot vērā visu ieinteresēto pušu un normatīvo aktu prasības, ko nav iespējams nodrošināt bez teritorijas plānojuma.

Neizstrādājot teritorijas plānojumu, pašvaldībai būs apgrūtināti vienlaicīgi atļaut teritorijas apbūvi, saglabāt dabas vērtības un attīstīt infrastruktūru. Tā rezultātā varētu tikt nodarīts kaitējums aizsargājamām dabas un mežu teritorijām, kā arī būtu apgrūtināta infrastruktūras (ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu, ceļu) izbūve.

4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Pilsētas vides stāvoklis detalizēti ir raksturots šā Vides pārskata 3.3. nodaļā. Šajā nodaļā norādītas teritorijas, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt un norādītas galvenās vides problēmas tajās.

Vispārīgi vērtējot Liepājas pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem ietekmēs gandrīz visu pilsētas teritoriju, jo tajā, salīdzinot ar līdz šim spēkā esošo plānojumu, ir iekļautas precīzākas prasības teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanai, izstrādāti detalizētāki funkcionālo zonu veidi, izdalot teritorijas ar īpašām prasībām, nosakot ostas teritorijas plānoto izmantošanu, kā arī sagatavoti precīzāki atļautās izmantošanas nosacījumi katrā no atļautās izmantošanas veidiem. Nozīmīgākās teritorijas, kuras ietekmēs šis teritorijas plānojums, ir:

- Ostas teritorija un tās tiešā apkārtnē, jo teritorijas plānojumā ostas attīstības plānošanai ir noteikti astoņi atļautās izmantošanas veidi, ar kā palīdzību tiek detalizēti plānota ostas teritorijas izmantošana gan ostas akvatorijā, gan tās sauszemes daļā, nosakot katrai no tām TIAN prasības izmantošanai. Detalizētāk plānojot ostas teritoriju un izmantojot to saskaņā ar atļautās izmantošanas nosacījumiem (TIAN), paredzams, ka mazināsies ostas ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni gan pašā ostas teritorijā, gan pilsētā kopumā un īpaši uz blakus esošajām dzīvojamām apbūves, darījumu un sabiedrisko iestāžu teritorijām Karostā, Laumas rajonā, Jaunliepājā. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā osta ir atzīmēta kā viens no atmosfēras gaisu piesārņojošiem (cieto daļiņu koncentrācijas gaisā pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus), paaugstinātu trokšņa līmeni, smaku, kā arī gruntsūdeņu un grunts piesārņojumu veidojošiem avotiem;
- Līdzšinējās (spēkā esošajā teritorijas plānojumā iekļautās) ražošanas un noliktavu teritorijas, dzīvojamās apbūves, darījumu un sabiedrisko iestāžu objekti un teritorijas, jo nosakot jaunajā teritorijas plānojumā "ražošanas un noliktavu apbūves teritorijas" to platības ir ievērojami samazinātas, starp šīm teritorijām un dzīvojamās apbūves, darījumu un sabiedrisko iestāžu objektiem un teritorijām ir plānotas jauktas darījumu objektu teritorijas ar ražošanas funkciju vai ar dzīvojamo funkciju, kas mazinās ražotņu radītā vides piesārņojuma izplatību apkārtnē un tādejādi ietekmēs dzīvojamās apbūves, darījumu un sabiedrisko iestāžu objektus un teritorijas Karostā, Laumas rajonā, Jaunliepājā un pilsētas centrā Vecajā ostmalā pie Tirdzniecības kanāla ietēkas jūrā un pie tā savienojuma ar Liepājas ezeru. Jauktu darījumu objektu teritoriju ar ražošanas funkciju vai ar dzīvojamo funkciju plānošana ietekmēs arī pašas šīs teritorijas, jo tajās atļautajā izmantošanā tiek noteikti ierobežojumi ražošanas objektu attīstībai, kas mazinās vides piesārņojumu (gaisa kvalitāte, trokšņa līmenis, smakas, grunts un gruntsūdeņu piesārņojums) tieši to izvietojuma vietās.
- Pilsētas mežu, jo teritorijas plānojumā ir noteikti vairāki atļautās izmantošanas veidi, kas pieļaus pilsētas meža daudzveidību izmantošanu, nodrošinot gan sabiedrības rekreācijas, sporta un vides izglītības funkcijas plānotajās mežaparka teritorijās, saglabājot dabas aizsardzībai nozīmīgos piekrastes kāpu mežus (krasta kāpu aizsargjosla), vienlaikus nosakot caur tiem publiskās pieejas jūrai pilsētas dienvidu (pretī centram un dienvidrietumu daļai) un ziemeļu daļā, kā arī plānojot Karostas ziemeļu daļā inženiertehniskās apgādes objektu un attīstības teritorijas (degradētajās mežu teritorijās). Pilsētas mežu esošais labiekārtojums sabiedrības rekreācijas funkciju nodrošināšanai un pieejās jūrai ir nepietiekams, daudzviet (ieplakās, vietās, kur veikti virszemes ūdeņu noteces sistēmas pārveidojumi, piemēram, Zaļā birzs) tajos ir paaugstināts gruntsūdeņu līmenis, kas nav labvēlīgs meža ekosistēmai (izņemot slapjo mežu augšanas apstākļu tipus), Karostas ziemeļu daļā atrodas gan degradēti meži bijušo militāro objektu vietās, gan arī bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgi meži (konstatēti Eiropas Savienības un arī Latvijā aizsargājami biotopi).

- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju - dabas liegumu "Liepājas ezers" (Latvijas Natura 2000 teritorija) un vienlaikus Liepājas ezeru kā Ventas upju baseina apgabala virszemes ūdensobjektu. Teritorijas plānojums ietekmēs Liepājas ezeru tādejādi, ka tā TIAN ir nostiprinātas prasības Liepājas ezera piekrastes izmantošanai atbilstoši dabas aizsardzības jomas normatīvo aktu prasībām, teritorijas plānojumā integrēti dabas aizsardzības plānā sabiedrības informēšanas un teritorijas labiekārtošanas pasākumi, vienlaikus izstrādāti priekšlikumi teritorijas labiekārtošanai, kuri īstenojami pēc to iestrādes dabas aizsardzības plānā un individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos. Teritorijas plānojumā ir plānotas Liepājas pilsētā esošās ezera piekrastes izmantošana. Ezera piekrastē plānotas teritorijas ar īpašiem noteikumiem "ūdensmalas" vietās, kur plānots attīstīt funkcijas, kas saistītas ar atpūtu pie ūdeņiem, ūdenssportu un ūdenstransportu, veidot pieejas iekšzemes ūdeņiem, īpaši Liepājas ezera krastam. TIAN noteiktas prasības ūdeņu izmantošanai, t.sk. peldvietas, elņus, laivu un motorizēto ūdens transportlīdzekļu pietātnes un citu izvietošanai ūdeņos. Liepājas ezera ekoloģiskā kvalitāte teritorijas plānojuma izstrādes laikā ir slikta, ķīmiskā kvalitāte laba, ezera ūdeņi atbilst prioritārajiem karpveidīgajiem zivju ūdeņiem izvirzītajām kvalitātes prasībām. Ezers aizaug, tam raksturīga eitrofikācija, ko nosaka biogēnu vielu ieplūde ezerā. Dabas lieguma sabiedrības informēšanas un tūrisma infrastruktūras labiekārtojums (teritorijas dabas aizsardzības plānotais) ir izveidots daļēji un ir nepietiekams teritorijai noteikto dabas aizsardzības funkciju nodrošināšanai.
- Pilsētas centru un dzīvojamās apbūves teritorijas, jo teritorijas plājuma izstrādes laikā ir detalizēti izvērtēti esošie publiskās ārtelpas risinājumi, teritorijas plānojumā noteiktas (TIAN) prasības publisko (sabiedrisko) apstādījumu izveidei pilsētas centrā un dzīvojamo rajonu iekšpagalmos, to labiekārtošanai, tie iesaistīti vienotā struktūrā ar plānotajām pieejām jūrai un Liepājas ezeram, velosipēdistu un gājēju celiņiem un citu publiskās ārtelpas infrastruktūru. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā (un jau pirms tās – spēkā esošā teritorijas plānojuma izvērtējumā) ir apzināts, ka pilsētas centrā un dzīvojamajos rajonos apstādījumu aizņemto platību un to labiekārtojuma līmenis ir nepietiekams.

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

Galvenie ar Liepājas pilsētas teritorijas plānojumu saistītie vides aspekti ir vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, dabas teritoriju saglabāšana, aizsardzība un pieejamība.

5.1. Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana

Liepājas attīstības prioritātes “dažādu tautsaimniecības nozaru attīstība, kuras pamats ir rūpniecība, osta, tranzīts, loģistika un tūrisms” un “kvalitatīva pilsētvide un efektīva transporta sistēma” ir saistītas ar vides kvalitātes – gaisa, ūdeņu, augšņu kvalitātes jautājumiem, kā arī fizikālajiem aspektiem, piemēram, trokšņa līmenis, vibrācijas, elektromagnētiskais starojums. Teritorijas plānojums nosaka pilsētas turpmāko attīstību, paredzot pilsētas administratīvajā teritorijā ražošanas un noliktavu teritoriju (“Liepājas metalurģs” teritorija un tās apkārtnē, Kapsēdes ielas rajona industriālais parks, Tosmarē – Cukura un Ģenerāļa Baloža ielās), jauktu darījumu apbūves teritoriju ar ražošanas funkciju (starp ostu un iepriekšminētajām ražošanas teritorijām, O.Kalpaka un Flotes ielas apkārtnē, pie Ziemeļu ielas, Karostā starp Ģenerāļa Baloža un Turaidas ielu), ostas teritorijas funkcionālo zonējumu, kā arī transporta infrastruktūras attīstību, kuru ieviešana ir saistīta gan, detalizējot TIAN un ieviešot mūsdienīgas ražošanas tehnoloģijas, ar vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, gan ar iespējamu lokālu negatīvu ietekmi uz apkārtējo vidi. Negatīvo ietekmju mazināšanai blakus dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijām plānotas jauktas apbūves teritorijas, kurās nav atļauta vai ir ierobežota ražošanas uzņēmumu izvietošana.

Teritorijas plānojuma ieviešana ir saistīta ar vides kvalitātes uzlabošanu piesārņotajās un potenciāli piesārņotajās vietās, kurās, uzsākot plānoto (atļauto) izmantošanu, tiks precizēts piesārņojošo vielu sastāvs, piesārņojuma līmenis un, ja nepieciešams, veikta piesārņoto vietu sanācija. Vides kvalitātes uzlabošanās, ieviešot šo plānojumu, ir sagaidāma arī degradētajās teritorijās, kuras ir apzinātas un izvērtētas šā teritorijas plānojuma izstrādes laikā. Plānojuma ieviešana nodrošinās to iesaisti pilsētas attīstībā, sakārtošanu, ainaviskās un estētiskās vērtības palielināšanos.

Vides kvalitāte ir saistīta arī ar pilsētas transporta sistēmu. Transporta risinājumi ietekmē gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni pilsētas centrā un dzīvojamajos rajonos. Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā tiek piedāvāta pilsētas transporta shēma teritorijas plānojuma darbības laikam un tālākai nākotnei, kas atslogos Vecliepāju, pilsētas dienvidrietumu daļu, Jaunliepāju un Laumas rajonu no autotransporta, ostas kravu pārvadājumiem un tādejādi sekmēs vides stāvokļa uzlabošanu šajās teritorijās.

5.2. Dabas teritoriju saglabāšana, aizsardzība un pieejamība

Pilsēta ir bagāta ar dabas teritorijām, tās īpaša vērtība ir meži, kāpas, pludmales un ūdeņi (Baltijas jūra, Liepājas ezers, kanāli, Beberliņu ūdenskrātuve). Meži, īpaši piekrastes kāpu meži, kāpas, Liepājas un Tosmares ezeri, to piekrastes teritorijas ir bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, kurās sastopami reti un apdraudēti biotopi, kuriem gan Latvijā, gan visā Eiropas Savienībā ir noteikts aizsardzības statuss. Teritorijas plānojuma risinājumu ieviešana nodrošinās pilsētas dabas teritoriju (mežu, ūdeņu) pieejamības uzlabošanu un labiekārtojuma līmeņa uzlabošanu. Teritorijas plānojumā ir saglabātas vienlaidus mežu teritorijas.

Teritorijas plānojumā atbilstoši pašlaik spēkā esošajām LR “Aizsargjoslu likuma” (pieņemts Saeimā 05.02.1997., ar grozījumiem līdz 16.12.2010.) 6. un 7. panta prasībām ūdeņu aizsardzības nodrošināšanai ir noteikta krasta kāpu aizsargjosla un virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas.

Pirms krasta kāpu aizsargjoslas noteikšanas ir veikta mežu bioloģiskās daudzveidības izpēte un izvērtēti LIFE-Nature “Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana” materiāli par īpaši aizsargājamo biotopu izplatību piekrastē. Nosakot krasta kāpu aizsargjoslu, ir nodrošināta likuma

6. panta prasība attiecībā uz pilsētām par to, ka aizsargjoslas platums nav mazāks par 150 metriem, obligāti tajā iekļaujot īpaši aizsargājamus biotopus. Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslas platums erozijas skartajos krasta posmos pilsētas ziemeļu daļā aizsargjoslas robežas noteiktas arī ņemot vērā erozijas procesu dinamiku. Salīdzinot ar spēkā esošo plānojumu, krasta kāpu aizsargjoslas platība pilsētas dienvidu un ziemeļu daļās ārpus ostas teritorijas ir mazāka³⁶, bet īpaši aizsargājamie biotopi piekrastē ir iekļauti aizsargjoslā. Krasta kāpu aizsargjosla 150 m platumā noteikta arī ostas teritorijā, kur līdz šim tā nebija noteikta. Ārpus ostas teritorijas, lai varētu piekļūt pludmalei un apmeklētāju plūsmu organizēšanai, krasta kāpu aizsargjoslā pilsētas dienvidu daļā plānotas ielās, ziemeļu daļā – atsevišķas ielas un laukumi automašīnu novietošanai.

Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas noteikšanai izvērtēti projekta „Plūdu modelēšana Liepājas pilsētas teritorijas plānošanas vajadzībām” materiāli (SIA “Metrum”, 2008.) un veikta teritorijas apsekošana dabā, nosakot applūstošās teritorijas pēc bioloģiskajām pazīmēm. Liepājas ezera un Tosmares ezera virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās iekļautas aplūstošās teritorijas, tādējādi nodrošinot Aizsargjoslu likuma 7. panta un 2008. gada 03.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 406 “Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” prasību iestrādi teritorijas plānojumā. Lai nodrošinātu pieeju Liepājas ezeram ir noteikta teritorija ar īpašiem noteikumiem “ūdensmalas”, kas ietver gan atpūtas infrastruktūras izveidi, gan laivu un jahtu piestātņu infrastruktūras attīstību. Plānotās “ūdensmalas” izvietojas gan *Natura 2000* dabas lieguma “Liepājas ezers” teritorijā un daļa plānoto pasākumu ir iekļauti šī aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plānā, gan robežojas ar šo teritoriju. Teritorijas plānojumā pāri Atteku un Zirgu salai ir rezervēta vieta ielas izbūvei, kas nav iekļauta pašlaik spēkā esošajā dabas aizsardzības plānā. Tā kā teritorijai nesen (Ministru kabineta noteikumu Nr. 212 “Par dabas liegumiem” (15.06.1999.) 2011.gada 12.februāra grozījumi) ir paplašinātas robežas, tad, atjaunojot dabas aizsardzības plānu vai precizējot to paplašinātajai teritorijai, ir jāizvērtē un teritorijas plānojumā iekļautie risinājumi jāsaskaņo ar dabas aizsardzības mērķiem šajā teritorijā, kā arī jāintegrē teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektā, kas pašlaik ir sagatavošanas stadijā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā.

Risinot Liepājas pilsētas attīstības prioritātes “enerģiju un resursus taupoša attīstība” ieviešanu, teritorijas plānojumā pilsētas ziemeļu daļas mežos ir plānotas inženiertehniskās apgādes objektu teritorijas ar mērķi plānot novietnes atsevišķu inženiertehniskās apgādes, tostarp alternatīvās energoapgādes, objektu izvietojumam, kas skars daļu īpaši aizsargājamo meža biotopu teritoriju. Teritorijas iekšējo funkcionālo zonējumu (dalījumu tehniskās apbūves teritorijās un dabas teritorijās), nepieciešamās transformējamās zemes, konkrēto inženiertehniskās apgādes objektu izvietojumu, piekļūšanas un inženierkomunikāciju risinājumus plānots precizēt detālplānojumā. Tādēļ teritorijas plānojuma izstrādes laikā nav iespējams precīzi noteikt un novērtēt apbūvei transformējamo meža un ietekmēto īpaši aizsargājamo biotopu platību, bet var uzskatīt, ka detālplānojuma izstrādes procesā tiks atrasti piemērotākie risinājumi inženiertehniskās apgādes objektu izvietošanai, minimāli ietekmējot aizsargājamus biotopus.

³⁶ Spēkā esošajā teritorijas plānojumā aizsargjosla pilsētas dienvidu un ziemeļu daļā bija noteikta atbilstoši LR “Aizsargjoslu likuma” spēkā esošajam regulējumam līdz 21.07.2003., kur minimālais krasta kāpu aizsargjoslas platums arī pilsētās bija 300 metri.

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

6.2. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Šajā nodaļā ir apskatīti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā, kas ietverti noslēgtajās starpvalstu Konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās. Izstrādājot Liepājas pilsētas teritorijas plānojumu turpmākajiem 12 gadiem, ir jāņem vērā šajos dokumentos iekļautās pamatnostādnes un vides aizsardzības mērķi.

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programmā „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle” un uz šo plānošanas dokumentu ir attiecināmi šādi mērķi:

- klimata izmaiņu jomā: stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas;
- dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā: aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā;
- vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā: sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai;
- dabas resursu un atkritumu jomā: nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

6.2.1. ANO Konvencijas vides aizsardzības jomā

Starptautiskos vides aizsardzības mērķus attiecībā uz dabas, vides un kultūras mantojuma aizsardzības jomu nosaka šajā nodaļā aprakstītās ANO konvencijas. Tās ir ratificētas arī Latvijā.

Konvencija „Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību” – *Bernes konvencija* (1979.). Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpaši uzsvērta apdraudēto un izzūdošo sugu, t.sk. apdraudēto un izzūdošo migrējošo sugu aizsardzība. Konvencija ir apstiprināta Latvijā ar LR Likumu "Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu" (17.12.1996). Tas nozīmē, ka Latvija ir apņēmusies pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu.

Konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” – *Ramsāres konvencija* (1971.). Konvencijas mērķis ir nodrošināt visa veida mitrāju aizsardzību un saprātīgu izmantošanu, atzīstot, ka mitrāji kā ekosistēmas ir ļoti nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, kā arī cilvēku labklājības nodrošināšanā. Latvijā Ramsāres konvencija ir pieņemta un apstiprināta līdz ar likuma „Par 1971.gada 2.februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” spēkā stāšanos 1995. gada 5. aprīlī. Saskaņā ar konvencijas 1.pantu, mitrāji ir palienes, zāļu un kūdras purvi vai ūdeņu platības - dabiskas vai mākslīgas, pastāvīgas vai pārplūstošas, kurās ir stāvošs vai tekošs ūdens, saldūdens, iesāļš vai sāļš ūdens, t.sk. jūras akvatorijas, kuru dziļums bēguma laikā nepārsniedz 6 metrus. Latvijā ir noteiktas 6 Ramsāres vietas. Liepājā neatrodas valstī noteiktās Ramsāres vietas. (Pilsētai tuvākā Ramsāres vieta ir Papes mitrāju komplekss Rucavas novadā). Mitrāju aizsardzība un nodrošināšana kā ūdensputnu dzīves vide ir nozīmīga Liepājas pilsētas bioloģiskās daudzveidības vērtību (putnu faunas) saglabāšanā. Ūdensputnu dzīvei nozīmīgākās mitrāju, tostarp Liepājas ezers, teritorijas ir iekļautas ĪADT - dabas liegumā „Liepājas ezers” un dabas liegumā „Tosmare”.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – *Riodežaneiro konvencija* (1992.). Konvencijas uzdevums ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām. Galvenais uzdevums dalībvalstīm – bioloģiskās daudzveidības

saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – *Bonnas konvencija* (1979.). Konvencija definē terminu „migrējoša suga”, un rūpējoties par tām savvaļas dzīvnieku sugām, kas migrē pāri nacionālās jurisdikcijas robežām, pasludina, ka migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu saglabāšana un efektīva apsaimniekošana prasa kopīgu rīcību no visām valstīm. Latvijā konvencija ir pieņemta un apstiprināta ar LR likumu “Par 1979. gada Bonnas Konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību” (25.03.1999)/

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – *Helsinku konvencija* (1974., 1992.). Helsinku konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Konvencijas mērķis ir dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – *UNESCO konvencija* (1972.). Šajā Konvencijā ar jēdzienu „dabas mantojums” tiek saprasti:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiski vai fizioģeogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kurām ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt tās teritorijā kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un saglabāšanu nākamajām paaudzēm. Tādēļ valstij maksimāli jāizmanto esošie resursi un nepieciešamības gadījumā – arī starptautiskā palīdzība, t.sk. jebkura tai pieejamā finansiālā, mākslinieciskā, zinātniskā un tehniskā palīdzība un sadarbība.

Konvencijas kultūras mantojuma pieminekļu sarakstā pašlaik nav izvērtēts, noteikts un iekļauts neviens Latvijā esošs pasaules dabas mantojuma objekts. Tiek diskutēts par dabas teritorijas Augšdaugavā, kas ietver dabas parku „Daugavas loki” iespējamu virzīšanu iekļaušanai UNESCO pasaules dabas mantojuma sarakstā.

ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003.) ievēro nemateriālo kultūras mantojumu kā kultūras daudzveidības galveno avotu un ilgtspējīgas attīstības garantu, atzīst mijiedarbību starp nemateriālo kultūras mantojumu un materiālo kultūras un dabas mantojumu, un apzina globalizācijas un sociālo pārmaiņu procesu radītos draudus nemateriālajam kultūras mantojumam, veicinot tā degradāciju, izzušanu vai pat iznīcināšanu. Nemateriālais kultūras mantojums Konvencijas izpratnē ir:

- mutvārdu tradīcijas un izpausmes, ieskaitot valodu kā nemateriālā kultūras mantojuma nesēju;
- spēles mākslas;
- paražas, rituālus un svētkus;
- zināšanas un paražas, kas saistītas ar dabu un Visumu;
- tradicionālās amatniecības prasmes;
- kā arī ar tiem saistītus instrumentus, priekšmetus, artefaktus un kultūrtelpas, ko kopienas, grupas un dažos gadījumos – atsevišķi indivīdi atzīst par sava kultūras mantojuma daļu.

Katrai Konvencijas dalībvalstij jāizveido Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvais saraksts. Latvijai tāds vēl nav izveidots, jo Konvencija ir jauna, un Latvija tai pievienojusies 2004. gada 15. decembrī, bet tuvākajā laikā paredzēts izstrādāt tautas nemateriālo kultūras vērtību

reģistru, apzinot tradicionālās kultūras telpas, vietas, kas pasvītrot savdabību, sekmē lietišķo mākslu prasmes saglabāšanos, tautas mākslas izpausmes u.tml.

Konvencija "Par cīņu pret pārtuksnešošanu/ zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā". Konvencija attiecināta uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju atsedz šī reģiona problēmas – ievērojama lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, kā arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešana nodrošinās augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija piekrastē, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), un punktveida aun difūzo piesārņojumu, ko izsauc augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kuras, pat ja tajās atbilstoši valsts normatīvo aktu nosacījumiem nav jāveic sanācija, tās ir revitalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju. Konvencijas tieši attiecas uz Liepāju, jo tajā ir apzinātas teritorijas, kuras ir atzītas par degradētām. Bez tam Konvencijas nosacījumi attiecas arī uz tām Liepājas potenciāli piesārņotajām vietām, kurās pēc to izpēti tiks konstatēts, ka piesārņojuma līmenis nav tik augsts, lai būtu nepieciešams veikt to sanāciju.

6.2.2. Eiropas Kopienas Direktīvas, Konvencijas un Stratēģijas

Eiropas Kopienas Direktīvas tieši attiecas uz Latviju kā ES dalībvalsti, tiek iestrādātas valsts likumdošanā un ir saistošas visu līmeņu plānošanas dokumentiem.

Eiropas Parlamenta un Padomes 96/61/EK „Par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli”(1996.). Direktīvas mērķis ir panākt tāda piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli, ko rada I pielikumā minētās darbības. Tā nosaka pasākumus, kas paredzēti, lai novērstu vai – gadījumos, kad novēršana nav iespējama – samazinātu tās emisijas gaisā, ūdenī un zemē, kuras rodas no iepriekš minētajām darbībām, tostarp arī pasākumus, kas attiecas uz atkritumiem, lai sasniegtu augstu vides aizsardzības līmeni kopumā, neierobežojot Direktīvas 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu noteikumus un citus attiecīgus Kopienas noteikumus. Direktīvā noteikti vispārīgie principi, kas regulē operatoru pamatsaistības tās 1.pielikumā noteiktajos rūpnieciskās darbības veidos, prasības un nosacījumus atļauju izsniegšanai, noteikta integrētā pieeja atļauju izsniegšanai, informācijas apmaiņas nosacījumi ar Eiropas Komisiju, emisijas robežvērtības un piesārņojošās vielas.

Šīs direktīvas prasības ir iestrādātas LR 15.03.2001. likumā "Par piesārņojumu", MK 25.10.2005. noteikumos Nr.804 "Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem", MK 03.11.2009. noteikumos Nr. 1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti", MK 12.03.2002. noteikumos Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", MK 13.07.2004. noteikumos Nr.597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība". MK 22.01.2002. noteikumos Nr. 34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī".

Liepājas pilsētai, attīstot rūpniecisko ražošanu un ostas darbību, ir saistošas šīs direktīvas un LR normatīvie akti piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992.) par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību (Biotopu direktīva). Šīs Direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas floru un faunu dalībvalstu teritorijā.

Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo Direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu un atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas floras un faunas sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir nozīmīgas Eiropas Savienībā. Direktīva uzskaita dabisko biotopu veidus un augu un dzīvnieku sugas, kam nepieciešama stingra aizsardzība. No 198 biotopiem, kuri atzīti par apdraudētiem Eiropā, 58 ir sastopami arī Latvijā. Lai īstenotu šīs direktīvas prasības, tiek veidots *NATURA 2000* - Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas nodrošina Eiropai nozīmīgu dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu tās dabiskās izplatības areālā. *NATURA 2000* tīkls ietver īpaši

aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot *Eiropas Padomes Direktīvu 79/409* (1979.) par savvaļas putnu aizsardzību. Abās Direktīvās noteikto prasību ieviešanas ietekme ir analoga Latvijā jau pastāvošajai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas likumdošanai un ar to saistītajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem, kā arī izrietošajām saistībām gan attiecībā uz privātiem zemes īpašniekiem, gan pašvaldībām kā zemes īpašniekiem. Šo direktīvu prasības ir iestrādātas LR 16.03.2000. likumā "Sugu un biotopu likums", LR 02.03.1999. likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos. Liepājas pilsētā esošās ĪADT – dabas liegums „Liepājas ezers” un dabas liegums „Tosmare” ir iekļautas *NATURA 2000* teritoriju tīklā. Tādejādi Biotopu un Putnu direktīvu prasības tieši attiecas uz Liepājas pilsētu.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000.) nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdens aizsardzības politikas jomā (turpmāk – ŪSD). Direktīvas mērķis ir nodrošināt ūdeņu pārvaldības struktūras izveidi, kas garantē nepārtrauktu un pēctecīgu procesu, lai nepieļautu ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos, lai nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu un to kvalitātes uzlabošanu. Direktīva nosaka vairākas jaunas prasības ūdeņu apsaimniekošanā:

- ŪSD ieviešanas sākuma posmā katrai dalībvalstij ir jānosaka "labam ūdens stāvoklim" atbilstošo kvalitātes mērķu standarti un to robežlielumi, jānodrošina ūdens kvalitātes mērķu sasniegšana līdz 2015.gadam, savukārt pēc ŪSD ieviešanas turpmāk tie jāpārskata ne retāk kā reizi 6 gados;
- Katrai dalībvalstij ir jānosaka upju baseinu apgabali, kuru robežās ūdeņu apsaimniekošanu administrē un koordinē atbilstoša institūcija;
- Dalībvalstīs katrā upju baseinu apgabalā ir jāizstrādā upes baseina apsaimniekošanas plāns un rīcības programma tajā noteikto ūdeņu kvalitātes mērķu sasniegšanai.

No šīs direktīvas izrietošās tiesību normas ir ietvertas LR 12.09.2002. "Ūdens apsaimniekošanas likumā", MK 19.10.2004. noteikumos Nr.858 "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību", MK noteikumos Nr. 12.03. 2002. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" un MK 23.12.2003. noteikumos Nr. 736 "Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju". Liepājas pilsēta atrodas Ventas upju baseina apgabalā. Tam 2009. gadā ir izstrādāts un LR Vides ministrijā apstiprināts apsaimniekošanas plāns.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975.) „Par atkritumiem” un *Eiropas Padomes Direktīva 1991/689/EEC* „Par bīstamajiem atkritumiem”. Latvijā šīs Direktīvas pārņem Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2003. – 2012.gadam, kas paredz valstī veidot reģionālus sadzīves atkritumu poligonus un uzstādīt atbilstošas atkritumu apstrādes iekārtas, bet esošo, normatīviem neatbilstošo izgāztuvju slēgšanu un rekultivēšanu. Direktīvu 75/442/EEK un 91/156/EEK prasības Latvijā ir ietvertas LR 29.12.2000. "Atkritumu apsaimniekošanas likumā" un saistībā ar to izdotajos normatīvajos aktos.

Eiropas Padomes Direktīva 96/82/EK (1996.) par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārzināšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas (Seveso II direktīva). Direktīvas mērķis ir novērst smagus nelaimes gadījumus, kas saistīti ar bīstamām vielām, un to seku ietekmi uz cilvēkiem un vidi, lai nodrošinātu augsta līmeņa aizsardzību visā Kopienā konsekventi un efektīvi. Direktīvas prasības Latvijā ir ietvertas LR „Civilās aizsardzības likumā” un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos, kā arī 2005. gada 19. jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr. 532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem" (izdoti saskaņā ar Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likuma 11.panta otro daļu). Direktīvas prasības ir saistošas Liepājas teritorijas plānojuma izstrādei, jo pilsētā teritorijas plānojuma izstrādes laikā darbojas trīs uzņēmumi valsts nozīmes, pieci reģionālas un sešpadsmit vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti.

Eiropas Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001.) „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”. Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni un veicināt noturīgu attīstību, sekmējot ekoloģisko apsvērumu integrēšanu plānu un programmu sagatavošanas un pieņemšanas procesā, nodrošinot, lai saskaņā ar šo direktīvu veiktu vides novērtējumu tādiem plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi. Direktīvas prasības ir ietvertas LR 14.10.1998. likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 23.03.2004. noteikumos Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Saistībā ar šīs direktīvas prasību nodrošināšanu tiek veikts Liepājas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Eiropas Ainavu konvencija (2000.). Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, apsaimniekošanu un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija atzīst ainavas kā svarīgu cilvēku dzīves kvalitātes daļu jebkurā vietā – pilsētās un laukos. Ņemot vērā pārmaiņas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, rūpnieciskās ražošanas un minerālu ieguves paņēmienos, kā arī reģionālajā un pilsētu plānošanā, transportā, infrastruktūrā, tūrismā un atpūtā, notiek ainavu pārveidošanās. Lai saglabātu ainavu nozīmīgo loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā, kā arī ainavas kā saimnieciskajai darbībai labvēlīgu resursu, konvencija uzsver ainavu aizsardzības, apsaimniekošanas un plānošanas nepieciešamību.

Lisabonas stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000.gada 23. – 24.martā, noteica „jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu”. Gadu vēlāk – 2001.gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāksmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Gēteborgā Eiropas Savienības Padome noteica galvenos ekoloģiskos mērķus un termiņus, kā arī 4 prioritātes:

- klimata maiņa: siltumnīcas efekta samazināšana, palielinot elektrības ražošanu no atjaunojamiem avotiem;
- pāreja no „ceļu transporta” uz citiem- videi draudzīgākiem transporta veidiem;
- sabiedrības uzvedība: reaģēt uz iedzīvotāju bažām par pārtikas drošību un kvalitāti, ķīmisko vielu lietošanu, infekcijas slimībām;
- resursu racionāla pārvaldība.

6.3. Nacionālie vides aizsardzības mērķi un to integrēšana plānošanas dokumentos

Latvijas vides politikas dokumenti ir cieši saistīti ar starptautiskajām konvencijām, kam Latvija pievienojusies, kā arī ES direktīvās noteiktajām prasībām vides un dabas aizsardzībā. Daudzi normatīvie akti ir stājušies spēkā, taču to praktiska ieviešana nenotiek vai kavējas gan finanšu, gan administratīvās kapacitātes trūkuma dēļ.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma mērķi un paredzētās rīcības atbilst Vides politikas pamatnostādņēm 2009. – 2015.gadam, Bioloģiskās daudzveidības nacionālajai programmai, Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam 2006. – 2012.gadam.

Vides politikas pamatnostādnes (apstiprinātas MK 2009.gadā) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā atspoguļota esošā situācija, formulēti vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un politikas rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Būtiskākās identificētās un risināmās problēmas pamatnostādnēs ietverto jautājumu blokos ir šādas:

- tiek pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi Latvijas lielākajās pilsētās, un lielākais gaisa piesārņojuma īpatsvars nāk no transporta emisijām;
- palielinās iekšējo ūdeņu eitrofikācija, īpaši Rīgas līča dienvidu daļā, novērojama arī lauksaimniecības ietekme uz ūdens kvalitāti;
- ekonomiskās krīzes apstākļos problēmu rada otrreizējo izejvielu izmantošana, ņemot vērā būtisko cenu un pieprasījuma kritumu, problemātiska ir atkritumu pārstrādes mērķu sasniegšana;
- citu nozaru plānošanas dokumentos nepietiekami atspoguļoti dažādi vides faktori - gaisa kvalitāte un troksnis, plānojot transporta plūsmas, ģeoloģiskie riski, plūdu riski, rūpniecisko avāriju risku novēršanas pasākumi;
- sabiedrības izpratnes trūkums par saimnieciskās darbības veida un paņēmieni saistību ar dabas vērtību ilgaicīgu pastāvēšanu;
- trūkst ilgtermiņa sistemātisku zinātnisko pētījumu par iespējamo klimata pārmaiņu ietekmi uz Latvijas vidi, klimata pārmaiņu radītiem riskiem, klimata ietekmes samazināšanas pasākumu ietekmi uz tautsaimniecību, kā arī nav izstrādāti ekonomiskie un sociālie piemērošanās pasākumi un programma to īstenošanai;
- dažādu datubāzu savietojamības problēmas un nepilnības esošajos reģistros;
- finansējuma trūkums normatīvajos aktos noteikto prasību izpildes kontrolei.

Starp pamatnostādnēs definētajiem problēmjautājumiem ietilpst arī no Eiropas Savienības tiesību aktiem izrietošās prasības, kuru ieviešanai piešķirtais finansējums ir nepietiekams.

Piedāvātie risinājumi:

- 1) veikt plānveida sabiedrības izglītošanu, informēšanu un veicināt sabiedrības līdzdalību vides aizsardzības pasākumu plānošanā un ieviešanā;
- 2) veicināt valsts institūciju un privāto uzņēmēju sadarbību;
- 3) vides aizsardzības institūciju rīcības spējas paaugstināšana;
- 4) veicināt vides jautājumu integrēšanu un aktualizēšanu citu nozaru politikās;
- 5) samazināt visu tautsaimniecības sektoru energointensitāti, izstrādājot un ieviešot tādas ekonomiskos politikas instrumentus, kas veicinātu produktu un pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, tai skaitā pārstrukturējot kopējo nodokļu slogu, t.i., realizējot zaļo nodokļu reformu.

Reģions bagāts ūdeņiem, tādēļ ūdens kvalitātes jautājumam jāpievērš pastiprināta uzmanība plānošanas dokumentā. Virsūdeņu piesārņojumu galvenokārt izraisa notekūdeņu novadīšana. To stāvoklis ir atkarīgs no attīrīšanas iekārtu esamības, komunālo notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes, rūpniecisko notekūdeņu sastāvā esošajām bīstamajām vielām, difūzā piesārņojuma no lauksaimnieciskās ražošanas, kā arī no robežšķērsojošā un vēsturiskā piesārņojuma, lietus ūdens noteces un meliorācijas sistēmu ekspluatācijas.

Viens no vides politikas mērķiem ir gaisa aizsardzība, t.i. normatīviem un ilgtermiņa mērķiem atbilstošas gaisa kvalitātes nodrošināšana un uzlabošana vietās, kur tā nav apmierinoša.

Latvijai raksturīga liela sugu un dabisko biotopu daudzveidība, ko būtiski saglabāt arī pilsētās, tāpēc jāņem vērā arī valsts noteiktie Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā noteiktie bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un veicināšanas politikas mērķi:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību;

- saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- saglabāt lauksaimniecības augu un dzīvnieku šķirņu daudzveidību, veicināt to izmantošanu;
- pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu;
- veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību.

Šajā programmā apskatītas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas problēmas Latvijā sastopamajās ekosistēmās un ar sugu aizsardzību saistītās problēmas, kā arī problēmas, kuras bioloģiskajai daudzveidībai rada tautsaimniecības nozares, kas tieši izmanto dzīvās dabas resursus (piemēram, mežsaimniecība, zivsaimniecība), kā arī nozares, kuru darbība ietekmē vai potenciāli var ietekmēt atsevišķas ekosistēmas vai sugas (piemēram, transports un enerģētika). Problēmas apskatu ievada īss raksturojums, kuram seko katras problēmas risināšanai izvirzīts mērķis. Tālāk seko katra konkrētā mērķa sasniegšanai piedāvātie risinājumi. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma veicina dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, vienlaikus aizsargājot dabu, saglabājot un atjaunojot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012.gadam nosaka šādus mērķus:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu.

Attiecībā uz jau radītajiem atkritumiem nodrošināt, ka:

- atkritumi nav bīstami vai arī tie nerada risku videi un veselībai;
- lielākā daļa atkritumu tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (pie., komposts) vai nekaitīgā formā;
- apglabājamo atkritumu daudzums tiek samazināts līdz minimumam un atkritumi tiek iznīcināti vai apglabāti cilvēka veselībai un videi drošā veidā;
- atkritumi tiek apstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām.

6.4. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsargāšanu un izmantošanu reglamentējošie dokumenti

Dokumenti, kas reglamentē dabas vērtību aizsargāšanu un izmantošanu īpaši aizsargājamās teritorijās, ir dabas aizsardzības plāni un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidi, aizsardzību un izmantošanu saistītie likumi un MK izdotie tiesību akti. Liepājas pilsētā atrodas divas ĪADT - dabas liegums „Liepājs ezers” un dabas liegums „Tosmare”. Atbilstoši LR 02.03.1993. likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteikto dabas liegumi ir Dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus. Likuma 1.pielikumā „Latvijas Natura 2000 — Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju saraksts” ir iekļauti abi Liepājas pilsētas dabas liegumi: dabas liegums „Liepājas ezers” (kods LV0507800, C tips - teritorija, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai), dabas liegums „Tosmare” (kods LV0520900, B tips - teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai).

Dabas lieguma statuss abām ĪADT ir apstiprināts ar MK 15.06.1999. noteikumiem Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem”. Ar šo noteikumu 25.01.2011. grozījumiem, kuri stājās spēkā 11.02.2011., tika paplašināts dabas lieguma „Liepājas ezers” robežas Liepājas pilsētā, tajā, lai nodrošinātu Putnu direktīvas prasību ievērošanu, iekļaujot ezera piekrasti Liepājas pilsētas teritorijā. Dabas lieguma „Liepājas ezers” izmantošanas kārtību teritorijas plānojuma izstrādes laikā nosaka MK 28.03.2000. noteikumi Nr.114 „Dabas lieguma „Liepājas ezers” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un MK 16.03.2010. noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas liegums „Liepājas ezers” ir izveidots, lai nodrošinātu ūdensputnu, kā arī piekrastes un ūdens biotopu aizsardzību. Dabas liegumam „Tosmare” nav individuālo noteikumu. Tā teritorija līdz individuālo noteikumu apstiprināšanai ir izmantojama atbilstoši MK 16.03.2010. noteikumos Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” vispārējā daļā un dabas liegumiem noteiktajām atļautajām un aizliegtajām prasībām. Dabas liegumu normatīvo aktu prasību integrēšana teritorijas plānojumā ir svarīga, jo tie Liepājas pilsētā aizņem aptuveni piekto daļu no pilsētas kopējās teritorijas.

6.5. Kurzemes plānošanas reģiona plānošanas dokumentos noteiktie vides mērķi

Kurzemes reģiona attīstības stratēģijā (Darba versija, 2004.g.) saistībā ar vides jomu noteikta reģiona attīstības prioritātes „veidot augstas kvalitātes dzīves vidi, saglabāt dabas vidi un sekmēt nomaļo teritoriju attīstību”.

Kurzemes plānošanas reģionā attīstību nosaka Kurzemes plānošana reģiona telpiskais plānojums. Tā ietvaros izstrādāti sekojoši dokumenti:

- Esošā telpiskā struktūra 2005;
- Telpiskā attīstības perspektīva 2006-2026;
- Teritorijas plānojuma vadlīnijas 2006-2026;
- Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Vides pārskats.

Telpiskās attīstības perspektīvā 2006. – 2026.gadam noteikti sekojoši principi, kas ir pamatā līdzsvarotas reģionālās attīstības nodrošināšanai:

- cilvēkam un viņa dzīves kvalitātei (gan tagad, gan nākotnē) ir jābūt lēmuma pieņemšanas centrā;
- jānodrošina vides aizsardzība, lai izvairītos no neatgriezeniskas dabas resursu izsmelšanas un kaitējuma nodarīšanas videi;
- jāievēro telpiskā struktūra;
- jāievēro decentralizācijas princips, īpaši atkritumu apsaimniekošanas jomā, t.i., atbildība tiek uzticēta pašvaldībai vai institūcijai, kas ir tieši atbildīga par attiecīgā jautājuma risināšanu;
- vides piesārņošanas gadījumā jāpielieto princips - maksā tas, kura vainas dēļ ir radies piesārņojums.

Dokumentā ir izvirzīti sasniedzamie mērķi kvalitatīvas vides nodrošināšanai reģionā, tai skaitā Liepājas pilsētā – kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana un saglabātas dabas vērtības; diferencētu aktivitāšu un daudzveidīgas dzīvesveidu telpas izveidošana. Kā nozīmīgs sasniedzamais mērķis, kas ietekmē visa reģiona vides kvalitāti un iedzīvotāju dzīves kvalitāti ir minams reģionu iekšēji vienojošas efektīvas sabiedriskās satiksmes sistēmas izveides nepieciešamība (tai skaitā veloceļu tīkla attīstība).

Savukārt teritorijas plānojuma vadlīnijas 2006. – 2026.g. norādīts, ka apdzīvoto vietu plānojumos dažāda veida dabas un kultūras objekti, tostarp dabas aizsardzības objekti un kultūras pieminekļi, jāvērtē kā apdzīvotās vietas attīstības resursi, kuru sakopšanā ieguldītie līdzekļi dod ne tikai netiešu, bet arī tiešu atdevi. Liepājas pilsētā ir jāņem vērā, ka teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros ir jānosaka:

- ūdens ņemšanas vietu platības un izvietojumu, ūdens piegādes objektu un pievadu izvietojumu, atkritumu savākšanas vietu platības un izvietojumu;
- iespējamās kanalizācijas būvju un tīklu izvietojuma vietas;
- jāņem vērā iedzīvotāju vajadzības pēc atpūtas objektiem – sporta, fiziskās, kultūras, izpriecu, atrakciju būvēm, laukumiem, parkiem, peldvietām un pludmalēm, tūristu takām, mežiem sēņošanai un ogošanai, piknikiem.
- Īpaši jāizvērtē dabas pamatresursi – pludmale, kāpu josla, meži – un to ilgtspējīgas pastāvēšanas un publiskas pieejamības nodrošināšana, ņemot vērā, ka šo resursu attīstīšanā un saglabāšanā nākošajām paaudzēm ieinteresēta visa sabiedrība.
- nav pieļaujama publiskās teritorijas - pludmales joslas – izmantošanas ierobežošana, nepamatota publiski pieejamu meža platību pārvēršana privātās blīvas apbūves platībās.
- ūdensmalu (Liepājas ezers, kanālu malas) izmantošanu sabiedrības atpūtas vajadzībām. Paredzēt pārvietošanās iespējas gar ūdensmalām (pastaigu takas, celiņi skriešanai, skrītuļošanai, velo celiņi u.c.), kā arī pieeju tām. Nepieciešamības gadījumā un iespēju robežās ir jārisina jautājumi par zemes īpašumu atpirkšanu sabiedrības vajadzībām.

Teritorijas plānojuma vadlīnijās 2006. – 2026.g. norādīts, ka īpaši jāpievērš uzmanība sabiedriski pieejamo telpu saglabāšanai pilsētās, ciemos, lauku areālos, to attīstībai un pieejamības nodrošināšanai, kā arī, kamēr nav citu saistošu dokumentu par piekrastes aizsardzības un attīstības regulēšanu, pašvaldību attīstības plānos un plānojumos jānodrošina pastāvošo piekrastes aizsargjoslas nosacījumu ievērošana.

Īpaša uzmanība ir vērsta uz piekrastes saglabāšanas pasākumu ievērošanu:

- Plānojumā jāparāda gan esošās īpaši aizsargājamās teritorijas, gan dabas daudzveidības areāli un perspektīvās ainaviski nozīmīgās teritorijas, kas nav akceptētas tiesiski, bet ir būtisks piekrastes attīstības resurss.
- Plānojumā jāparedz tās individualitātes saglabāšana, ko noteikusi dabas un vēsturiskās būvniecības mijiedarbība un kas atspoguļojas gan pilsētvides struktūrā, gan apbūves raksturā.
- Teritorijas plānojumā jāparāda jūras krasta noskalošanās, applūšanas un iespējamās vēja erozijas riska vietas un joslas. Ņemt vērā, ka paaugstināta krasta noskalošanās riska joslā nav pieļaujams paredzēt apbūves paplašināšanu un kapitālu infrastruktūras objektu ierīkošanu.
- Plānojumā jāizvērtē plānoto atpūtas un tūrisma objektu, jaunās apbūves un citu ieceru sagaidāmā ietekme uz vietu attīstību un dabas, ainavu kultūras mantojuma saglabāšanas iespējām ilglaika perspektīvā, uz vērtību maiņām cilvēku uztverē.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

7.1. Plānošanas dokuments un tajā iekļautie risinājumi

Liepājas pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem un tajā iekļautie risinājumi ir balstīti uz Liepājas pilsētas attīstības stratēģiju 2008. –2014.gadam.

Teritorijas plānojumā ietilpstošie TIAN nosaka, ka nekustamo īpašumu atļauts izmantot un apbūvēt saskaņā ar prasībām, kas noteiktas funkcionālajā zonā vai teritorijās ar īpašiem noteikumiem atbilstoši kartei „Liepājas pilsētas teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”.

Funkcionālā zona – pilsētas teritorijas daļa ar precīzām robežām (noteiktas atbilstoši kadastra robežām), kurai definēts izmantošanas mērķis un noteikta savstarpēji saderīga atļautā izmantošana un apbūves parametri. Funkcionālās zonas noteiktas, lai nodrošinātu pilnvērtīgu pilsētas struktūru, zemes, ūdu, dabas u.c. resursu racionālu izmantošanu, apsaimniekošanu un aizsardzību.

Teritorijas plānojumā noteiktas šādas funkcionālās zonas:

Dzīvojamās apbūves teritorijas - noteiktas ņemot vērā esošo dzīvojamās apbūves struktūru, līdzšinējā laikā izstrādātos teritorijas plānojuma grozījumus un detālplānojumus, izvērtējot priekšlikumus, kas iesniegti uzsākot jaunā plānojuma izstrādi, mājokļu pieprasījuma/piedāvājuma analīzi, iedzīvotāju skaita izmaiņu tendences un prognozes, Liepājas pilsētas attīstības stratēģijā ietvertos mērķus. Pārmantojot līdzšinējā plānojumā noteikto jaunajā teritorijas plānojumā ir noteiktas trīs veidu teritorijas, kuras primāri izmantojamās mājokļa funkcijai:

Savrupmāju apbūves teritoriju (DzS) galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir savrupmāju (vienas ģimenes dzīvojamo māju) vai diviņu māju (divu bloķētu vienas ģimenes dzīvojamo māju) apbūve.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM) ir apbūves teritorijas, kurās galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir mazstāvu daudzdzīvokļu namu un rindu māju dzīvojamā apbūve ar īres vai privātiem dzīvokļiem.

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzD) ir apbūves teritorijas, kurās galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir daudzstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve ar īres vai privātiem dzīvokļiem.

Jauktas apbūves teritorijas ir plānotas ar mērķi nodrošināt visplašākās iespējas daudzfunkcionālu darījumu, sabiedrisko objektu un dzīvojamās apbūves kvartālu attīstībai. Ņemot vērā savstarpējo funkciju īpatsvara sadalījumu un atšķirīgus apbūves parametrus tās ir sadalītas 5 apakšzonās – sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijas (P), centra(C), jauktas darījumu un sabiedrisko objektu apbūves teritorijas (JD1, JD2), jauktas darījumu apbūves teritorijas ar dzīvojamo funkciju (Jdz) un kā pārejas vai buferzona attiecībā pret teritorijām, kas plānotas visa veida ražošanas uzņēmumu objektu apbūvei - jaukta darījumu apbūves teritorijas ar ražošanas funkciju (JR).

Sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijas (P) ir noteiktas nekomerciāla rakstura sociālās infrastruktūras objektu uzturēšanai un attīstībai, kas ir primāri nozīmīgas pašvaldības funkciju nodrošināšanas kontekstā - teritorijas pirmsskolas un vispārizglītojošām iestādēm. Teritorijas ietver arī pārvaldes un reliģisko iestāžu apbūves teritorijas. Tajās ir atļauts būvēt arī kultūras, sporta, veselības un sociālās aprūpes objektus. Citu funkciju objektu izbūve ir ierobežota. Kā sekundārā izmantošana, risinājumu pamatojot detālplānojumā un objektu paredzot atsevišķā zemesgabalā, ir atļauts izbūvēt vienīgi pakalpojumu objektus (piemēram, tirdzniecības, ēdināšanas u.tml. pakalpojumi).

Centra apbūves teritorija (C) ir noteikta pilsētas administratīvā, sabiedriskā, kultūras un darījumu centrā – Vecdiepājas daļā, teritorijā no Tirdzniecības kanāla līdz Kuršu laukumam/Jūrmalas ielai, Peldu un Bāriņu ielām. Tajā ir esoša un tiek attīstīta intensīva jaukta apbūve ar daudzveidīgām pilsētas, reģiona un valsts nozīmes funkcijām un dzīvojamo apbūvi. Šajā teritorijā netiek paredzēta ražošanas

uzņēmumu izvietošana, savukārt attiecībā uz dzīvojamās funkcijas objektu īpatsvaru tiek noteikta prasība to nodrošināt vismaz 30% līdz 70% stāvu platības (kopplatības) viena kvartāla robežās.

Jauktas darījumu apbūves teritorijas (JD1, JD2) ir plānotas daudzveidīgu komerciālu funkciju attīstībai. Šo teritoriju galvenie atļautās izmantošanas veidi ir saistīti ar tirdzniecību, pakalpojumiem un citām komercfunkcijām.

Jauktas apbūves teritorijas ar dzīvojamo funkciju (JDz) ir plānotas daudzveidīgiem savstarpēji papildinošiem izmantošanas veidiem un tajās līdzvērtīgi ir atļauta dzīvojamā apbūve, darījumu iestādes, tirdzniecības objekti pakalpojumu objekti un sabiedriskas iestādes. Ražošanas objektu attīstības šajās teritorijās netiek paredzēta.

Jauktas apbūves teritorijas ar ražošanas funkciju (JR) – apbūves teritorijas ar daudzveidīgu (daudzfunkcionālu) izmantošanu, kur atļauta ražošanas uzņēmumu ar nelielu ietekmi vidē, komerciāla rakstura objektu, tirdzniecības un pakalpojumu objektu būvniecība un būvju izmantošana. Teritorijās atļauta arī sabiedrisku objektu būvniecība, bet nav plānota dzīvojamā apbūve.

Ražošanas teritoriju grupa ietver 2 apakšzonas: ražošanas un noliktavu apbūves teritorijas un tehniskās apbūves teritorijas.

Ražošanas un noliktavu apbūves teritorijas (RR) plānotas visa veida ražošanas uzņēmumu attīstībai.

Tehniskās apbūves teritorija (RT) ir noteiktas ar mērķi nodrošināt inženiertehniskās apgādes būvju ekspluatācijai un attīstībai vajadzīgās teritorijas (NAI un ūdens ieguves un apstrādes objektu teritorijas, elektroapgādes apakšstacijas u.tml). Tās ietver arī garāžu kooperatīvu teritorijas.

Ostas teritorijas ir noteiktas saskaņā ar Liepājas ostas robežām un ietver tās sauszemes daļu un akvatoriju. Plānojuma ietvaros ir sagatavots priekšlikumus ostas robežu izmaiņām, paredzot ieslēgt nelielas teritorijas Kalpaka ielas teritorijā, savukārt no ostas teritorijas tiek plānots izslēgt aptuveni 35 ha, tostarp kvartālu Vecliepājas pusē pie Tirdzniecības kanāla, teritoriju pie Dienvidu mola, kā arī teritoriju pie Kalpaka tilta nodrošinot publiskas apstādījumu teritorijas izveides iespējas Karostā, Karostas kanāla malā. Ostas teritoriju galvenā izmantošana ir ostas darbības nodrošināšanai un attīstībai nepieciešamo būvju (ostas termināļu, ražošanas, noliktavu un transporta uzņēmumu, kravu ostas būvju, u.tml.) būvniecība un izmantošana.

Ostas ietvaros tiek noteiktas 8 apakšzonas: ostas akvatorija (OU), ostas termināļu un ražošanas apbūves teritorijas (OK1), ostas tehniskās apbūves teritorijas (OK2), ostas ražošanas un darījumu apbūves teritorijas (ORD), ostas darījumu un sabiedrisko objektu apbūves teritorijas (OJD), zvejas un jahtu osta (OJ), apstādījumu ostā (ODP), perspektīvā tehniskās apbūves teritorija (OK2*).

Līnijbūvju izbūves teritoriju grupā ir ietvertas ielu teritorijas (LM), satiksmes mezglu rezerves teritorijas, laukumi teritorijā, ko norobežo sarkanās līnijas, dzelzceļa teritorijas un inženierkomunikāciju koridori. Ielu teritoriju galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir autotransporta, pilsētas elektrotransporta, gājēju un velosipēdistu satiksme, kā arī inženierkomunikāciju izvietošana. Dzelzceļa teritorijas (LDz) galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir dzelzceļa transports un ar to saistītās būves. Inženierkomunikāciju koridori ir noteikti 110 kV un 330kV elektropārvades līniju un citu lielāko maģistrālo inženierkomunikāciju aizsargjoslu teritorijās, ja inženierkomunikācijas ir trasētas ārpus ielu sarkano līniju teritorijām.

Atklāto telpu teritoriju izmantošana, salīdzinot ar esošo plānojumu ir precizēta, konkretizējot to sadalījumu, statusu un izmantošanas iespējas, kopumā saglabājot līdzšinējo attiecību starp apbūves teritoriju un atklāto telpu teritoriju īpatsvaru. Dabas un apstādījumu teritorijas plānojumā tiek noteiktas ar 4 apakšzonām:

- Apstādījumu (parku, skvēru) teritorijas
- Mežaparku teritorijas
- Pārējās dabas teritorijas
- Dabas teritorijas, uz kurām attiecas ĪADT teritoriju nosacījumi

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas plānojumā noteiktas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām - Tosmares un Liepājas ezeru dabas liegumi, kopējā platība 1381.72 ha, ietverot 2011.gadā paplašinātās dabas lieguma "Liepājas ezers" robežas.

Atklāto telpu teritoriju grupā ir ietvertas arī:

- Kapsētas
- Mazdārziņi
- Pludmales teritorija
- Ūdeņu teritorija

Īpaša uzmanība jaunajā teritorijas plānojumā ir pievērsta īpaša uzmanību mikrorajonu zaļo zonu nodrošināšanai, neapbūvētos iekšpagalmus iespēju robežās saglabājot zaļus un veicinot to labiekārtošanu (Laumas rajonā, Dienvidrietumu mikrorajonā).

Jaunas labiekārtotas mežaparku teritorijas tiek noteiktas Zaļajā birzī, Karostā, Beberliņa ūdenskrātuves apkārtnē, piekrastes daļā uz dienvidiem no Jūrmalas parka līdz Dienvidu fortiem.

Dabas teritorijās atļautas funkcijas, kas saistītas ar pasīvo un aktīvo brīvdabas atpūtu un dabas aizsardzību.

Dabas teritorijās atļauts veidot gājēju un riteņbraucēju ceļus, skatu torņus, laipas un piknika vietas, izvietot vides dizaina elementus un ārtelpas mēbeles, citu aprīkojumu brīvdabas atpūtai un tūrismam, sabiedrības informēšanai plānotos objektus, arī autostāvvietas apmeklētājiem. Detalizēti noteikumi ietverti TIAN.

Teritorijas ar īpašiem noteikumiem: attīstības teritorijas, ūdensmalas, inženiertehniskās apgādes objektu plānošanas teritorijas un Liepājas cietokšņa fortifikācijas būvju teritorijas.

Attīstības teritorijas Grīzupes rajonā un Karostas ziemeļu daļā ir noteiktas ar mērķi veicināt pašlaik degradētu teritoriju atgriešanu saimnieciskajā aprītē, to revitalizāciju. Lai sekmētu šo teritoriju atjaunošanu, tajās ir noteikts plašs atļauto izmantošanas veidu spektrs un minimāli ierobežojumi attīstībai. Ir šādu veidu attīstības teritorijas:

- attīstības teritorija AT (platība 138ha), kurā netiek noteikti ierobežojumi attiecībā uz atļauto izmantošanu;
- ražošanas apbūves attīstības teritorija AR (platība 58ha) Teritorijā nav plānots izvietot dzīvojamo apbūvi;
- attīstības teritorija ADz (platība 43ha), kura paredzēta dzīvojamās apbūves attīstībai. Teritorijā nav plānots izvietot ražošanas objektus;
- jauktas sabiedrisko un darījumu objektu apbūves attīstības teritorija AP (platība 34ha), kurā plānota sabiedrisko objektu un ar tiem saistīto tehnisko objektu attīstība.

Ūdensmalas ir noteiktas ar mērķi veicināt teritorijas revitalizāciju, ezera publisku pieejamību un ūdeņu resursu izmantošanu - kā papildus iespējas dabas teritoriju izmantošanai Liepājas ezera piekrastē vietās, kur ir jau esoša laivu kooperatīvu apbūve.

Inženiertehniskās apgādes objektu plānošanas teritorijas Karostas ziemeļdaļā (~ 166 ha platībā) ir noteiktas ar mērķi plānot novietnes atsevišķu inženiertehniskās apgādes, tostarp alternatīvās energoapgādes, objektu izvietojumam.

Kopumā Liepājas pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem piedāvā lielāku detalizācijas pakāpi teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas ziņā salīdzinājumā ar līdz šim spēkā esošo plānojumu, nosakot vairāk zonējuma veidus, izdalot teritorijas ar īpašām prasībām, detalizētāk izstrādājot atļautās izmantošanas nosacījumus, kas precīzāk nosaka pašvaldības prasības tās teritorijas izmantošanai.

7.2. Vispārīgie plānošanas dokumentā iekļautie risinājumi slodzes uz vidi samazināšanai vai ierobežošanai

Ievērojot to, ka viena no teritorijas plānojumā risināmajām prioritātēm Liepājas attīstības turpmākajiem 12 gadiem ir dažādu tautsaimniecības nozaru attīstība, kuras pamats ir rūpniecība, osta, tranzīts, loģistika un tūrisms, kuras ieviešana ir saistīta ar slodžu veidošanos apkārtējā vidē, TIAN ir ietverti nosacījumi, kas vērsti uz negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanu vai ierobežošanu. Tos var iedalīt šādi:

- Ierobežojumi noteiktām piesārņojošām darbībām vai piesārņojuma apjoma mazināšanai;
- Prasības pasākumiem, kas veicami pirms noteiktu attīstības priekšlikumu ieviešanas;
- Teritorijas ar īpašiem noteikumiem.

7.2.1. Ierobežojumi noteiktām piesārņojošām darbībām vai piesārņojuma apjoma mazināšanai

Lai ierobežotu slodzes uz apkārtējo vidi dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijās, to tiešā tuvumā pārsvarā plānotas jauktas apbūves teritorijas, kuras ir sadalītas vairākos zonējuma veidos (centra apbūves teritorija, jauktas darījumu un sabiedrisko objektu teritorijas, jaukta darījumu apbūves teritorija ar dzīvojamo funkciju, jaukta darījumu apbūves teritorija ar ražošanas funkciju) un tikai vienā no tiem - jaukta darījumu apbūves teritorijās ar ražošanas funkciju ir atļauta ražošanas objektu ar salīdzinoši nelielu ietekmi vidē būvniecība. TIAN ir noteikts, ka šajā funkcionālajā zonā attiecībā uz ražošanas uzņēmumiem atļautā izmantošana ir ražošanas uzņēmums ar nelielu ietekmi vidē, degvielas uzpildes stacijas un gāzes uzglabāšanas iekārtas, noliktava un mazais ražošanas uzņēmums.

TIAN definēti nosacījumi mazajam ražošanas uzņēmumam (6.71.1. punkts³⁷) un ražošanas uzņēmumam ar nelielu ietekmi vidē (6.71.2. punkts³⁸) kas ierobežo piesārņojošo darbību veikšanas apjomus un līdz ar to nodrošinās, ka tiešā dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu, jauktas darījumu apbūves teritorijās vai to tuvumā iespējamais vides piesārņojums no ražošanas objektiem būs nenozīmīgs

Lai mazinātu Liepājas ostas ietekmi uz dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijām, ostas teritorijas zonējumā:

- ostas termināļu un ražošanas apbūves teritoriju sekundārajā atļautajā izmantošanā (atļauts izmantot ne vairāk kā 50 % no šīs zonas teritorijas kopējās platības) teritorijā OK2 noteikts, ka tajā atļauts izvietot ražošanas uzņēmums, kam nav nepieciešama piesārņojošas darbības atļauja vai ir nepieciešama piesārņojošas darbības C kategorijas atļauja, izņemot minerālu izstrādājumu (minerālvielu pārstrādes) rūpniecības uzņēmumus;

³⁷ TIAN noteikts: "6.71.1. mazais ražošanas uzņēmums – ražošanas uzņēmums (ražotne) kura kopējā platība nepārsniedz 1000m² un kurš atbilst šādiem nosacījumiem:

6.71.1.1. uzņēmumam nav nepieciešama piesārņojošas darbības atļauja atbilstoši likuma „Par piesārņojumu” prasībām;

6.71.1.2. uzņēmuma darbība nerada smakas traucējumus apkārtņē, t.i., tā darbībā nerodas smakas, kas pārsniedz mērķlielumu - 5 ouE/m³ vairāk par piecām diennaktīm gadā;

6.71.1.3. uzņēmuma darbība nepalielina trokšņa līmeni tuvākajā apkārtņē (300m rādiusā) vairāk nekā par 3% salīdzinot ar esošo trokšņa līmeni un nerada trokšņa līmeņa robežlielumu pārsniegumus.

6.71.1.4. uzņēmuma darbība nepalielina gaisa piesārņojumu tuvākajā apkārtņē (300m rādiusā) vairāk nekā par 3% salīdzinot ar esošo gaisa piesārņojuma līmeni, vērtējot konkrētu piesārņojošo vielu izkliedes, un nerada gaisa kvalitātes robežlielumu pārsniegumus.

6.71.1.5. uzņēmuma darbība (apkalpes vai apmeklētāju transports) nepalielina satiksmes intensitāti, radot sadzīviskus traucējumus tuvējās apkārtnes iedzīvotājiem vai pasliktinot satiksmes komfortu ielu posmos un krustojumos,

6.71.1.6. uzņēmuma darbības rezultātā nerodas cilvēka veselībai kaitīgas vai diskomfortu radošas vibrācijas apkārtņē;

6.71.1.7. uzņēmuma nakts apgaismojums nerada sadzīviskus traucējumus apkārtņē."

³⁸ TIAN noteikts: "6.71.2. ražošanas uzņēmums ar nelielu ietekmi vidē – ražošanas uzņēmums (ražotne), kam nepieciešama piesārņojošas darbības atļauja (C kategorijas vai B kategorija) un tā ietekme nepārsniedz zemesgabala robežas, kurā uzņēmums izvietots.

- ostas ražošanas un darījumu apbūves teritorijā (ORD) saistībā ar ražošanas uzņēmumiem, kas var radīt vides piesārņojumu, noteikts, ka primārā atļautā izmantošana ir zivju un vēžveidīgo produktu ražošanas uzņēmums, sekundārajā degvielas uzpildes stacija.

Lai mazinātu ražošanas uzņēmumu un ostas darbības ietekmi uz cilvēku dzīves vidi, teritorijas plānojumā gan atsevišķi zonējuma veidi (jauktas apbūves teritorijas, ostas darījumu un sabiedrisko iestāžu, kā arī ostas ražošanas un darījumu apbūves teritorijas) ir plānoti kā buferjoslas ap dzīvojamo un sabiedrisko iestāžu apbūvi, gan arī TIAN jauktas apbūves teritorijās ar ražošanas funkciju, ražošanas un noliktavu teritorijās un ostas teritorijās noteikts, ka ražošanas uzņēmumu (ražotņu) zemesgabalos, kas robežojas ar dzīvojamo, darījumu vai sabiedrisko apbūvi, negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai pie šīs robežas ierīko apstādījumu buferjoslu joslu, kuras minimālais platums ir 9 metri. Ražošanas un noliktavu teritorijās, kā arī ostas teritorijās TIAN noteikts, ka, ja tas nav iespējams esošās apbūves vai citu iemeslu dēļ, izstrādā tehniskus risinājumus negatīvās ietekmes (troksnis, putekļi un citas ietekmes) novēršanai vai samazināšanai. Bez tam uzņēmumus, kuri veic darbības ar bīstamām ķīmiskām vielām un sprādzienbīstamām vielām, izvieto ne tuvāk kā 300m no dzīvojamās apbūves.

TIAN teritorijas izmantošanai visā Liepājā (5. nodaļā) prasībās transportlīdzekļu novietošanai noteikts objektu minimālais nepieciešamais nodrošinājums ar automašīnu stāvvietām. Autostāvvietu radītā gaisa piesārņojuma mazināšanai pilsētas centrā TIAN noteikts, ka Liepājas aizsargājamās apbūves teritorijās objektu minimālo nodrošinājumu ar automašīnu stāvvietām atļauts samazināt (attiecībā uz jaunbūvēm šis samazinājums nedrīkst būt vairāk kā par 30% no normatīva). TIAN noteikts, ka Būvvalde var noteikt stāvvietu skaita samazinājumu, ņemot vērā šādus faktorus: pilsētas nozīmes publiska objekta apmeklējumam ir epizodisks raksturs un 500 m rādiusā no objekta ir publiska transportlīdzekļu novietne un atbilstoši transporta plūsmu analīzei, būtiski palielinās satiksmes intensitāte tuvējās ielās un transporta mezglos.

TIAN vispārīgajā daļā attiecībā uz negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai arī noteikts, ka teritorijas inženiertehnisko sagatavošanu veic vietās, teritorijās, kurās grunts piesārņojums pārsniedz pieļaujamo normu, teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni un jūras krasta erozijas zonās.

7.2.2. Prasības pasākumiem, kas veicami pirms noteiktu attīstības priekšlikumu ieviešanas

TIAN noteikts, ka atbilstoši detālplānojuma izstrādes mērķim, pilsētībūvnieciskajiem apstākļiem un plānošanas situācijai pašvaldība ir tiesīga iekļaut detālplānojuma darba uzdevumā papildus prasības, lai veiktu izpēti detālplānojuma risinājumu pamatojumam un izvērtējumam. Attiecībā uz vides jomas izpēti pašvaldība var prasīt detālplānojuma izstrādē veikt šādas izpēti: bioloģiskās daudzveidības izpēti, vizuālās ietekmes analīzi, novērtējumu par objekta ietekmi uz autosatiksmes intensitāti un trokšņa līmeņa modelēšanu. Bez tam pašvaldība ārpus detālplānojuma teritorijas robežām var noteikt izpēti teritoriju, kurā detālplānojuma izstrādes laikā tiek analizēti detālplānojuma risinājumi, tostarp vides aspekti.

7.2.3. Teritorijas ar īpašiem noteikumiem

Kā izklāstīts iepriekšējā nodaļā teritorijas plānojumā izdalīta šādas teritorijas ar īpašiem noteikumiem: attīstības teritorijas, ūdensmalas, inženiertehniskās apgādes objektu plānošanas teritorijas un Liepājas cietokšņa fortifikācijas būvju teritorijas.

Slodzes uz vidi mazināšanai teritorijās ar īpašiem noteikumiem "ūdensmalas" TIAN noteikts, ka dabas lieguma „Liepājas ezers” teritorijā vietās, kas nav īpaši norādītās kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”, risinājums ir jāpamato detālplānojumā un veicams saskaņā ar dabas aizsardzības plānā ietvertajiem pasākumiem.

7.3. Plānošanas dokumenta ieviešanas būtiskās ietekmes uz vidi vērtējums

Šajā nodaļā sniegts Liepājas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem risinājumu īstenošanas būtiskās ietekmes vērtējums kopumā uz pilsētas teritoriju, kā arī attiecībā uz vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, dabas teritoriju saglabāšanu, aizsardzību un pieejamību, ietekmi uz ainavu, kultūrvēsturisko mantojumu, izvērtējot TIAN noteikto funkcionālo zonu plānoto (atļauto) izmantošanu, tās ieviešanas sagaidāmo ietekmi, salīdzinot ar esošo teritorijas izmantošanu un plānoto spēkā esošajā teritorijas plānojumā. Konkrētu ietekmju aprakstā sniegts ietekmju novērtējums norādot tiešās, netiešās, sekundārās, īstermiņa, ilgtermiņa, pozitīvās, negatīvās un citas ietekmes.

Ar tiešajām ietekmēm šajā novērtējumā tiek saprastas tādas ietekmes, kuras uz apkārtējo vidi iedarbojas tieši un nepastarpināti, ar netiešajām – ietekmes, kuras mijiedarbojoties ar vidi, pastarpināti rada izmaiņas apkārtējā vidē, ar pozitīvajām - ietekmes, kas vērstas uz vides kvalitātes uzlabošanu, slodzes uz apkārtējo vidi mazināšanu un ierobežošanu, dabas resursu stāvokļa uzlabošanu vai vairošanu, ar negatīvajām – ietekmes, kuras var izraisīt vides kvalitātes pasliktināšanu, slodzes uz vidi palielināšanu un dabas resursu stāvokļa pasliktināšanu un noplicināšanu, īslaicīgās ietekmes izpaužas darbības (būvdarbi, labiekārtojuma uzstādīšana un citas) norises laikā vai īsu laiku pēc darbības ieviešanas, ilgtermiņa – ietekmes, kuras izpaužas teritorijas plānojuma ieviešanas laikā un saglabāsies līdz/turpmākajiem plānošanas periodiem.

7.3.1. Vispārējā ietekme

Pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem kopumā piedāvā lielāku detalizācijas pakāpi teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas plānojuma ziņā salīdzinājumā ar līdz šim spēkā esošo plānojumu:

- nosakot vairāk funkcionālo zonu veidus atklāto telpu (dabas), jauktas apbūves un ostas teritorijai, izdalot teritorijas ar īpašām prasībām attīstībai;
- detalizētāk izstrādājot funkcionālo zonu atļautās izmantošanas nosacījumus, kas precīzāk un saskaņā ar pastāvošajiem starptautiskajiem un valsts vides aizsardzības mērķiem nosaka pašvaldības prasības tās teritorijas izmantošanai.

Tādējādi šis teritorijas plānojums zemes un ēku īpašniekiem, investoriem nosaka skaidrākus nosacījumus attiecībā uz īpašumu attīstības iespējām, iedzīvotājiem – pakalpojumu un sabiedriski nozīmīgu objektu attīstības vietām, rekreācijas un tūrisma resursu attīstību, rada priekšnoteikumus labvēlīgāku apstākļu attīstībai attiecībā uz vides kvalitāti pilsētā, cilvēku veselību un dabas resursu aizsardzību. Teritorijas plānojuma ieviešana nodrošinās pilsētas attīstības funkcionālo diferenciāciju, kas noteiks arī pilsētas teritorijas attīstību tālākā nākotnē, tostarp attiecībā uz vides un dabas aizsardzības aspektu risinājumiem. Šī vispārējā plānošanas dokumenta ietekme ir pozitīva, tieša un ilgtermiņa.

7.3.2. Ietekme uz vides kvalitāti

Teritorijas plānojuma ieviešanas ietekme uz vides kvalitāti un arī cilvēku veselību vērtēta, izskatot ietekmi uz piesārņojuma līmeni atmosfēras gaisā, ūdenī, augsnē un gruntī, kā arī fizikālās ietekmes - galvenokārt trokšņa līmenis un vibrācijas.

Šo ietekmju veidošanās pamatā ir saistīta ar ražošanas, atsevišķu veidu pakalpojumu objektu attīstību un transporta sistēmas struktūru un noslogojumu pilsētā, piesārņoto vietu, potenciāli piesārņoto vietu un degradēto teritoriju sakārtošanu atbilstoši vides aizsardzības prasībām.

TIAN teritorijas izmantošanai visā Liepājas pilsētā

Noteikumos teritorijas izmantošanai visā Liepājas pilsētā iekļauto nosacījumu vērtējums attiecībā uz vides kvalitāti ir šāds:

- Nepieciešamība novērtēt akustisko situāciju, veicot trokšņa līmeņa rādītāju mērījumus vai modelēšanu un veikt kompleksus prettrokšņa samazināšanas pasākumus objektos ar paaugstinātu trokšņa līmeni (73., 74.punkts) – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme;
- Aizliegums rekonstruēt ēkas vai veikt pārbūves, kas vēl vairāk pasliktina izsauļojumu, ja ēkas izsauļojums neatbilst normatīvo aktu prasībām (71. punkts) – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme;
- Nosacījumi degvielas un gāzes uzpildes staciju izbūvei un izvietojumam: aizliegums izvietot pilsētā dzīvotņu pieminēto teritorijā, memoriālu piemiņas vietu, kulta celtni un pieminēto teritorijā tiešā tuvumā vai vizuālā saistībā ar tiem, ārpus Liepājas ostas un ražošanas uzņēmumu teritorijām noteikts aizliegums izvietot un būvēt degvielas virszemes rezervuārus un apvienotas degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijas atļauts izvietot ne tuvāk kā 100m attālumā no dzīvojamās apbūves, skolām, pirmsskolas izglītības iestādēm un sabiedriski nozīmīgām publiskām ēkām (111., 112.punkts) – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme;
- Noteikts aizliegums neatīrītu notekūdeņu iepludināšanai valējās ūdenskrātuvēs, meliorācijas grāvjos, upēs, dīķos, kā arī to iesūcināšana gruntī un obligāta prasība pieslēgties pilsētas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pieslēgumiem, ja zemesgabalam, kurā tiek veikta apbūves rekonstrukcija vai jaunbūves gadījumā, piegulošajā ielā atrodas centralizēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli. TIAN noteiktas prasības notekūdeņu attīrīšanas ietaišu izbūvei vietās, kur nav iespējams pieslēgties pilsētas centralizētai notekūdeņu savākšanas sistēmai: “esošajās apbūves teritorijās, vietās, kur nav izbūvēti maģistrālie kanalizācijas kolektori, kā arī no jauna apbūvējamās teritorijās, kur vēl nav uzsākta pilsētas inženierkomunikāciju būvniecība, kā pagaidu risinājums, pieļaujama septiķu vai rūpnieciski izgatavotu kompaktu bioloģisko attīrīšanas iekārtu izbūve” (121. punkts). Šie nosacījumi nodrošinās notekūdeņu attīrīšanu un novērsīs virszemes ūdeņu piesārņošanu - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Noteikti ierobežojumi decentralizētās siltumapgādes avotu izmantošanai noteikumu 9. pielikumā noteiktajās centralizētās siltumapgādes zonās, kas sekmēs piesārņojuma no stacionārajiem avotiem mazināšanos atmosfēras gaisā (122. punkts) - pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme .
- Noteikta prioritāte vienotas pilsētas meliorācijas sistēmas saglabāšanai, aizliegums pasliktināt situāciju, izjaucot virszemes noteces ūdeņu un lietus ūdeņu dabisko noteci, esošo gruntsūdeņu režīmu, blakus esošajos zemesgabalos, kā arī ekspluatācijas zonas grāvju kopšanai (128., 130. 133. punkts) - pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.
- Baltijas jūras krasta kāpu un virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas noteikšana, kas nodrošinās jūras un iekšzemes ūdeņu aizsardzību. Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās iekļautas applūstošās teritorijas (5.22. nodaļa) - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Noteikta iespēja samazināt objektu minimālo nodrošinājumu ar automašīnu stāvvietām Liepājas aizsargājamās apbūves teritorijās, pilsētas nozīmes publiskos objektos, kuru apmeklējumi ir epizodiski un 500 m rādiusā no objekta ir publiska transportlīdzekļu novietne, kā arī vietās, kur atbilstoši transporta plūsmu analīzei būtiski palielinās satiksmes intensitāte tuvējās ielās un transporta mezglos (140., 149. punkts). Šie nosacījumi mazinās papildus piesārņojuma no autotransporta līdzekļiem rašanos un nonākšanu gaisā atsevišķos publiskos objektos, pilsētas centrā un citās vietās, kur ir izvērtējuma rezultātā tiek konstatēti gaisa piesārņojuma robežlielumu pārsniegumi - pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.

Dzīvojamās apbūves (savrupmāju, mazstāvu dzīvojamo un daudzstāvu dzīvojamo māju apbūves) teritoriju), sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijās īpaši atļautās izmantošanas noteikumu attiecībā uz vides šajā vērtējumā apskatītajiem vides kvalitātes aspektiem nav noteikti, taču pašu funkcionālo zonu atdalīšana dzīvojamās apbūves un nekomerciāla rakstura sociālās infrastruktūras objektu uzturēšanai un attīstībai netieši ilgtermiņā ietekmēs vides kvalitāti un cilvēku veselību šajās teritorijās, jo atļautā izmantošana tajās ir vērsta uz vides kvalitātes saglabāšanu un piesārņojuma izplatības iespēju mazināšanu.

Jauktas apbūves teritorijas

- Salīdzinot ar esošo izmantošanu un arī spēkā esošo teritorijas plānojumu, teritorijas plānojumā noteiktas plašas jauktas apbūves teritorijas, iedalot tās 4 funkcionālajās zonās, kas ražošanas un noliktavu teritoriju ietekmes mazināšanai pārsvarā plānotas kā pārejas teritorijas starp dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu apbūves teritorijām - pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.
- Jauktas apbūves teritoriju iedalījums, ņemot vērā savstarpējo funkciju īpatsvara sadalījumu un atšķirīgus apbūves parametrus, 4 apakšzonās, tostarp - jauktu darījumu apbūves teritoriju ar ražošanas funkciju (JR) izdalīšana, lai nodrošinātu pāreju (vai buferzonu) teritorijām, kas plānotas visa veida ražošanas uzņēmumu objektu apbūvei, un tās noteikšana šādās robežvietās - pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.
- Ražošanas funkcijas ierobežojums jauktas darījumu un sabiedrisko objektu apbūves teritorijās (193., 198., 207. punkts) nodrošinās, ka Liepājas jauktas apbūves ar sabiedrisko funkciju teritorijās apkārtējā vidē tieši nenonāks piesārņojums no ražošanas uzņēmumiem – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Ražošanas uzņēmumu ar nelielu ietekmi vidē un mazo ražošanas uzņēmumu kritēriju noteikšana (6.71.1., 6.71.2.punkts) un iekļaušana jauktas apbūves teritoriju ar ražošanas funkciju (JR) atļautajā izmantošanā (212. punkts), nodrošinot pāreju uz zonām, kur ražošana un ar to saistītā vides piesārņošana (nodrošinot vides aizsardzības normatīvo aktu ievērošanu) ir atļauta un var lokāli ietekmēt vides kvalitāti (6.3.4. nodaļa) – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.

Ražošanas un noliktavu apbūves teritorijas

- Teritorijas plānojumā, salīdzinot ar esošo izmantošanu un arī spēkā esošo teritorijas plānojumu, ir samazinātas ražošanas un noliktavu teritoriju platības (šim izmantošanas veidam atvēlēta par aptuveni 160 ha mazāka platība), tādejādi turpmākai attīstībai koncentrējot ražošanu un pakalpojumus, kuri ir saistīti ar iespējamām vidi piesārņojošām darbībām, mazākā pilsētas daļā (AS "Liepājas metalurģs" teritorija un tās apkārtnē Brīvības ielā, Karostā pie Cukura un Grīzupes ielām, Kapsēdē). Samazinātajās teritorijās pārsvarā plānotas jauktas darījumu apbūves teritorijas ar ražošanas funkciju (JR), kurās noteikti ierobežojumi ar piesārņojuma veidošanos saistītu ražošanas un pakalpojumu objektu attīstībai – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.
- Visa veida ražošanas uzņēmumu un objektu, pakalpojumu objektu, kuru darbība ir saistīta ar piesārņojošām darbībām (degvielas uzpildes stacijas, gāzes uzglabāšanas iekārtas, naftas produktu un ķīmisko vielu pārkraušanas termināļi) iekļaušana šajā zonā - atkarībā no darbības veida, izmantojām izejvielām un materiāliem, izmešu sastāvā un apjoma neitrāla vai negatīva ietekme uz vides kvalitāti, tieša vai netieša, īstermiņa vai ilgtermiņa atkarībā no darbības regularitātes un ilguma.
- Paaugstinātas bīstamības un rūpnieciskā riska (esošo un perspektīvo) objektu iekļaušana šajā zonā - atkarībā no darbības veida, pārkraujamo kravu sastāva un apjoma neitrāla vai negatīva ietekme uz ražošanas radīto risku palielināšanu, tieša vai netieša, īstermiņa vai ilgtermiņa ietekme atkarībā no darbības gadījumā, ja notiek avārija.

- Esošas paaugstinātas bīstamības (valsts, reģionālas, vietējas, lokālas nozīmes) objektu koncentrēšanās ražošanas teritorijās (darbība tiek veikta atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu nosacījumiem saskaņā ar uzņēmumiem izsniegtajām atļaujām) un iespējamie riski avāriju gadījumā - lokāla negatīva, tieša vai netieša, īstermiņa ietekme.
- Otra sadzīves atkritumu savākšanas un šķirošanas laukuma plānošana nodrošinās dalītās atkritumu savākšanas un šķirošanas sistēmas ieviešanu Liepāja – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.

Tehniskās apbūves teritorija

- Rezervēta teritorija pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcijai, ja būs nepieciešams, nākamajā teritorijas plānošanas 12 gadu periodā – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.

Ostas teritorija

- Salīdzinot ar spēkā esošo teritorijas plānojumu, kurā Liepājas ostas teritorijā funkcionālais zonējums un plānotā (atļautā) izmantošana nav izstrādāta, jaunajā teritorijas plānojumā ir izstrādāts ostas teritorijas zonējums, nosakot ostas teritorijā 9 ostas sauszemes un ostas ūdens teritorijas izmantošanas veidus, izstrādājot katram no tiem atļautās izmantošanas noteikumus – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.
- Ostas termināļu un ražošanas apbūves teritorijā OK1 atļautajai izmantošanai „kravu apstrāde, noliktava, ražošanas uzņēmums, degvielas uzpildes stacija” atkarībā no apstrādāto un pārkrauto kravu veida, ražošanas uzņēmumos pielietotajām tehnoloģijām (231. punkts) būs ietekme uz apkārtējo vidi OK1 teritorijās. Šī ietekme var būt pozitīva (ja uzlabo tehnoloģiju esošā ražotnē vai pārkraušanas terminālī un tādejādi mazina piesārņojumu), neitrāla vai negatīva ietekme, tieša vai netieša, ilgtermiņa (ja objekti darbojas regulāri). Ievērojot to, ka OK1 zonas ietekmes mazināšanai ostas teritorijā starp to un blakusesošo dzīvojamo apbūvi, sabiedrisko apbūvi ir plānotas ostas tehniskās apbūves teritorijas OK2 vai jauktas darbību apbūves teritorijas ar ražošanas funkciju, tad nav prognozējama tieša būtiska negatīva ietekme uz dzīvojamām teritorijām un sabiedriskiem objektiem.

Teritorijas plānojuma 1. redakcijas sabiedriskās apspriešanas laikā plaši (vairākās sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs) tika diskutēts par plānoto AS „HRC AG” energokompleksa būvniecību Pulvera ielā 6, kuram jau bija veikts ietekmes uz vidi novērtējums un 2010. gada 16. novembrī izsniegts Vides pārraudzības biroja atzinums par IVN konsolidēto noslēguma ziņojumu. Sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs un iedzīvotāju iesniegumos tika ierosināts teritorijai Pulvera ielā 6 noteikt zonējumu OK2. Taču, ievērojot to, ka minētās ražotnes noslēguma ziņojumā nav konstatēti plānoto darbību limitējoši faktori, VPVB atzinumā iekļauto lēmumu „...*rekomendēt Liepājas pilsētas domei un Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas pārvaldei izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu par AS “HRC Libau” plānotā energokompleksa izveidi, Vides pārraudzības valsts biroja atzinumu par noslēguma ziņojumu, institūciju un sabiedrības viedokļus un lemt par šīs darbības akceptu un nosacījumiem tās realizācijai, ņemot vērā šajā atzinumā izvirzītos nosacījumus. Akcepta gadījumā projekta turpmākā izstrāde ir iespējama atbilstoši noslēguma ziņojumā paredzētajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem un šajā atzinumā izvirzītajiem nosacījumiem, kā arī nodrošinot spēkā esošo normatīvo aktu prasības un turpmākajā projektēšanā detalizēti izstrādājot un realizējot visus nepieciešamos vides aizsardzības un drošības nosacījumus*”, kā arī to, ka plānotā darbība i2010. gada 16. decembrī ir akceptēta Liepājas pilsētas domē³⁹, izvērtējot šo informāciju, teritorijas plānojuma galīgajā redakcijā

³⁹ Administratīvajā rajona tiesā bija iesniegta prasība par šī lēmuma atcelšanu. Taču 2011. gada 2. jūnijā Administratīvā apgabaltiesa atcēla Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 11. marta lēmumu un tādejādi atjaunoja domes 2010. gada 16. decembra lēmumu "Par akciju sabiedrības "HRC Libau" HRC AG energokompleksa izveidi" darbību. Administratīvā apgabaltiesa

Pulvera ielā 6 plānotajā energokompleksa izbūves vietā ir saglabāta zona OK1, paplašinot OK2 teritorijas, kas atrodas tuvāk Laumas dzīvojamam rajonam. OK2 zonas paplašināšana (nomainot OK1) ir vērtējama kā pozitīva ietekme salīdzinājumā ar teritorijas plānojuma 1. redakcijas risinājumu.

- Paaugstinātas bīstamības un rūpnieciskā riska (esošo un perspektīvo; galvenokārt, naftas produktu un ķīmisko vielu pārkraušanas terminālu, gāzes glabātuvju) objektu iekļaušana šajā zonā - atkarībā no darbības veida, pārkraujamo kravu sastāva un apjoma - neitrāla vai negatīva ietekme uz ražošanas radīto risku palielināšanu, tieša vai netieša, īstermiņa vai ilgtermiņa ietekme atkarībā iedarbības gadījumā, ja notiek avārija.
- Ostas tehniskās apbūves teritorijā OK2 noteiktie ierobežojumi ražošanas uzņēmumiem (atļautā primārā izmantošana ir ražošanas uzņēmumi, kam nav nepieciešama piesārņojošas darbības atļauja vai ir nepieciešama piesārņojošas darbības C kategorijas atļauja (232.2. punkts) un šīs zonas plānojums ostā pie Pulvera ielas, pie Laumas rajona Oskara Kalpaka ielas apkārtnē mazinās ietekmi uz blakusesošo dzīvojamo apbūvi un jauktas apbūves teritorijām (darījumi, sabiedriskās iestādes) - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Ražošanas uzņēmumu darbības veidu ierobežojums, atļaujot tikai zivju un vēžveidīgo produktu ražošanas uzņēmumu attīstību ostas ražošanas un darījumu apbūves teritorijā (ORD, 233.4. punkts) un minētās zonas noteikšana Karostā pie Atmodas bulvāra un Vecliepājā pie Roņu ielas mazinās ostas darbības ietekmi uz blakus esošajām jauktas apbūves un dzīvojamām teritorijām.
- Krasta līniju izmaiņas ostas akvatorijas teritorijā (OŪ) krastu nostiprināšanai un krastu erozijas novēršanai, kuģu apgriešanās baseinu un kuģošanas ceļu izbūvei, piestātņu, terminālu un citu ostas būvju izbūvei. Šī ietekme ieviešot atļauto izmantošanu ir vērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma procesā (sākotnējā IVN, jo darbība attiecas uz LR likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2. pielikumā 10.punkta 5.apakšpunktu; IVN pēc VPVB lēmuma). Ostas paplašināšanās, kravu apstrāde un multifunkcionāla kravu pārkraušanas un loģistikas termināla attīstība ostas akvatorijā radīs papildus slodzi uz Baltijas jūras akvatoriju. Atkarībā no kravu sastāva šīs aktivitātes var radīt vides piesārņojumu – ietekme ostas teritorijā - neitrāla vai negatīva. Ostas darbības attālināšana no dzīvojamās apbūves, sabiedriski nozīmīgām ēkām un centriem vides kvalitātes aspektā ir vērtējama pozitīvi. Ilgtermiņa ietekme.

Līnībūvju izbūves teritorijas

- Pilsētas transporta shēma (pilsētas, rajonu un vietējas nozīmes ielu plānojums, dzelzceļa, sabiedriskā transporta, veloceļu plānojums) teritorijas plānojuma darbības laikam un tālākai nākotnei atslogos Vecliepāju, pilsētas dienvidrietumu daļa, Jaunliepāju un Laumas rajonu no autotransporta, ostas kravu pārvadājumiem, tādejādi mainot slodzi uz šīm pārsvarā dzīvojamās apbūves teritorijām, gaisa piesārņojumu, trokšņa līmeni un vibrācijām – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.
- Divu līmeņu pārvada risinājums pāri dzelzceļam – Tērauda un Namdaru ielu savienojumā mazinās sastrēgumus Raiņa ielā pie dzelzceļa, uzlabos gaisa kvalitāti Jaunliepājā – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Ostas pievadceļu izbūve Karostas ziemeļu daļā, Tosmarē, Pulvera ielā, ostas dzelzceļa pievada izbūvei Karostas daļā un Karostas stacijas izveidei lokāli Karostas ziemeļrietumu daļā var radīt slodzi uz apkārtējo vidi un augstāku trokšņa līmeni – lokāli - negatīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.

konstatēja, ka Liepājas pilsētas Domes 2010. gada 16. decembra lēmums ir tiesisks un līdz ar to nav pamata šobrīd apturēt tā darbību.

Atklāto telpu teritorijas

- Atklāto telpu plānojums, TIAN ietvertie nosacījumi par apstādījumu ierīkošanu ražošanas uzņēmumu, ražošanas vai ar piesārņojuma rašanos vai izplatību saistītu pakalpojumu objektu teritorijās var aizkavēt piesārņojuma un trokšņa izplatību – neitrāla vai pozitīva, tieša vai netieša, ilgtermiņa ietekme.

Teritorijas ar īpašiem noteikumiem

- Attīstības teritoriju noteikšana teritorijas plānojumā ar mērķi veicināt pašlaik degradētu teritoriju atgriešanu saimnieciskajā aprītē, to atjaunošanu, atļaujot tajās plašu atļauto izmantošanas veidu spektru, nosakot minimālus ierobežojumus attīstībai, bet vienlaikus izvirzot prasību attīstības teritorijās (AT un ADZ) izmantošanas veidus, to savstarpējo izkārtojumu un īpatsvaru, teritorijas iekšējo funkcionālo organizāciju, zemesgabalu struktūru, piekļūšanas un inženiertehniskās apgādes risinājumus precizēt detālplānojumos, pārējās attīstības (AR, AP) teritorijās – skiču projektos. Attīstības teritoriju ietekme uz vides kvalitāti šajā teritorijas plānojuma izstrādes stadijā pilnībā nav novērtējama, jo precīzi nav zināma to atļautā izmantošana. Attiecībā uz degradētu teritoriju, t.sk. degradētajām teritorijām Karostas mežā, sakārtošanu ietekme vērtējama kā pozitīva. Ražošanas apbūves attīstības teritorijā (AR) nākotnē plānota termoelektrostacijas (TES) projektēšana un izbūve. Tās ietekme uz vidi tiks vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā (plānots kā LR likuma "Par ietekmi uz vidi" 1.pielikuma „Darbības, kurām nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums” objekts). Nenoliedzami TES ietekmēs vides kvalitāti apkārtējās pilsētas daļās, taču ieguvumi, zaudējumi, pozitīvās un negatīvās ietekmes ir vērtējamas pēc TES darbībai izvēlēta kurināmā, tehnoloģijas, projektētajām jaudām būvprojekta izstrādes stadijā.
- Prasību noteikšana kanalizācijas risinājumiem laivu novietņu (eliņu) izbūvei teritorijā ar īpašiem noteikumiem "ūdensmalas" un aizliegums nopludināt kanalizācijas notekūdeņus Liepājas ezerā – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.

Teritorijas plānojuma ietekme uz šajā vērtējumā apskatītajiem pilsētas vides kvalitātes aspektiem galvenokārt būs pozitīva, gan tieša, gan netieša, ilgtermiņa ietekme.

7.3.3. Ietekme uz dabas teritoriju saglabāšanu, aizsardzību un pieejamību

Dabas teritoriju saglabāšanas, aizsardzības un pieejamības jautājumi spēkā esošajā teritorijas plānojumā ir risināti atklāto telpu izbūves teritorijās, kas iekļauj atļautās izmantošanas veidus: "apstādījumu teritorijas", "mežaparki un aizsargjoslu teritorijas", "ūdens baseinu teritorijas", "pludmales teritorijas" un "dabas liegumu teritorijas". To plānotā platība, ieskaitot aizsargjoslas, spēkā esošajā teritorijas plānojumā ir 2864 ha. Atbilstoši nekustamā īpašuma lietošanas mērķiem (VZD, 2010. gada dati) dabas teritorijās (lauksaimniecības zeme, mežsaimniecības zeme un ĪADT, ūdeņi, dabas pamatnes un rekreācijas teritorijas) teritorijas plānojuma izstrādes laikā ietilpst 2706 ha Liepājas pilsētas platības.

Liepājas jaunajā teritorijas plānojumā attiecībā uz dabas teritoriju izmantošanu ir plānots funkcionālais zonējums "atklāto telpu teritorijas". Taču, izvērtējot atklāto telpu - dabas un apstādījumu teritoriju struktūru, bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu mežu, jūras un ezeru piekrastes biotopu izplatības teritorijas, salīdzinot ar esošo teritorijas plānojumu, izstrādāts detalizētāks un esošajai situācijai atbilstošāks atklāto telpu teritoriju zonējums. Tām noteikti šādi zonējumi: dabas teritorija (DT), mežaparku teritorijas (DM), apstādījumu (parku, skvēru) teritorija (DP), kapsēta, mazdārziņu teritorija (MZ), pludmales teritorija (P), ūdeņu teritorija (Ū) un īpaši aizsargājama dabas teritorija (NATURA 2000) (DĪ).

Jāatzīmē, ka tāpat kā esošajā plānojumā, ir plānotas apstādījumu un mežaparku teritorijas, bet to plānojums pēc iepriekšminētā dabas un apstādījumu teritoriju struktūru izvērtējuma ir precizēts vai mainīts. Tāpat arī šiem zonējuma veidiem atbilstoši Liepājas mūsdienu situācijai un attīstības tendencēm ir precizēta un noteikta detalizētāka atļautā izmantošana. Jaunajā teritorijas plānojumā

ir samazinātas mežaparku attīstībai plānotās teritorijas, šajā zonējumā veidā iekļaujot mežus jūras piekrastē un dzīvojamo teritoriju tuvumā, kurus paredzēts intensīvāk labiekārtot un aktīvāk izmantot atpūtai. Savukārt pārējās teritorijas, kuru lielākās platības atrodas pilsētas ziemeļu daļā, plānojumā paredzētas ekosistēmu funkcijai un rekreācijai, iekļautas jaunā zonējuma veidā "dabas teritorijas". Tajās iekļauta arī daļa bijušo (esošā plānojuma) tehniskās apbūves vai turpmākās izpētes teritoriju. Mazdārziņi šajā plānojumā ir iedalīti atsevišķā zonā un paredzēti dārzu ierīkošanai un apsaimniekošanai. Kā specifiskas teritorijas ar īpašām funkcijām noteiktas arī kapsētas. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tāpat kā esošajā plānojumā, iekļautas atsevišķā zonā. Kopā atklāto telpu teritorijās ar dažādu atļautās izmantošanas līmeni teritorijas plānojumā iekļautas 3666 ha, kas ir nedaudz vairāk kā puse (54 %) no pilsētas kopējās platības. Tik lielu dabas teritoriju īpatsvaru nosaka pilsētas novietojums, fiziski ģeogrāfiskie apstākļi, ka arī tas, ka, izstrādājot jau plānojumu pilsētas teritorija ir detalizētāk plānota un atklāto telpu funkcionālajā zonā ir iekļautas arī jaunas teritorijas. Piemēram, šajā zonā ir iekļauta paplašinātā dabas lieguma "Liepājas ezers" teritorija (60 ha), transporta infrastruktūrai iepriekš plānotās teritorijas, jaunas apstādījumu teritorijas Vecliepājā. Kopumā esošās situācijas izvērtēšana, sauszemes un ūdeņu ekosistēmu integrēšana teritorijas plānojumā, jaunu zonu izdalīšana un detalizētu atļautās izmantošanas noteikšana katrai zonai ir vērtējama kā pozitīva, tieša un ilgtermiņa ietekme.

Plānojuma ietekme uz dabas teritoriju saglabāšanu, aizsardzību un pieejamību tālāk šajā nodaļā vērtēta pa funkcionālo zonu veidiem, sākot ar atklāto telpu teritorijām, tad to pārējiem zonējuma veidiem, kuriem TIAN papildus noteiktas prasības attiecībā uz dabas teritorijām vai dabas struktūru plānošanu.

Atklāto telpu teritorijas

- Jaunu teritoriju plānošana apstādījumu (parku un skvēru) ierīkošanai pilsētas centrā, īpaši Vecliepājā, kā arī daudzdzīvokļu apbūves teritorijās iekšpagalmos. Vecliepājā šīm atļautās izmantošanas veidam plānotas 4,47 ha, Dienvidrietumu rajonā – 3,54 ha, Ezerkrastā – 0,83 ha, Jaunliepājā – 1,35 ha, Laumas dzīvojamā apbūvē un tās apkārtnē – 6,68 ha, Karostas apbūvē – 8,45 ha (norādītajā platībā nav iekļautas dabas teritoriju izmaiņas saistībā ar plānoto ostas pievadceļu izbūves vietas novietojuma maiņu Karostas ziemeļu daļā). Apstādījumu teritoriju plānojums un perspektīvā to ierīkošana risina Liepājas spēkā esošā teritorijas plānojuma izvērtējumā (2008.) un Vides rīcības programmā 2009. – 2014.g. minētās problēmas attiecībā uz apstādījumu nepietiekamību pilsētas centrā un daudzdzīvokļu namu iekšpagalmos. Pozitīva, tieša ilgtermiņa ietekme.
- Vienlaidus pilsētas meža teritoriju saglabāšana, tās iekļaujot dabas teritoriju, mežaparku vai apstādījumu zonējumā. Pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Dabas teritoriju izmantošana, kas saistīta ar pasīvo un aktīvo brīvdabas atpūtu un dabas aizsardzību, tajās ierīkojot gājēju un riteņbraucēju ceļus, skatu torņus, laipas un piknika vietas, izvietojot vides dizaina elementus un ārtelpas mēbeles, citu aprīkojumu brīvdabas atpūtai un tūrismam, sabiedrības informēšanai plānotos objektus, arī autostāvvietas apmeklētājiem. Šajā teritorijās arī noteikts, ka detālplānojumu dabas teritorijās, kurām nav īpaši aizsargājamo dabas teritoriju statuss, atļauts ierīkot mežaparkus, dabas parkus, atpūtas parkus un trases sportam un atpūtai (piemēram, velotrases un mototrases). Šāda atļautās izmantošanas noteikšana nodrošinās dabas teritoriju labiekārtošanu, pieejamības uzlabošanu, iesaisti pilsētas attīstībā. Pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Kritēriju noteikšana slodzēm un labiekārtojuma īpatsvaram (maksimālā antropogēnā (rekreācijas) slodze 1 cilvēks uz 200m², gājēju un velosipēdistu celiņu īpatsvars ir 10%, maksimālais sporta un rotaļu laukumu, labiekārtotu atpūtas vietu īpatsvars ir 5%, maksimālais apkalpes un saimniecisko būvju blīvums ir 2% no mežaparka kopējās platības, maksimālais būvju augstums (izņemot skatuves konstrukcijas estrādei, kam augstums netiek ierobežots) ir 7 metri jeb 1,5 stāvi, dekoratīvo stādījumu maksimālais īpatsvars ir 2% no mežaparka kopējās

apstādījumu teritoriju platības) mežaparku teritoriju labiekārtojumam – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.

- Apstādījumu teritoriju izdalīšana Laumas dzīvojamā rajonā un to savienojums pa perspektīvo Celmu ielu ar Kalpaka ielu, kurā plānota arī apstādījumu joslas, gājēju un velosipēdistu joslas izveide, un ostas teritorijā plānoto apstādījumu teritoriju Karostas kanāla kreisajā krastā abpus Kalpaka tiltam - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme. Jāatzīmē, ka minētās apstādījumu teritorijas ostā paplašinātas un savienojums ar Laumas dzīvojamo rajonu ir pilnveidots plānojumā pēc sabiedriskajā apspriešanā izteiktajiem priekšlikumiem.
- Ostas teritorijas samazināšana, tostarp kvartālu Vecliepājas pusē pie Tirdzniecības kanāla, teritoriju pie Dienvidu mola, kā arī teritoriju pie Kalpaka tilta plānojot tās kā publiskas apstādījumu teritorijas, kas nodrošina jaunu apstādījumu izveidi Karostā, Karostas kanāla malā – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Nosacījumi peldošo būvju un peldlīdzekļu izvietojumam ūdeņu teritorijās: nedrīkst traucēt navigācijai, jānodrošina inženierkomunikāciju pievade un krastmalas labiekārtojums, privātai izmantošanai tās atļauts izvietot vienīgi laivu kooperatīvu teritorijās, bet publiskai izmantošanai atļauts izvietot Tirdzniecības kanālā, Pērkones kanālā un Liepājas ezerā. Nosacījumu iekļaušana TIAN ir vērtējama pozitīvi. Jāatzīmē, ka peldošo būvju izvietošana Liepājas ezerā, kas ir arī īpaši aizsargājama dabas teritorija (NATURA 2000) šī novērtējuma vērtējuma izstrādes laikā nav iekļauta teritorijas individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos un dabas aizsardzības plānā. Peldošo būvju izvietošana ĪADT ir vērtējama, papildinot vai aktualizējot dabas lieguma "Liepājas ezers" dabas aizsardzības plānu, un ieviešama tikai saskaņā ar dabas aizsardzības jomas normatīvo aktu nosacījumiem.
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) iedalīšana atsevišķā atklāto telpu funkcionālajā zonā, nosakot, ka to izmantošana ir veicama atbilstoši individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, bet teritorijās, kurām nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu – atbilstoši vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Kaut gan valsts normatīvo aktu ievērošana attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ir jānodrošina jebkurā gadījumā, ĪADT iekļaušana atsevišķā zonā uzskatāmi parāda šo teritoriju īpašo statusu. Neitrāla vai pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme.

TIAN teritorijas izmantošanai visā Liepājas pilsētā

- Transportlīdzekļu novietnēs vismaz 5% no transportlīdzekļu novietnes (stāvlaukuma) platības ierīko apstādījumus, tos izvietojot joslās starp stāvvietu rindām (150.3. punkts) – pozitīva, netieša ietekme
- Īpaši aizsargājamo kāpu biotopu iekļaušana Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā (TIAN 5.22. nodaļa) – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme

Jauktas apbūves teritorijas

- Apstādījumu buferjoslas ierīkošana jauktas darījumu apbūves teritorijās ar ražošanas funkciju gadījumos, ja ražošanas objekts robežojas ar dzīvojamo, darījumu vai sabiedrisko apbūvi (214.4. punkts) – pozitīva, netieša ietekme.

Ražošanas un noliktavu apbūves teritorijas

- Apstādījumu buferjoslas ierīkošana ar minimālo platumu 9 m ražošanas un noliktavu apbūves teritorijās gadījumos, ja ražošanas objekts robežojas ar dzīvojamo, darījumu vai sabiedrisko apbūvi (219. punkts) – pozitīva, netieša ietekme.

Ostas teritorija

- Apstādījumu buferjoslas ar minimālo platumu 9 m ierīkošana ostas teritorijā OK1, OK2 gadījumos, ja ražošanas objekts robežojas ar dzīvojamo, darījumu vai sabiedrisko apbūvi

(229. punkts) – pozitīva, netieša ietekme.

- Funkcionālā zonējuma “apstādījumu teritorija ostas teritorijā” ODP noteikšana Karostas kanāla kreisajā krastā abpus Kalpaka tiltam, kura plānota Laumas rajona iedzīvotāju (Laumas rajons, arī Karosta) pieejas nodrošināšanai kanālam un ostas akvatorijai un rekreācijas labiekārtojuma izveidei. ODP savienojums ar apstādījumu joslu, gājējiem un velosipēdistiem iekārtotām joslām Oskara Kalpaka ielā posmā no Kalpaka tilta līdz Laumas dzīvojamam rajonam. Minētie risinājumi ir iekļauti teritorijas plānojuma galīgajā redakcijā pēc iedzīvotāju un sabiedrības pārstāvju sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktajiem priekšlikumiem gan sanāksmēs, gan arī rakstiskajiem iesniegumiem. Pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Dienvidu un Ziemeļu mola noteikšana par publiski pieejamiem moliem, tos ietverot plānojumā kā atsevišķus objektus. Risinājums iekļauts teritorijas plānojuma galīgajā redakcijā pēc diskusijām sabiedriskās apspriešanas laikā. Pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz pieejamības nodrošināšanu Tirdzniecības kanālam un Baltijas jūrai.
- Attīstot plānotas ostas terminālu un ražošanas teritorijas OK1 piekrastē pie Karostas un Laumas dzīvojamā rajona, objektu izbūves vietās tiks iznīcināti tur piekrastē sastopamie īpaši aizsargājamie pelēko kāpu un mežaino jūrmalas kāpu biotopi. Tieša, negatīva, ilgtermiņa ietekme.

Līnijbūvju izbūves teritorijas

- Teritorijas plānojumā pāri Atteku un Zirgu salai ir rezervēta vieta ielas izbūvei nākamajā teritorijas plānošanas periodā – pēc 2023.g.. Ceļam rezervētā teritorija atbilstoši ietilpst IADT (*Natura 2000*) dabas lieguma “Liepājas ezers” teritorijā. Šķērsojumam plānotā vieta atbilstoši spēkā esošajiem individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumos ir dabas lieguma zona, atbilstoši plānotajam funkcionālajam zonējumam (ietverts dabas aizsardzības plānā) - dabas parka funkcionālā zona. Ceļa izvietošana IADT “Liepājas ezers” nav iekļauta pašlaik spēkā esošajā teritorijas dabas aizsardzības plānā un individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (Ministru kabineta noteikumi Nr. 114, 28.03.2000.) dabas aizsardzības plānā. Tā kā teritorijai nesen (Ministru kabineta noteikumu Nr. 212 “Par dabas liegumiem” (15.06.1999.) 2011.gada 12.februāra grozījumi) ir paplašinātas robežas, tad atjaunojot dabas aizsardzības plānu, ir jāizvērtē teritorijas plānojumā iekļautie risinājumi un jānosaka ar dabas aizsardzības mērķiem šajā teritorijā, kā arī jāintegrē teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektā, kurš pašlaik ir sagatavošanas stadijā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā. Gadījumā, ja ceļa izvietošana un nākotnē izbūve tai šobrīd plānotajās orientējošajās sarkanajās līnijās netiek saskaņota un iekļauta aizsargājamās dabas teritorijas infrastruktūrā, plānotā ceļa ietekme ir vērtējama IVN procedūrās (sākotnējais IVN, ja nepieciešams – pēc VPVB lēmuma ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējumā). Ievērojot to, ka ceļam vieta rezervēta pašā IADT ziemeļrietumu stūrī, pāri salām, kas ir antropogēni pārveidotas/ietekmētas, pašlaik iedalīta dabas lieguma plānotajā dabas parka zonā, kas nenosaka ļoti stingrus ierobežojumus no dabas aizsardzības viedokļa, provizoriski nav pamata uzskatīt, ka ceļa izbūve varētu būtiski ietekmēt šo *NATURA 2000* teritoriju.
- Ielu apstādījumu kā ielu un laukumu atļautās izmantošanas sastāvdaļa (245. punkts) – pozitīva, netieša ietekme.

Teritorijas ar īpašiem noteikumiem

- Ūdensobjektu krastmalās ir noteiktas teritorijas ar īpašiem noteikumiem “ūdensmalas” vietās, kur plānots attīstīt funkcijas, kas saistītas ar atpūtu pie ūdeņiem, ūdenssportu un ūdenstransportu. Veidojot pieejas iekšzemes ūdeņiem, īpaši Liepājas ezera krastam, un attīstot ūdensmalas, tiks sakārtotas apmeklētāju plūsmas, kas kopumā ir vērtējams pozitīvi. Plānotās “ūdensmalas” izvietojas arī *Natura 2000* dabas lieguma “Liepājas ezers” teritorijā, daļa plānoto pasākumu ir iekļauti šī aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plānā. Atjaunojot dabas aizsardzības plānu vai precizējot to paplašinātajai teritorijai, ir jāizvērtē un

teritorijas plānojumā iekļautie risinājumi un jāsaskaņo ar dabas aizsardzības mērķiem šajā teritorijā, kā arī jāintegrē teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektā. Pēc teritorijas plānojuma izstrādes laikā pieejamās informācijas par plānotajiem pasākumiem ūdensmalu attīstībai var apgalvot, ka ūdensmalu attīstībai būs pozitīva ietekme uz dabas liegumu "Liepājs ezers", atsevišķos gadījumos - neitrāla, pašlaik nav paredzama negatīva ietekme, ietekme būs tieša vai ilgtermiņa.

- Teritorijas plānojumā pilsētas ziemeļu daļas mežos aiz Liepājas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu teritorijas, kā arī joslā no 14.novembra bulvāra uz rietumiem ir plānota inženiertehniskās apgādes objektu teritorijas ar mērķi plānot novietnes atsevišķu inženiertehniskās apgādes, tostarp alternatīvās energoapgādes objektu izvietojumam, kas skars daļu īpaši aizsargājamo meža biotopu (purvaini meži, mežainas jūrmalas kāpas, pelēkās kāpas) teritoriju. Teritorijas iekšējo funkcionālo zonējumu (daļījumu tehniskās apbūves teritorijās un dabas teritorijās), nepieciešamās transformējamās zemes, konkrēto inženiertehniskās apgādes objektu izvietojumu, piekļūšanas un inženierkomunikāciju risinājumus plānots precizēt detālplānojumā. Alternatīvās energoapgādes objektu izvietojumam būs jāveic meža zemju transformācija, daļa īpaši aizsargājamo biotopu tiks iznīcināti. Atbilstoši LR likuma "Par ietekmi uz vidi" 2.pielikuma "Darbības, kurās nepieciešams sākotnējais izvērtējums" nosacījumiem (ja vēja elektrostacijas augstums pārsniedz 20 metrus) šī plānotā darbība ir jāvērtē sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā. Gadījumā, ja plānotās darbībai ir sagaidāma būtiska ietekme uz vidi, VPVB var lemt par ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu.

Vēja elektrostaciju būvniecībai teritorijā Lībiešu ielā 24, 33 un 37/53, teritorijai 14. novembra bulvāra un Lībiešu ielas krustojuma apkārtnē ir veikts IVN. 2011. gada 07.martā VPVB ir iesniedzis atzinumu par šo ziņojumu⁴⁰. Tajā norādīts, ka negatīvi tiks ietekmēta arī putnu un sikspārņu migrācija, daļā teritorijas tiks pārsniegti trokšņa līmeņi un problemātiska ir ar dabas vides saglabāšanu un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu saistīto normu ievērošana. Tādēļ VPVB nav akceptējis vēja elektrostaciju Nr.1., 2., 3., 15., 18., 25. un 26. darbību. Par pārējo iepriekšminētajā IVN izvērtēto vēja elektrostaciju darbības akceptēšanu turpmāk lēmums ir jāpieņem Liepājas pilsētas domei. Šī vides pārskata sagatavošanas laikā tiek sagatavoti grozījumi iepriekšminētās teritorijas detālplānojumā, integrējot tajā VPVB lēmumā noteikto. Pārējā teritorijā pirms plānotās darbības uzsākšanas, IVN vēl ir jāveic - negatīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.

Lai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz aizsargājamiem meža biotopiem, izvērtējot Vides konsultatīvās padomes ieteikumus, ir pārskatītas inženiertehniskās apgādes objektu teritoriju izvietojums pie 14. novembra bulvāra, plānojot šo zonu ar 14.novembra rietumu malu, lai tādejādi VES iespējamai ekspluatācijai varētu maksimāli izmantot esošo pilsētas transporta infrastruktūru (14. novembra bulvāri, tā savienojumu ar Tērvetes ielu), mazākas meža platības un līdz ar to arī tajos esošos īpaši aizsargājamus biotopus pakļautu meža zemes transformācijai un iznīcināšanai. Šajā aspektā teritorijas plānojuma galīgās redakcijas risinājums ir izsvērtāks salīdzinājumā ar 1. redakciju.

- Netālu no ražošanas apbūves attīstības teritorijas (AR), kurā plānots projektēt TES, atrodas NATURA 2000 teritorija dabas lieguma "Tosmare" (tā dienvidu daļa). Kā jau minēts iepriekš, TES būvniecības un ekspluatācijas ietekme būs atkarīga no TES darbībai izvēlēta kurināmā, tehnoloģijas, projektētajām jaudām. Iespējamā ietekme uz dabas lieguma "Tosmare" detalizēti tiks vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā.

Teritorijas plānojuma ietekme uz dabas teritoriju saglabāšanu aizsardzību un pieejamību galvenokārt būs pozitīva, gan tieša, gan netieša, ilgtermiņa ietekme.

⁴⁰ IVN noslēguma ziņojums par vēja parku ierīkošanu Liepājas pilsētas teritorijā (Eiropprojekts, 2011.)

7.3.4. Ietekme uz pilsētas ainavu

Jaunajā teritorijas plānojumā pilsētā kā nozīmīgi ainavas elementi tiks saglabāti daudzveidīgie kultūrvēsturiskā mantojuma objekti (Liepājas vēsturiskais centrs, militārās un hidrotehniskās būves industriālais mantojums un pilsētas infrastruktūra), dabas teritorijas (meži, ūdeņi), pilsētas līdzšinējais arhitektoniskais veidols un noteiktas prasības pilsētbūvniecisku akcentu būvēm. Teritorijas plānojuma būtiskākie ietekmju uz pilsētas ainavu aspekti ir:

- Esošo dzīvojamās apbūves augstumu saglabāšana un diferencēšana dzīvojamās apbūves funkcionālā zonējuma ietvaros: daudzdzīvokļu apbūvei noteikts augstums līdz 5 stāviem, izņemot daudzdzīvokļu apbūvi kompleksā "Ezerkrasts" (izstrādāts tehniskais projekts), kam atbilstoši projektētajam plānots augstums 9 stāvi. Salīdzinot ar esošo teritorijas plānojumu, mazstāvu apbūvei samazināts atļautais apbūves augstums no 4 uz 3 stāviem un 4 stāvu apbūve iekļauta daudzdzīvokļu apbūves teritorijās (182.4., 190. punkts) – neitrāla, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Pilsētas ziemeļu daļas dabas teritoriju ainavas izmaiņas, ko radīs inženiertehniskās apgādes, tostarp alternatīvās energoapgādes objektu novietņu izbūve – neitrāla, tieša – pilsētas ziemeļu daļā, ilgtermiņa ietekme.
- TIAN prasība pilsētbūvniecisku akcentu būvēm, kas pilnveido pilsētas siluetu vai ielas skata panorāmu, augstumu pamatot, veicot būvniecības ieceres vizuālās ietekmes analīzi skatu punktos. Vizuālās ietekmes analīzes veikšana detālplānojuma izstrādes ietvaros vai atklātā arhitektūras konkursā (43., 329., 363., 586.2. punkts) – neitrāla vai pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Degradēto teritoriju integrēšana teritorijas plānojumā, nosakot tām plānoto atļauto izmantošanu, balstoties uz to vēsturisko izmantošanu, pilsētas attīstības programmā noteiktajām prioritātēm, esošo teritorijas izmantošanu apkārtējā teritorijā un tādejādi teritorijas ainavisko vērtību uzlabošanu bijušo degradēto teritoriju vietās – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme

Teritorijas plānojuma ietekme uz pilsētas ainavu būs neitrāla vai pozitīva, tieša un ilgtermiņa.

7.3.5. Ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu

Teritorijas plānojumā īpaša uzmanība ir veltīta Liepājas bagātīgajam kultūrvēsturiskajam mantojumam, papildus normatīvo aktu prasībām TIAN ir detalizētas prasības vēsturisko ēku aizsardzībai rekonstrukcijai un renovācijai, pašvaldības noteiktajām aizsargājamās apbūves teritorijām. Būtiskākie ietekmes aspekti saistībā ar teritorijas plānojuma ieviešanu ir:

- Korekcijas aizsargājamās apbūves teritoriju klasifikācijā, to robežu pārskatīšana un aizsargājamās apbūves zonas: I zona – bijušais mūra apbūves rajons, II zona – bijušais koka apbūves rajons, III zona – bijušais vasarnīcu apbūves rajons - noteikšana. Izmaiņas veiktas pamatojoties uz 1996.gada teritorijas plānojuma prasībām, iepriekš veiktajiem pētījumiem un situācijas analīzi teritorijas plānojuma izstrādes laikā - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme
- Speciālu atļautās izmantošanas noteikumu izvirzīšana Liepājas vēsturiskā centra aizsargājamās apbūves teritorijai (iekļauta Centra apbūves teritorijā). Īpaši vispārīgie noteikumi noteikti šādām teritorijām: valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļa „Liepājas pilsētas vēsturiskais centrs” un tā aizsardzības zonai, valsts aizsargājamo arhitektūras, vēstures un industriālo un nekustamo mākslas pieminekļu un tā aizsardzības zonām, aizsargājamās apbūves teritorijām un atsevišķiem objektiem, ar pašvaldības lēmumu noteiktajām kultūrvēsturiski un arhitektoniskās vērtīgām ēkām (saraksts TIAN 7. pielikumā), vēsturiskām ēkām (līdz 1940.gadam būvētām ēkām, kurām nav kultūrvēsturiski un arhitektoniski vērtīgu ēku statuss), atsevišķiem aizsargājamiem ielu apbūves fragmentiem,

vēsturiskās industriālās apbūves objektiem un apbūves akcentiem (8. nodaļa) – pozitīva, tieša vai netieša, ilgtermiņa ietekme.

- Liepājas cietokšņa fortifikācijas būvju teritoriju iedalījums atsevišķā teritorijā ar īpašām prasībām, nosakot, ka tās veidojamas kā tūrisma apskates objekti atbilstoši šīm teritorijām noteiktajai atļautajai izmantošanai (integrējot fortu vēsturiskajos apjomos, atļauts būvēt un izvietot nelielus pakalpojumu objektus, skatu platformas vai torņus, gājēju un velosipēdistu takas, vides dizaina elementus, autostāvvietas) (6.7.5. nodaļa) – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Vēja elektrostaciju būvniecībai teritorijā 14. novembra bulvāra un Lībiešu ielas krustojuma apkārtnē atbilstoši IVN noslēguma ziņojuma informācijai un VPVB atzinumam par šo ziņojumu kultūrvēsturiskā aspektā problemātiskas ir septiņu elektrostaciju izveides vietas, jo tās atrodas tuvumā Otrā Pasaules kara laikā nogalināto Liepājas ebreju piemiņas memoriālam – negatīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.

Teritorijas plānojuma ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu būs pozitīva, tieša un ilgtermiņa.

7.3.5. Kopējā ietekme

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem ieviešanas kopējā sagaidāmā ietekme uz vidi ir pozitīva. To nosaka teritorijas plānojumā ietvertu risinājumu un teritorijas apbūves noteikumu nosacījumu kopējā ietekme gan uz vides kvalitāti, gan ražošanas objektu un ar ostas attīstību saistīto darbību integrēšanu pilsētas attīstībā, dabas daudzveidības nodrošināšanu, dabas resursu aizsardzības un apsaimniekošanas uzlabošanu, degradēto teritoriju sakopšanu un izmantošanu, dabas teritoriju pieejamības uzlabošanu, pilsētas ainavu un kultūrvēsturisko mantojumu.

8. RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI

Liepājas pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem ir plānošanas dokuments, kas nosaka Liepājas pilsētas pašvaldības prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei ar mērķi sekmēt pilsētas izaugsmi, saglabāt un integrēt pilsētas attīstībā tās vērtības, kā arī veicināt Liepājas pilsētas attīstības stratēģijas 2008. – 2014.g. ieviešanu.

Teritorijas plānojums nosaka vispārējo atļauto un visā Liepājas pilsētas teritorijā aizliegto izmantošanu, kā arī definē atļautās darbības katrā pilsētas daļā un katrā konkrētā zonējumā.

Vērtējot iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi un iespējas tās samazināt, tiek pieņemts, ka īstenojot teritorijas plānojumā atļautās darbības tiks ievēroti vides aizsardzības, tostarp arī dabas aizsardzības normatīvajos aktos iekļautās prasības.

Pasākumus iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanai var īstenot gan teritorijas plānojuma izstrādes, gan tā īstenošanas stadijā. Jau iepriekš šajā ziņojumā ir sniegta informācija par teritorijas izpēti (mežu bioloģiskās daudzveidības izpēte, applūstošo teritoriju noteikšana dabā), datu apkopojumiem (no LVGMC datu bāzēm), kuri ir izmantoti teritorijas plānojumā izstrādē, kā arī par atsevišķu plānojumā iekļauto zonējumu veidiem (jauktas darījumu apbūves teritorijas, ostas ražošanas un darījumu teritorijas, ostas darījumu un sabiedrisko iestāžu teritorijas), kuri kalpo kā pārejas zonas starp ražošanas un noliktavu, ostas teritorijām un dzīvojamās apbūves un sabiedrisko iestāžu teritorijām. Savukārt teritorijas plānojuma īstenošanas gaitā ir jāievieš TIAN, kuros ir iestrādāti nosacījumi, kas ir vērsti uz turpmāku teritorijas izpēti, kas sniegs papildus precizētu informāciju un dos iespēju izvērtēt plānoto objektu ietekmi uz vidi saistībā ar plānoto apbūvi un noteikt negatīvās ietekmes mazināšanas pasākumus. Daļa no teritorijas plānojuma ieviešanā īstenojamiem pasākumiem ir saistīti ar iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanu vai pozitīvās ietekmes veicināšanu. Šajā nodaļā turpmāk aprakstīta plānotā teritorijas turpmākā izpēte un ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanā, kas pārsvarā ir saistīti ar normatīvo aktu prasību ieviešanu.

Bez tam jāatzīmē, ka sekmīga šī teritorijas plānojuma ieviešana attiecībā uz tā vides un dabas aizsardzības aspektiem ir saistīta ar citu vides jomas plānošanas dokumentu ieviešanu: Vides rīcības programmas Liepājai 2009. – 2014.g., īpaši attiecībā uz ūdeņu, atmosfēras gaisa kvalitāti, notekūdeņu attīrīšanas un atkritumu saimniecības jomā, dabas lieguma "Liepājas ezers" dabas aizsardzības plāna, Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļauto pamata un papildus pasākumu īstenošanu Liepājā, Liepājas ezera un citu virszemes ūdensobjektu tiešajos sateces baseinos. Dabas lieguma "Tosmares ezers" integrēšana pilsētas teritorijas attīstībā ir atkarīga no dabas aizsardzības plāna izstrādes un tā ieviešanas. Tā kā šajos dokumentos ietvertie pasākumi tik cik, tie attiecas uz pilsētas teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu ir iestrādāti teritorijas plānojumā, tie šajā nodaļā detalizētāk netiek apskatīti.

8.1. Turpmākā teritorijas izpēte

TIAN noteikts, ka atbilstoši detālplānojuma izstrādes mērķim, pilsētbūvnieciskajiem apstākļiem un plānošanas situācijai pašvaldība var iekļaut detālplānojuma darba uzdevumā papildus prasības, lai veiktu izpēti detālplānojuma risinājumu pamatojumam un izvērtējumam. Attiecībā uz vides un dabas aizsardzības jomu, turpmākajā teritorijas plānošanas procesā, izstrādājot detālplānojumus, pašvaldība var prasīt veikt šādas izpēti: bioloģiskās daudzveidības izpēti, vizuālās ietekmes analīzi, novērtējumu par objekta ietekmi uz autosatiksmes intensitāti un trokšņa līmeņa modelēšanu. Šo pētījumu rezultātu integrēšana detālplānojumu risinājumos, nodrošinās to, ka, iegūstot precīzāku informāciju par konkrēto vietu, tiks izvēlēti optimālākie attīstības risinājumi.

Vienlaikus detālplānojumu izstrādes procesā, sabiedrība tiks iepazīstināta ar pamatotiem risinājumiem.

TIAN vispārīgajā daļā attiecībā uz negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai noteikts, ka teritorijas inženiertehnisko sagatavošanu veic vietās, teritorijās, kurās grunts piesārņojums pārsniedz pieļaujamo normu, teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni un jūras krasta erozijas zonās. Šie pasākumi pirms būvdarbu veikšanas likvidēs vēsturisko grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu, ja nepieciešams, vispirms veicot teritorijas izpēti, kā arī mazinās erozijas riskus.

8.2. Ietekmes uz vidi samazināšana plānošanas dokumenta īstenošanā

Liela nozīme, novēršot un samazinot iespējamo nevēlamo ietekmi uz vidi, ir nodrošināt plānošanas procesā identificēto risku, rekomendāciju un nosacījumu ievērošanu teritorijas plānojuma ieviešanas procesā, it īpaši izstrādājot detālplānojumus, izvērtējot skiču projektus un izstrādājot konkursu nolikumus arhitektūras un pilsēt būvniecisko risinājumu meklēšanai, kā arī plānojot vides, dabas un civilo aizsardzības jomas pasākumus (citu pilsētas un nozaru – dabas aizsardzības, ūdeņu apsaimniekošanas - plānošanas dokumentu ietvaros).

Plānoto darbību ietekmes uz vidi novērtējums

Attiecībā uz ietekmi uz vidi realizējamos pasākumus var iedalīt četrās kategorijās:

1. Darbības, kurām saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu.

Pēc šī Vides pārskata sagatavošanas laikā pieejamās informācijas un tās detalizācijas pakāpes, var identificēt, ka teritorijas plānojuma ieviešanā plānotajai termoelektrostacijai atbilstoši LR likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikuma „Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” nosacījumiem būs jāveic ietekmes uz vidi novērtējums. No jauna plānotajiem vēja ģeneratoriem Lībiešu ielā 22, 24, 33, 37/53, Lībiešu ielas un 14. novembra bulvāra apkārtnē ir veikta⁴¹ IVN procedūra, pamatojoties uz 09.07.2009. VPVB lēmumu Nr.10. Bez tam ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (VPVB 29.04.2005. lēmums) pēc sākotnējā IVN ir jāveic Liepājas SEZ ostas teritorijā blakus piestātnei Nr.40⁴².

2. Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir nepieciešams veikt sākotnējo ietekmes uz vides izvērtējumu

Atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumā “Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums” noteiktajam, sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums tiek piemērots infrastruktūras objektu attīstības gadījumā (inženiertehniskā apgāde un infrastruktūras uzlabošana u.c.), ceļu būvniecībai, ostu un jahtu ostu būvniecībai, vēja elektrostaciju būvniecībai, ja būves augstums pārsniedz 20 metrus, ēku un būvju būvniecībai, rekonstrukcijai, renovācijai un restaurācijai Baltijas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā. Šajā gadījumā ir nozīmīgi, ka sabiedrība tiek informēta par plānotajiem pasākumiem un būvniecības iecerēm.

3. Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir nepieciešams saņemt nosacījumus no vides institūcijām (no Valsts vides dienesta un Dabas aizsardzības pārvaldes).

⁴¹ VPVB 07.03.2011. ir izsniedzis atzinumu par noslēguma ziņojumu.

⁴² Plānotās darbības ietvaros plānota kuģu piestātnes būvniecība, aizberot daļu akvatorijas ar būvgružiem (silikāta ķieģeļiem un dzelzsbetona konstrukcijām). Aptuveni 57,5 m platas un 140 m garas piestātnes būvniecības procesā akvatorijā paredzēts iebērt vairāk kā 3700 m³ būvgružu

Darbības, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi nosaka 2004. gada 17. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 91. Tehniskajos noteikumos VVD reģionālā vides pārvalde (Liepājas pilsētā Liepājas RVP) nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvprojektu izstrādē un skaņošanā. Sabiedrība tiek informēta par plānotajiem būvobjektiem, kuriem ir izsniegti tehniskie noteikumi projektēšanai, informāciju ievietojot VVD mājas lapā⁴³. No Dabas aizsardzības pārvaldes saskaņojums vai noteikumi jāsaņem darbībām IADT 2010.gada marta Ministru kabineta noteikumos Nr.264 "Vispārējie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi" vai IADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktajos gadījumos. Šajā gadījumā Dabas aizsardzības pārvalde nosaka prasības plānotajai darbībai saistībā ar sugu un biotopu aizsardzību un labvēlīgu to pastāvēšanas apstākļu nodrošināšanu.

4. Darbības, kuru īstenošanai nav nepieciešams īpašs atzinums vai vērtējums

Šajos gadījumos lielākoties sagaidāma ietekme uz vidi nav būtiska. Sabiedrības informēšanu šajos gadījumos var veikt Liepājas pašvaldība.

Pašvaldības noteiktie ierobežojumi un prasības

Papildus dažādiem ierobežojumiem un nosacījumiem, kas iekļauti teritorijas plānojumā, pašvaldība var izvirzīt dažādas papildus prasības un noteikt ierobežojumus, kā arī vides aspektus iekļaut darba uzdevumos, piemēram, izstrādājot detālplānojumus vai meklējot piemērotāko arhitektoniskās kompozīcijas metu pilsēt būvniecisko akcentu būvēm. Tas paredz nepieciešamību pašvaldībai sistemātiski sekot līdzi teritorijas plānojuma ieviešanai. Iespējas ierobežot apbūvi ir iekļautas TIAN.

Sabiedriskās apspriešanas par dažādiem jautājumiem

Būvniecības ieceru un detālplānojumu, kas var būtiski ietekmēt vides kvalitāti, dabas teritoriju un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, sabiedriskajās apspriešanās, ko nosaka valsts normatīvo aktu prasības, Liepājas pilsētas iedzīvotājiem un nevalstiskajām organizācijām ir iespēja paust viedokli. Pašvaldība, nepieciešamības gadījumā, par projektiem, par kuriem ir īpaša sabiedrības interese, var lemt par to publisko apspriešanu un iepazīstināt sabiedrību ar plānotajiem risinājumiem. Jāatzīmē, ka Liepājas pilsētas pašvaldībai jau ir šāda prakse (piemēram, 2010. gadā tika organizēta sabiedriskā apspriešanas skvēram Graudu ielā, Čakstes laukumam, Raiņa parkam u.c.).

Vides, dabas un civilās aizsardzības pasākumu plānošana

Vides kvalitātes uzlabošanas, dabas aizsardzības, drošības pasākumu un ilgtspējīgu risinājumu ieviešana teritorijas plānojuma darbības laikā turpmākajos 12 gados ir īstenojama arī citu plānošanas dokumentu ietvaros:

- Vides rīcības programmā. Pašlaik ir spēkā Liepājas pilsētas Vides rīcības programma 2009.-2014.gadam. Tā ietver pasākumus atmosfēras gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētā, trokšņa paaugstinātu līmeņu novēršanai, peldūdeņu kvalitātes uzlabošanai, ūdens un dabas aizsardzībai, kā arī citus. Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā būs jāizstrādā jauna vides rīcības programma, kurā ieteicams atbilstoši informācijai par aktuālo vides situāciju iekļaut pasākumus gaisa kvalitātes uzlabošanai ražošanas un ostas teritorijā, rūpnieciskā avāriju riska mazināšanai, ilgtspējīgai atkritumu apsaimniekošanas sistēmas ieviešanai un citus.

⁴³ Atbilstoši Ministru kabineta noteikumi Nr.91 regulējumam šī Vides pārskata projekta izstrādes laikā.

- Civilās aizsardzības plānā. Aktualizējot Liepājas pilsētas Civilās aizsardzības plānu ieteicams to papildināt ar gan teritorijas plānojuma izstrādes laikā identificētajiem paaugstinātas bīstamības objektiem, gan ar jauniem objektiem, ja tādi plāna atjaunošanas brīdī ir uzsākuši darbību. Ieteicams pirms pilsētas Civilās aizsardzības plāna atjaunošanas veikt pilsētas rūpnieciskā riska novērtējumu, lai noskaidrotu paaugstinātas bīstamības objektu komplekso ietekmi un atbilstoši identificētajiem riskiem plānotu drošības pasākumus. Novērtējuma rezultātus pilsētas Būvvalde varētu ņemt vērā, izsniedzot plānošanas un arhitektūras uzdevumus būvprojektiem un, ja nepieciešams, balstoties uz šo novērtējumu iekļaut minētajos uzdevumos papildus prasības vides aizsardzības un drošības pasākumu projektēšanai būvprojektos.
- ĪADT dabas aizsardzības plānos. Šajā vides pārskatā jau norādīts, ka dabas liegumam „Tosmare” ir nepieciešama dabas aizsardzības plāna, individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde, dabas liegumam „Liepājas ezers” - dabas aizsardzības plāna pilnveidošana paplašinātajai teritorijai un jaunajā teritorijas plānojumā iekļauto teritorijas apsaimniekošanas un izmantošanas pasākumu integrēšana teritorijas individuālās aizsardzības un izmantošanas noteikumos. Teritorijas plānojumā ietvērto pasākumu ieviešanā saistībā ar ĪADT plānošanu ir jāsadarbojas pašvaldības un valsts dabas aizsardzības institūcijām, vienojoties par optimālākajiem risinājumiem pilsētas ĪADT aizsardzībā un apsaimniekošanā.
- Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā. Pašlaik Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, tostarp, pasākumu programma vides kvalitātes mērķu sasniegšanai, ir izstrādāts laika periodam līdz 2015. gadam. Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā notiks plāna un tā pasākumu programmu izstrāde vai atjaunošana nākamajiem upju baseinu apgabala apsaimniekošanas periodiem (6 gadu cikls). Pašvaldībai, sadarbojoties ar valsts atbildīgajām institūcijām (šī pārskata izstrādes laikā – VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”), ir jā rūpējas par ūdeņu apsaimniekošanas pasākumu integrēšanu Ventas upju baseina apgabalā plānā, īpašu uzmanību pievēršot papildus pasākumu programmai.

9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pantu „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) tīklam”.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojums neparedz rīcības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ņemot vērā starptautiskos un nacionālos vides mērķus, vides aizsardzības normatīvos aktus. Līdz ar to specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi netiek paredzēti.

Ja, īstenojot pilsētas Teritorijas plānojumu, tiek apdraudēta *NATURA 2000* teritorija, plānošanas dokumenta izstrādātajam kompensējošie pasākumi jānosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem un konsultējoties ar attiecīgajām vides un dabas aizsardzības institūcijām.

Ja Teritorijas plānojuma ieviešanas gaitā kāda no Teritorijas plānojumā paredzētajām darbībām negatīvi ietekmēs kādu Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *NATURA 2000*, tad kā kompensējoši pasākumi varētu tikt noteikti:

- biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vietā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut *NATURA 2000* tīklā;
- biotopa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā *NATURA 2000* teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem;
- izņēmuma gadījumos – jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Biotopu direktīvu.

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽAS IETEKMES IZVĒRTĒJUMS

Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā paredzētajām rīcībām kopumā nav prognozējama būtiska pārrobežu ietekme.

Ja teritorijas plānojuma ieviešanas procesā un ar to saistītajā teritorijas plānojuma darbības laikā tiks plānota darbība, kas minēta likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikumā un kam jāveic ietekmes uz vidi izvērtējums, vai darbība, kam saskaņā ar šī likuma 2. pielikumu jāveic sākotnējais izvērtējums, tad saskaņā ar šo likumu tiks izvērtētas paredzētās darbības ietekmes uz vidi (paredzētās darbības izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī floru, faunu, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību), kā arī uz blakus teritorijām. Darbībām, kurām ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra konstatēs, ka to darbība var radīt būtiskas pārrobežu ietekmes, visticamāk, netiks realizētas.

11. GALVENIE PAMATPRINCIPI UN METODES NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANĀ

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Vides pārskata projekts tika nodots sabiedriskajai apspriešanai un nosūtīts komentāru un priekšlikumu saņemšanai šādām institūcijām un nevalstiskajām organizācijām:

- Valsts vides dienesta Liepājas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Valsts meža dienesta reģionālajai iestādei;
- Veselības inspekcijas atbilstošajai struktūrvienībai;
- Kurzemes plānošanas reģiona administrācijai;
- Vides konsultatīvajai padomei

No visām iepriekšminētajām institūcijām un organizācijām saņemti komentāri un ieteikumi, kuri iestrādāti vides pārskatā. Vides pārskata projekts (teritorijas plānojuma galīgajai redakcijai) tika iesniegts un par to saņemts atzinums no Vides pārraudzības valsts biroja (2012. gada 19. janvāra atzinums Nr.3). Šis vides pārskats ir pilnveidots atbilstoši VPVB rekomendācijām.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts, ņemot vērā plānošanas dokumentā iekļauto informāciju – mērķus, uzdevumus, piedāvātos risinājumus, izstrādes pamatprincipus, starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus un normatīvo aktu prasības.

Veicot Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, tika piemēroti sekojoši pamatprincipi:

- stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, t.i., Vides pārskata gatavošana tika uzsākta agrā teritorijas plānojuma izstrādes stadijā, ievērojot principu, ka ietekmes uz vidi novērtējums ir izdarāms pēc iespējas agrākā plānošanas sagatavošanas brīdī;
- stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika gatavots paralēli pilsētas teritorijas plānojuma un attīstības stratēģijas izstrādei, lai novērtētu šajos dokumentos paredzamo pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu novērtējuma rezultātu pēc iespējas agrāku pielietošanu teritorijas plānojuma izstrādē.

SIVN izstrādē tika izmantotas šādas metodes:

1. informācijas analīze – analizēti Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma materiāli, tai skaitā paskaidrojuma raksts, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu pirmā redakcija, plānojuma kartes, institūciju sniegtie nosacījumi, normatīvie akti, nozaru plānošanas dokumenti, kā arī augstāka līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti un datu bāzes;
2. salīdzinošā analīze – izmantota iepriekšējā pieredze, kas iegūta citu pašvaldību teritorijas plānojumu SIVN procesos, kā arī analizēti pēdējos 5 gados Latvijā veikto pilsētu teritorijas plānojumu SIVN materiāli;
3. kartogrāfisko materiālu analīze;
4. lauka pētījumi – atsevišķu problēmterritoriju apsekošana dabā;
5. diskusijas – tikšanās ar teritorijas plānojuma izstrādes darba grupā iesaistītajiem ekspertiem, lai izvērtētu teritorijas plānojumu un izstrādātu ieteikumus tā uzlabošanai.

12. VIDES MONITORINGS UN PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitorings ir instruments, lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, lai operatīvi reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus teritorijas plānojumā.

Vides monitoringa mērķis ir iegūt informāciju par vides stāvokli.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta veicot vides monitoringu, kā arī citu pieejamo informāciju.

Monitoringa ziņojums jā sastāda un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā jā iesniedz Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenci raksturojumu.

Lai sekmētu teritorijas plānojuma īstenošanu un uzraudzību, ieteicams pašvaldībā izveidot teritorijas plānojuma īstenošanas un monitoringa grupu. Liepājas pilsētas domes uzdevumos ietilpst teritorijas plānojumā noteikto pasākumu izpildes kontrole, korekcijas un jaunu uzdevumu izvirzīšana atbilstoši nospraustajiem mērķiem.

Likums „Par vides aizsardzību” definē, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei. Vides nacionālā monitoringa kontrole paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas, un to veido 5 daļas: gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa daļa, ūdeņu monitoringa daļa, bioloģiskās daudzveidības monitoringa daļa, sauszemes vides un tās komponentu monitoringa daļa un ģeoloģisko procesu monitoringa daļa. Monitoringa pasākumi vides kvalitātei veicami saskaņā ar valsts monitoringa pasākumiem. Monitoringu veic, izmantojot valsts statistikas datu bāzes, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par teritoriju, kā arī analizējot aizsargājamo teritoriju monitoringa datus.

Vides monitoringa programma ir apstiprināta ar Vides ministra 2010.gada 19.aprīļa rīkojumu nr.121 "Par vides monitoringa programmu". Vides monitoringa programma 2009.-2012.gadam izstrādāta pamatojoties uz Vides monitoringa pamatnostādņēm 2009.-2012.gadam, kuras apstiprinātas ar Ministru kabineta 2009.gada 11.marta rīkojumu Nr.187 „Par Vides monitoringa programmas pamatnostādņēm 2009.-2012.gadam”.

Programmā noteikts Vides ministrijas padotībā esošo iestāžu – LVĢMC, DAP, LHEI un VVD RDC – veikta un organizēta monitoringa tīkls, parametri, regularitāte un izmantojamās metodes.

Vides monitoringa programma iedalīta četrās programmās:

1. Gaisa monitoringa programma,
2. Ūdeņu monitoringa programma,
3. Zemes monitoringa programma,
4. Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Katra no programmām iedalīta sadaļās saskaņā ar Vides monitoringa programmas pamatnostādņēm 2009.-2012.gadam norādīto struktūru.

Vides monitoringa programmas galvenais uzdevums ir radīt tādu monitoringa informācijas sistēmas struktūru, lai tiktu nodrošināta:

- LR normatīvajos aktos noteikto prasību izpilde;
- ES direktīvu, kā valsts politiskās prioritātes, prasību izpilde;
- Starptautisko konvenciju, kurām Latvija ir pievienojusies, prasību izpilde.

Vides monitoringa programma izstrādāta pamatojoties uz vadlīnijām, normatīviem, tehniskajām prasībām, metodiskajiem norādījumiem u.c. dokumentiem, kas regulē iepriekš minēto dokumentu ieviešanas kārtību.

Valsts monitoringa programmas galvenās sadaļas ir sekojošas:

- Gaisa monitoringa programma

Atmosfēras gaisa kvalitātes monitoringa programmas ietvaros LVGMC iegūst datus par atmosfēras gaisa kvalitāti (3.1.apakšpunkts) un par radioaktivitāti gaisā (3.2.apakšpunkts).

Atmosfēras gaisa kvalitātes monitoringa mērķis ir nodrošināt valsts un starptautiskās vides pārvaldes institūcijas ar informāciju par gaisa kvalitāti pilsētās, tajā skaitā ar informāciju par normatīvu pārsniegšanas gadījumiem.

Latvijā tiek izdalītas 3 tipu novērojumu stacijas: pilsētas fona stacijas, transporta piesārņojuma avotu ietekmes stacijas un lauku fona stacijas. Liepājas pilsētā līdz šim darbojas viena transporta piesārņojuma avotu ietekmes valsts gaisa kvalitātes novērojumu stacija – O.Kalpaka ielā 34. Tajā pastāvīgos atmosfēras gaisa kvalitātes novērojumus pilsētā veic ar Zviedrijas firmas OPSIS ražotajām diferenciālā optiskās absorbcijas spektroskopijas (DOAS) tipa nepārtrauktās darbības gaisa piesārņojuma mērīšanas staciju, nosakot galvenos gaisa piesārņojošo vielu rādītājus - SO₂, NO₂ un O₃. Papildus galvenajiem gaisa piesārņojošo vielu rādītājiem tiek veikti arī šādi mērījumi: daļiņas PM₁₀ mērījumi, smago metālu (Pb, Cd, Ni, As un Cu, Zn, Mn) koncentrāciju noteikšana, sadedzinot laboratorijā PM₁₀ paraugus, daļiņas PM_{2.5} mērījumi, benzola provizorisks mērījumi

- Ūdens stāvokļa monitoringa programma

Valsts ūdeņu monitoringa programmas ietvaros reģionā tiek noteikts virszemes un pazemes ūdeņu stāvoklis, kā arī lauksaimnieciskās darbības un ar to saistīto piesārņojuma avotu slodzes ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti. Liepājas pilsētā pašlaik ir 14 pazemes ūdeņu novērojumu urbumi, rezervē – 14 urbumi. Pazemes ūdeņu operatīvajā monitoringā katrā monitoringa stacijas urbumā tiek plānots monitorēt pamata kvalitātes rādītājus (lauka mērījumi un galvenie jonus) un pazemes ūdeņos jūras ūdens intrūzijas teritorijā riska rādītāju – hlora jonu (Cl⁻), aizsargājamo teritoriju ūdensobjektos - NH₄⁺, NO₃⁻, Cl⁻, As, Cd, Pb, trihloretilēnu, tetrahloretilēnu, trihlormetānu, 1,2-dihloretānu, gaistošos aromātiskos savienojumus (BTEX) ūdeņu ieguves un ar to saistītās depresijas piltuves zonā.

Virszemes ūdeņu monitoringa mērķis ir iegūt datus, kurus izmantot rīcības plānu izstrādei, lai sasniegtu vismaz labu virszemes ūdeņu stāvokli visos Latvijas ūdensobjektos un novērstu to stāvokļa pasliktināšanos. Virszemes ūdeņu kvalitāte atspoguļo vispārējo vides kvalitāti upju sateces baseinos, kas izveidojas dažādu faktoru kompleksā iedarbībā. Ventas baseinā virszemes ūdeņu kvalitātes monitoringa programmā ir iekļauti Liepājas pilsētas esošie ūdensobjekti, kuros tiek plānots veikt bioloģisko un ķīmisko kvalitātes rādītāju mērījumus.

- Augsnes uz zemes virsmas apaugums.

Zemes virsmas apauguma monitoringa mērķis ir nodrošināt valsts un starptautiskās vides pārvaldes institūcijas ar informāciju par zemes apauguma, tajā skaitā zemes izmantošanas izmaiņām. Monitoringa ietvaros tiek apsekota visa Latvijas teritorija, t.sk. Liepājas pilsētas teritorija iegūstot informāciju par zemes apaugumu un mūsdienīgu ģeoloģisko procesu izmaiņām Baltijas jūras piekrastē, kas Liepājas pilsētai ir īpaši aktuāli.

▪ Bioloģiskā daudzveidība.

Dabas teritoriju monitoringā tiek veikts NATURA 2000 teritorijās, kurās monitoringa veikšanas gaitā iegūto informāciju par sugu populāciju un biotopu platību izmaiņām Natura 2000 vietās apkopo 6 gadu periodā. Beidzoties kārtējam sešu gadu ciklam (pašreizējais 2007.-2012.gads) tiek veiktas izmaiņas Natura 2000 datu bāzē un monitoringa dati nepieciešami arī, lai sagatavotu ziņojumu EK par Biotopu direktīvas pielikumos esošo sugu un biotopu stāvokli, kā to paredz Biotopu direktīvas 17.pants.

Reizi sešos gados pēc Biotopu direktīvas 23.pantā paredzētā laika posma beigām dalībvalstis sagatavo ziņojumu par to pasākumu īstenošanu, kas veikti saskaņā ar šo direktīvu. Šajā ziņojumā jo īpaši iekļauj informāciju par Biotopu direktīvas 6.panta 1.punktā minētajiem aizsardzības pasākumiem, kā arī novērtējumu par to, kāda ir šo pasākumu ietekme uz I pielikuma dabisko biotopu veidu un II pielikuma sugu aizsardzības statusu, un iekļauj 11.pantā minēto uzraudzības pasākumu galvenos rezultātus. Ziņojumu, kas sagatavots atbilstoši komitejas izstrādātai formai, nosūta EK un dara publiski pieejamu.

Monitorings tiek veikts visās Natura 2000 teritorijās Latvijā, tostarp dabas liegumā "Liepājas ezers" un "Tosmare". Abās teritorijās tie apsekoti ES Biotopu Direktīvas 1.pielikuma biotopi, kuru dēļ šīs teritorijas nodibinātas, dabas liegumā "Liepājas ezers" - ES Biotopu Direktīvas II pielikuma sugas, kuru dēļ šīs teritorijas nodibinātas, kā arī ligzdojošie putni, kuru dēļ šīs teritorijas nodibinātas.

13. KOPSAVILKUMS

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā SIVN) Vides pārskatā analizēts vides stāvoklis un problēmas Liepājas pilsētā, kā arī teritorijas plānojumā iekļauto risinājumu potenciālā ietekme uz vides stāvokli. Vides pārskats izstrādāts vienlaikus ar teritorijas plānojuma izstrādi, un novērtējuma rezultāti tiek atspoguļoti vides pārskatā.

Vides pārskata projekts Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma 1. redakcijai izstrādāts saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus. Vides pārskata projektā ir iekļauts apraksts par pozitīvām un negatīvām, tiešām un netiešām, īstermiņa, ilgtermiņa ietekmēm.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojums nosaka pašvaldības teritorijas attīstības iespējas, virzienus un ierobežojumus, kā arī pašvaldības teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu. Liepājas pilsētas teritorijas plānojums un tajā ietilpstošie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka Liepājas pilsētas pašvaldības prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei ar mērķi veicināt Liepājas pilsētas attīstības programmā 2008.–2014. gadam noteikto mērķu īstenošanu. Pilsētas attīstības programma nosaka pilsētas attīstības vīziju, mērķus, prioritātes un uzdevumus četros savstarpēji saistītos virzienos: sabiedrība, labklājība, ekonomika, pilsētvide. Teritorijas plānojums dod iespēju ieviest pilsētas attīstības programmā noteiktās prioritātes. Tās ir:

1. dažādu tautsaimniecības nozaru attīstība, kuras pamats ir rūpniecība, osta, tranzīts, loģistika un tūrisms;
2. kvalitatīva pilsētvide un efektīva transporta sistēma;
3. enerģiju un resursus taupoša attīstība;
4. kvalitatīvas visu līmeņu izglītības pieejamība;
5. katra Liepājas un tās reģiona iedzīvotāja labklājības un dzīves kvalitātes pieaugums;
6. iedzīvotāju skaita pieauguma tendences palielināšana.

Plānojuma galvenais uzdevums ir nodrošināt pilsētas līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību, teritorijas plānojumā radot priekšnoteikumus gan rūpniecības, gan ostas, kā arī tranzīta, loģistikas, tūrisma pakalpojumu attīstībai un kvalitatīvas dzīves vides veidošanai. Teritorijas plānojumā noteiktas "ražošanas un noliktavu apbūves teritorijas", "jauktas apbūves teritorija ar ražošanas funkciju", "ostas termināļu un ražošanas teritorijas", "ostas ražošanas un darījumu teritorija", kā arī "dabas teritorija", "īpaši aizsargājamā dabas teritorija", "apstādījumu teritorijas", "mežaparku teritorijas", "pludmales teritorija" un "ūdeņu teritorijas", kā arī īpašās attīstības teritorijas "ūdensmalas", "attīstības teritorijas" un citas funkcionālās zonas.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka dabas un vides kvalitātes vērtības tiek atbilstoši iestrādātas Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā vai ar tā ieviešanu saistītajās procedūrās, t.i., detālplānojumu izstrādē, izvērtējot būvniecības ieceres vai organizējot būvniecības un pilsētībūvniecības konkursus. SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

Viena no prasībām izstrādājot vides pārskatu, ir izvērtēt dažādu alternatīvu īstenošanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Ņemot vērā, ka Liepājas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem neapskata vairākus alternatīvus risinājumus, tad salīdzinājums tiek izdarīts ar nulles scenāriju jeb situāciju, ja plānošanas dokuments netiek īstenots. Saistībā ar nulles scenāriju var izdalīt vairākus aspektus: ierobežotas iespējas ekonomiskajai attīstībai, apbūvei un teritorijas izmantošanai saimnieciskajā darbībā, riski dabas resursu saglabāšanai un dabas teritoriju aizsardzībai, dabas teritoriju, īpaši ūdeņu pieejamība.

Vides pārskatā ir apskatīti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā, kas noteikti starpvalstu Konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās. Liepājā pilsētā būtiski ir ņemt vērā tos starptautiskos vides aizsardzības mērķus, ka pieņemti saistībā vides kvalitāti, piesārņojuma mazināšanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, Baltijas jūras vides aizsardzību un ūdens resursu apsaimniekošanas mērķus, kā arī kultūras mantojuma saglabāšanu. Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem mērķi un pieeja atbilst Latvijai saistošajām konvencijām, starptautiskajiem un nacionālajiem normatīvo aktu prasībām vides aizsardzības jomā.

Pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem piedāvā lielāku detalizācijas pakāpi teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas ziņā salīdzinājumā ar līdz šim spēkā esošo plānojumu, nosakot vairāk zonējuma veidus, izdalot teritorijas ar īpašām prasībām, detalizētāk izstrādājot atļautās izmantošanas nosacījumus, kas precīzāk nosaka pašvaldības prasības tās teritorijas izmantošanai. Teritorijas plānošanas procesā īpaša uzmanība ir pievērsta ražošanas teritorijām un to iespējamās ietekmes aspektiem, ostas teritoriju un dabas teritoriju izmantošanai. Lai mazinātu ražošanas objektu ietekmi uz dzīvojamās apbūves teritorijām, tām blakus plānotas jauktas darījumu apbūves teritorijas ar ražošanas funkciju, kurās noteiktas īpašas prasības tikai noteiktu ražošanas veidu attīstībai un ierobežojumi piesārņojošām darbībām, atļaujot tikai C kategorijas piesārņojošās darbības. Ostas teritorijas zonējums detalizēts, izdalot četrus zonējuma veidus "ostas terminālu un ražošanas teritorija", "ostas ražošanas un darījumu teritorija", "ostas darījumu un sabiedrisko iestāžu apbūves teritorija" un "jahtu osta", kā arī iezīmējot perspektīvās ostas terminālu teritorijas. Teritorijas plānojumā ir saglabātas vienlaidus mežu teritorijas, kas ir nozīmīgs pilsētas rekreācijas un dabas daudzveidības resurss. Tiek saglabāta arī piekrastes kāpu mežu josla. Ūdeņu pieejamības un krastmalu uzlabošanai, noteikta īpaša zona "ūdensmalas", kurās plānots attīstīt funkcijas, kas saistītas ar atpūtu pie ūdeņiem, ūdenssportu un ūdenstransportu. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos izstrādātas prasības laivu novietņu (eliņu) izbūvei un izmantošanai.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem ieviešanas kopējā sagaidāmā ietekme uz vidi ir pozitīva gan attiecībā uz vides kvalitāti, gan ražošanas objektu un ar ostas attīstību saistīto darbību integrēšanu pilsētas attīstībā, dabas daudzveidības nodrošināšanu, dabas resursu aizsardzības un apsaimniekošanas uzlabošanu, degradēto teritoriju sakopšanu un izmantošanu, dabas teritoriju pieejamības uzlabošanu.

Izstrādājot teritorijas plānojumu ir veikti publiskās ārtelpās, apstādījumu – parku un skvēru, ūdensmalu un mežu bioloģiskās daudzveidības, dzīvojamās apbūves, kultūras mantojuma, degradēto teritoriju un mazdārziņu izvērtējumi, kuri ir ņemti vērā plānojot pilsētas teritoriju, nosakot apbūves un izmantošanas nosacījumus, prasības dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanai un aizsardzībai. Bioloģiski vērtīgās teritorijas, tostarp, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) iekļautas „dabas teritoriju” kategorijā. Plānojumā noteikts, ka atļautās darbības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, bet teritorijās, kurām nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu - vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Savukārt pārējās dabas teritorijas, kurās nav plānots ierīkot apstādījumus, atļauts attīstīt objektus, kuri ir saistīti ar rekreāciju - pasīvo un aktīvo brīvdabas atpūtu un dabas aizsardzību. Plānojumā noteikts, ka, izstrādājot detalplānojumu dabas teritorijās, kurām nav īpaši aizsargājamo dabas teritoriju statuss, atļauts ierīkot mežaparkus, dabas parkus, atpūtas parkus un trases sportam un atpūtai. Veidojot pieejas iekšzemes ūdeņiem, īpaši Liepājas ezera krastam, un attīstot ūdensmalas, tiks sakārtotas apmeklētāju plūsmas, nodrošināta vides prasību ievērošana un mazināta kopējā slodze uz ūdeņiem. Kvalitatīvu apstādījumu izveide publiski pieejamās vietās un dzīvojamā apbūvē uzlabos pilsētvides kvalitāti pilsētā.

Saistībā ar Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā iekļautās īpašās zonas "inženierapgādes objektu plānošanas teritorijas" ieviešanu, ir iespējama arī negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamiem meža biotopiem pilsētas ziemeļu daļas mežos, jo tajos plānots izvietot alternatīvās energoapgādes objektus, kuru novietņu ierīkošanai iespējams būs jātransformē apbūvei un jāizcērt atsevišķas mežu platības. Iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanas pasākumi ir nosakāmi detalplānojumā

izstrādes procesā, izvēloties optimālākos risinājumus šo objektu un ar tiem saistītās infrastruktūras izvietojumam, kā arī plānojot negatīvo ietekmi mazinošus pasākumus ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Atsevišķu ražošanas objektu attīstība lokāli var būt saistīta ar gaisa kvalitātes pasliktināšanos, trokšņa līmeņa paaugstināšanos vai citu vides kvalitātes rādītāju izmaiņām. Šo objektu iespējamās lokālās negatīvās ietekmes mazināšana ir veicama objektu ietekmes uz vidi novērtējuma procesā un būvprojektu izstrādes stadijā, ieviešot labākās pieejamās tehnoloģijas.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojumā ir rezervēta vieta ceļa būvniecībai, kas šķērso Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *NATURA 2000* – dabas lieguma "Liepājas ezers" dabas parka zonu Atteku un Zirgu salā. Turpmāk, aktualizējot teritorijas dabas aizsardzības plānu un sagatavojot jaunus individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, šī transporta infrastruktūras objekta attīstība ir jāsaskaņo ar teritorijas izveides mērķiem un pilsētas attīstības prioritātēm. Gadījumā, ja ietekmes uz vidi novērtējuma procesā tiek konstatēts, ka tā izbūve negatīvi ietekmēs šo *NATURA 2000* teritoriju, tad ir jānosaka kompensējoši pasākumi.

Plānošanas dokumentā plānotajiem teritorijas izmantošanas pasākumiem nav prognozējama pārrobežu ietekme.

Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma ieviešanas gaitā ir jāveic regulāri monitoringa pasākumi, lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tendencēm. Vides monitorings Latvijā un tai skaitā Liepājā tiek veikts pamatojoties uz Valsts vides monitoringa programmu, kas paredz veikt mērījumus par gaisa, ūdens, augsnes un grunts kvalitāti, kā arī bioloģisko daudzveidību.

IZMANTOTIE AVOTI

1. Atskaite par Liepājas mežu bioloģiskās daudzveidības novērtējumu. S.Ikauniece, 2010.
2. Aplūstošo teritoriju noteikšana dabā un izvērtējums Liepājas pilsētas teritorijā. L.Engēle, 2010.
3. Atzinums Nr. 4 par vēja elektrostaciju parka ierīkošanas Liepājas pilsētas teritorijā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu. Vides pārraudzības valsts birojs, 2011.g.
4. Atzinums Nr. 10 par AS "HRC Libau" plānotā energokompleksa izveides Liepājā ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu. Vides pārraudzības valsts birojs, 2010.g.
5. Autotransporta plūsmas ietekmes uz gaisa kvalitāti Liepājas pilsētas centrālajā daļā analīze. Atskaite. Rīga: SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" 2007.
6. Dabas aizsardzības plāns (2008. – 2023.g.). Dabas liegums "Liepājas ezers". 1. un 2.sējums. SIA "Grontmij/CarlBro", Rīga, 2008.
7. Derīgo izrakteņu krājumu balance par 2009. gadu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2010.
8. Derīgo izrakteņu krājumu balance par 2008. gadu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
9. Detālplānojuma projekts „Liepājas pilsētas teritorijai Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā robežās no Cietokšņa kanālu starp Tosmares ezeru un Baltijas jūru) līdz Liepājas pilsētas ziemeļu robežai starp Baltijas jūru un Tosmares ezeru” (SIA AKA BIROJS, 2009-2010.)
10. Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi Latvijā. Auniņš A. (red.). Noteikšanas rokasgrāmata. Latvijas Dabas fonds, 2010.
11. Ietekmes uz vidi novērtējums vēja parku ierīkošanai Liepājas pilsētas teritorijā Noslēguma ziņojums. SIA "Eiropprojekts, 2011.
12. Gaisa kvalitātes Liepājas pilsētā sākotnējais novērtējums. Atskaite. Rīga: SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2004.
13. HRC AG Energokompleksa ietekmes uz vidi novērtējuma Noslēguma ziņojums, AS "HRC Libau, 2010.
14. Kurzemes reģiona attīstības stratēģija. 2.projekts. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, Reģionālo lietu un pašvaldības ministrija, 2004.
15. Liepājas osta. Atkritumu apsaimniekošanas plāns.2009.
16. Latvijas biotopi. Kabucis I. (red.) Biotopu klasifikators. Latvijas Dabas fonds, 2001.
17. Latvijas jūras krasti. Eberhards G. Rīga: Latvijas Universitāte, 2003., 296 lpp
18. Liepājas pilsētas attīstības plāna izvērtējums (1996.g.). SIA "Grupa93", 2008.
19. Liepājas pilsētas zaļo struktūru koncepcija (Zaļo teritoriju pieejamības, izmantošanas un attīstības iespēju izpēte). SIA „Grupa93”, 2011.
20. Liepājas vēsturiskā centra un tam piegulošo teritoriju publiskās ārtelpas koncepcija. SIA „Grupa93”, 2011.
21. Liepājas pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programma 2008. – 2014.g. Liepāja, 2008.
22. Liepājas reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2008. – 2013.g., 2008.
23. Liepājas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem galīga redakcija. Paskaidrojuma raksts, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, grafiskā daļa, SIA „Grupa93”, 2011.

24. Liepājas teritorijas plānojums 2011. – 2023.g. 1.redakcija. Paskaidrojuma raksts, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, grafiskā daļa, SIA „Grupa93”, 2011.
25. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti. Veselības inspekcija, 2011.
26. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti 2009. gadā. Veselības inspekcija, 2009.
27. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti 2008. gadā. VA Āsabiedrības veselības aģentūra, 2009.
28. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2011.
29. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2009.gadā, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2010.
30. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2008.gadā Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2009.
31. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2007.gadā, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2008.
32. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2006.gadā, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2007.
33. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2005.gadā, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2006.
34. Pārskats par peldvietu ūdens kvalitāti 2010. gada peldsezonā. Veselības inspekcija, 2011.
35. Pārskats par peldvietu ūdens kvalitāti 2009. gada peldsezonā. Veselības inspekcija, 2010.
36. Pārskats par peldvietu ūdens kvalitāti 2008. gada peldsezonā VA Āsabiedrības veselības aģentūra, 2009.
37. Pārskats par jūras krasta procesu pētījumiem Liepājas pilsētas krasta joslā un galvenie rezultāti. Eberhards G. Atskaite. Pasūtītājs SIA “Grupa93”, 2008.
38. Raiņa parka dendroloģiskā izpēte Liepājā. A.Svilāns, Leiburģs u.c., Liepāja, 2010.
39. Telpiskā attīstības perspektīva 2006. - 2026.g. Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.gadam. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, 2008.
40. Teritorijas plānojuma vadlīnijas 2006.- 2026.g. Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.gadam. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, 2008.
41. Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015. gadam. Pilnā versija. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
42. Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015. gadam. Publiskā versija. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
43. Vides rīcības programma Liepājai 2009. – 2014.g., Liepāja, 2009.
44. 2004. gada publiskais pārskats. Radiācijas drošības centrs, 2005.
45. Liepājas pilsētas mājas lapa <http://www.liepaja.lv> - informācija par pašvaldības saistošajiem noteikumiem, par pilsētā realizētajiem projektiem
46. Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa <http://www.vpvb.gov.lv> - informācija par IVN, sākotnējiem IVN, izsniegtajām A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujām, rūpnieciskā riska uzņēmumiem
47. Vides pārskats “Liepājas pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programmai 2008 – 2014. gadam”. Projekts. SIA “NK konsultāciju birojs”, Liepāja, 2008.

48. Vides ministrijas un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapa <http://www.vidm.gov.lv> - normatīvie akti.
49. VSIA "Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" <http://www.meteo.lv> – informācija par vides stāvokli Liepājā no LVĢMC datu bāzēm un monitoringa pārskatiem
50. Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010. gadā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2010.

Pielikumi

1. pielikums Ūdens ieguves urbumiem noteiktās aizsargjoslas

Urbuma Nr. datu bāzē "Urbumi"	Aizsargjoslas		
	ķīmiskā	bakterioloģiskā	ķīmiskā
Ūdensgūnes "Otaņķi" urbumi Liepājas pilsētas teritorijā			
2466	10 m	nav nepieciešama	Urbumi ietilpst ūdensgūtnē Otaņķi", ķīmiskā aizsargjosla 8930 ha noteikta visai ūdensgūtnēi kopā
2475	10 m	nav nepieciešama	
2477	10 m	nav nepieciešama	
10391	10 m	nav nepieciešama	
2647	10 m	nav nepieciešama	
2642	10 m	nav nepieciešama	
8850	10 m	nav nepieciešama	
8851	10 m	nav nepieciešama	
8849	10 m	nav nepieciešama	
2467	10 m	nav nepieciešama	
Pārējie urbumi, kuriem aprēķinātas aizsargjoslas 02.2011.			
2622	10 m	20m - ja ūdens patēriņš 137m³/dnn 65m - ja ūdens patēriņš 907 m³/dnn,	470 m - ja ūdens patēriņš 137m³/dnn un 1025 m - ja ūdens patēriņš 907 m³/dnn
2605	10 m	45m - ja ūdens patēriņš 137m³/dnn un 135m - ja ūdens patēriņš 691,2 m³/dnn	470 m - ja ūdens patēriņš 137m³/dnn un 1210 m - ja ūdens patēriņš 691,2 m³/dnn
2541	12 m	45 m	697 m
2542	10 m	50 m	697 m
2585	10 m vidēji no urbumiem Nr.2585, 2586, 2551	nav nepieciešama	27 ha
2586		nav nepieciešama	55 ha
2551		nav nepieciešama	
4279	10 m	nav nepieciešama	49 ha
7298	10 m	nav nepieciešama	nav nepieciešama
7637	stingrā režīma - 10 m vidēji no visiem 3 urbumiem	nav nepieciešama	700 m vidēji no visiem 3 urbumiem (164 ha)
7978		nav nepieciešama	
8929		nav nepieciešama	
21523	10 m	nav nepieciešama	200 m
25118	30 m	53 m	643 m
25778	30 m	nav nepieciešama	nav nepieciešama
25779	30 m	nav nepieciešama	nav nepieciešama
2550	10 m	nav nepieciešama	380 m un 700 m
13280	10 m	nav jānosaka	380 m un 875 m
2604	10 m	nav nepieciešama	nav nepieciešama
2593	10 m	nav nepieciešama	nav nepieciešama
2556	10 m	nav nepieciešama	nav nepieciešama

2. pielikums Potenciāli piesārņotās vietas Liepājas pilsētas teritorijā

Nr.	Vietas nosaukums	Adrese	Piesārņojuma veids
1.	SIA "Liepāja Petroleum"	Ziemeļu 19	ogļūdeņraži (naftas produkti)
2.	SIA "Latvija Statoil" DUS	Ganību 171	ogļūdeņraži (naftas produkti)
3.	SIA "DG termināls" (bij. SIA „Dīzelis” naftas produktu noliktava)	Ostas pietātnē 25	ogļūdeņraži (naftas produkti)
4.	SIA Lamele	Flotes 3/5	nav informācijas
5.	SIA „MARAMA”	Flotes 16	nav informācijas
6.	SIA „Lampu demerkurizācijas centrs”	Kapsēdes 10	Nolietotas elektriskās un elektroniskās iekārtas, 300 t/gadā
7.	SIA "TIARA L" ķīmiskā tīrītava	Skolas 1	nav informācijas
8.	SIA "Ceļu, tiltu būvnieks", asfaltbetona rūpnīca	Cukura iela 38/38a	nav informācijas
9.	SIA „Liepājas MB”	Brīvības 158	nav informācijas
10.	SIA "Pirmā Akumulatoru fabrika"	O.Kalpaka 40a	nav informācijas
11.	Jūras spēku Atbalsta bāze, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	Roņu 9	Bija un ir noliktavas. Bija pārtikas noliktavas un krāsu noliktava-krāsas mucās. Vienā galā aiz noliktavām lokāls-10*5m piesārņojums, gruntī naftas produkti 2*3m, vecas mucas
12.	Jūras spēku Atbalsts bāze, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	Roņu 2 un pietātne Nr.89	Pašreiz piesārņošana nenotiek. Krievu robežsargiem bija mašīnu bāze-80*60m, betons sadrupis. Estakāde-mašīnu mazgāšanai 30*30m
13.	ZS 4.brigāde, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	Dārza 4/8	15 boksi mašīnām. Bijusi degvielas noliktava-40*15m. Estakādes-bija 2 gab., viena nojaukta. Lokāls piesārņojums ar naftas produktiem. Tagad piesārņošana neturpinās, degvielas bāzi neizmanto
14.	A/S "Liepājas metalurģs" ražošanas ēku teritorija, izņemot administrācijas ēku	Juridiskā adrese: Brīvības 93	nav informācijas
15.	SIA "Alnida"	Flotes 16	nav informācijas
16.	SIA "Baltic Bunkering Company"	Kaiju 33	nav informācijas
17.	SIA "East-West-Tranzīt"	Flotes 9	nav informācijas
18.	MPVAS "Latvijas Nafta"	Brīvības 174/176	nav informācijas
19.	LSEZ SIA "GlenOil"	Ostas pietātne 26, juridiskā adrese: Pulvera 7	nav informācijas
20.	LSEZ SIA "PK INVEST"	Roņu 6	nav informācijas
21.	SIA "Liepājas ūdens"	Lībiešu 33	nav informācijas
22.	Tosmares kapsēta	Ģenerāļa Baloža/ Laboratorijas ielu krustojums	nav informācijas

Nr.	Vietas nosaukums	Adrese	Piesārņojuma veids
23.	a/s "Liepājas cukurfabrika"	Grīzupes 2	nav informācijas
24.	A/S "Tosmares kuģu būvētava"	Ģenerāļa Baloža 42/44	nav informācijas
25.	SIA "Liepājas kuģu būves rūpnīca"	Roņu 4	nav informācijas
26.	Elļas ekstrakcijas rūpnīca	Sliežu 4	nav informācijas
27.	A/S "Liepājas siltums"	Kaiju 33	nav informācijas
28.	A/S "BMGS"	Jaunā 58/64	nav informācijas
29.	SIA "Liepājas linolejs"	Kalpaka 5/7/9	nav informācijas
30.	A/S "Liepājas siltums"	Lazaretēs 3	nav informācijas
31.	A/S "Liepājas siltums"	Kapsēdes 3	nav informācijas
32.	A/S "Liepājas autobusu parks"	Cukura 8/16	nav informācijas
33.	SIA "Viada"	Brīvības 170/176	nav informācijas
34.	VAS "Latvijas dzelzceļš"	Brīvības 103	nav informācijas
35.	Bijušais mašīnu - vagonu rūpnīcas galvanikas cehs SIA "K.S.Plus"teritorijā	Brīvības 119a	nav informācijas
36.	SIA "Jumītis"	Grīzupes 4/10	nav informācijas
37.	SIA "Austrumeiropas ādu eksports",	Ādu 25	nav informācijas
38.	SIA "DG Termināls"	objekts: Ostas pietārne 25, Liepāja, juridiskā adrese: Pulvera 4, Liepāja	Vēsturisks piesārņojums ar naftas produktiem, peldošs naftas produktu slānis 0.87 m biezumā. 66 p.
39.	Zirgu sala	Zirgu sala	Bijusi pilsētas izgāztuve

Avots: VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāze „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs”

3. pielikums Paaugstinātas bīstamības objekti Liepājā

Nr.	Uzņēmuma nosaukums	Objekta adrese	Ražotnes veids	Cilvēka dzīvībai bīstamās iedarbības riska zonas platums (m) VPVB rekomendācijas	Iedalījums pēc MK noteikumiem Nr.626	Objektu kvalificējošais kritērijs atbilstoši MK noteikumu Nr.626 nosacījumiem
1.	LSEZ SIA "DG TERMINĀLS"	Ostas pietāne 25, Liepāja, LV 3417	naftas un ģīmisko produktu terminālis	1000	Valsts nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	5.1. punkts
2.	SIA "LATVIJAS PROPĀNA GĀZE",	Grāzupes iela 3/5, Liepāja, LV - 3402	sagāgidrinātās gāzes glabātuve	500	Valsts nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	5.1. punkts
3.	VAS "Latvijas dzelzceļš" (SIA "LDZ Cargo")	Rāgas iela 71, Liepāja	Liepājas stacija, dzelzceļš (Bāstamo kravu pūrvadājumi)	nav jūnosaka	Valsts nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	5.2. punkts
4.	SIA "BAL TIC BUNKERING COMPANY"	Jaunā ostmaļa 33/35, ostas pietāne Nr.69, Liepāja, LV 3401	sagāgidrinātās gāzes glabātuve	100	Regionālās nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	6.1. punkts
5.	LSEZ SIA "ELME MESSER METALURGS"	Brāvas iela 92B, Liepāja	Gaisa sadalģanas raģotne	110	Regionālās nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	6.1. punkts
6.	LSEZ SIA "GLEN OIL"	Ostas pietāne 26, Liepāja, LV3401	naftas produktu terminālis	100	Regionālās nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	6.1. punkts
7.	SIA "NPK TERMINĀLIS"	Grāzupes iela 8A, Liepāja, LV - 3402	ģīmisko vielu terminālis	nav noteikts	Regionālās nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	6.1. punkts
8.	SIA V. Biģuka komercfirma "EVIJA"	Upmalas ielā 12/16, Liepājā, LV 3401	Naftas produktu terminālis	150 200 m sabiedrģas informģjana	Regionālās nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	6.1. punkts
9.	EAST-WEST TRANSIT' SIA, Liepājas naftas bāze	Flotes iela 9, Liepāja, LV-3401 jur.adrese: Upmalas iela 21, Liepāja, LV 3401	Naftas produktu bāze	nav jūnosaka	Vietģlas nozāmes paaugstinātās bāstamāpas objekts	7.1. punkts
10.	EAST-WEST TRANSIT' SIA, DUS	Flotes iela 9, Liepāja, LV-3401 jur.adrese: Upmalas iela 21, Liepāja, LV 3401	DUS	nav jūnosaka	neatbilst, lokģla ietekme	

Nr.	Uzņēmuma nosaukums	Objekta adrese	Ražotnes veids	Cilvēka dzīvībai bīstamās iedarbības riska zonas platums (m) VPVB rekomendācijas	Iedalījums pēc MK noteikumiem Nr.626	Objektu kvalificējošais kritērijs atbilstoši MK noteikumu Nr.626 nosacījumiem
11.	EAST-WEST TRANSIT' SIA, DUS	Brīvības iela 174, Liepāja, LV-3401 jur.adrese: Upmalas iela 21, Liepāja, LV 3401	DUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.1. punkts
12.	VIRĀŽA A' SIA, GUS	Lauku iela 59a, Liepāja	GUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.8. punkts
13.	LATVIJAS GĀZĒ' AS, fil. 'GĀZES TRANSPORTS' 3.AUTOMOBILU GĀZES UZPILDES KOMPRESORU STACIJA	Brīvības iela 162, Liepāja, LV-3402	AGUKS, gāzes sadale pa vadiem	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.8. punkts
14.	Liepāja Petroleum' SIA , objekts	Ziemeļu iela 19, Liepāja, LV-3401	Rezervuāru parks, piestātne, sūkāu stacija	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.1. punkts
15.	SIA "Liepājas ūdens"	Alsungas iela 30	dzeramū ūdens sagatavāšanas stacija	nav jānosaka	neatbilst, lokāla ietekme	
16.	SIA "Liepājas ūdens"	Ventas eila 11/17	dzeramū ūdens sagatavāšanas stacija	nav jānosaka	neatbilst, lokāla ietekme	
17.	A/S "Kursa"	Zvejnieku aleja 11	zivju pūstrādes uzāums	nav jānosaka	neatbilst, lokāla ietekme	
18.	LATVIJA STATOIL' SIA, DUS	Esperanto iela 4/8, Liepāja, LV-3401	DUS GUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.1. un 7.8. punkts
19.	SIA V. Biļuka komercfirma "EVIJA",	Roāu iela 8, Liepāja, LV-3401	Naftas produktu bāze	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.1. punkts
20.	LATVIJA STATOIL' SIA, DUS	Cukura iela 3, Liepāja, LV-3401	DUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.1. punkts
21.	LATVIJA STATOIL' SIA, DUS	Ganāu iela 171, Liepāja, LV-3407	DUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.1. punkts
22.	LUKoil Baltija R' SIA, DUS	Kapsātas iela 24/26, Liepāja, LV-3401	DUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bāstamābas objekts	7.1. punkts

Nr.	Uzņēmuma nosaukums	Objekta adrese	Ražotnes veids	Cilvēka dzīvībai bīstamās iedarbības riska zonas platums (m) VPVB rekomendācijas	Iedalījums pēc MK noteikumiem Nr.626	Objektu kvalificējošais kritērijs atbilstoši MK noteikumu Nr.626 nosacījumiem
23.	Lukoil Baltija R' SIA, DUS	Ganību iela 180, Liepāja, LV-3401	DUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bīstamības objekts	7.1. punkts
24.	'VIADA LIEPĀJA' SIA, DUS-14	Brīvības iela 174/176, Liepāja, LV-3400	DUS	nav jānosaka	neatbilst, lokāla ietekme	7.1. punkts
25.	VIADA LIEPĀJA' SIA, DUS-4	Krīmu iela 56/ Ziemeļu iela 8, Liepāja, LV-3417	DUS	nav jānosaka	neatbilst, lokāla ietekme	7.1. punkts
26.	LATVIJAS GĀZE' AS, ekspl.iec. 'GĀZES TRANSPORTS' GRS 'Liepāja'	Grāņu iela 5, Liepāja, LV-3414	Gāzes sadale pa vadiem	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bīstamības objekts	7.8. punkts
27.	LIEPĀJAS AUTOBUSU PARKS' SIA	Cukura iela 8/16, Liepāja, LV-3402	Autobusu parks	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bīstamības objekts	7.1. punkts
28.	NESTE LATVIJA' SIA, DUS	K.Zātes laukums, Liepāja, LV-3401	DUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bīstamības objekts	7.1. punkts
29.	"NESTE LATVIJA' SIA, DUS	Raiķa iela 2, Liepāja, LV-3401	DUS	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bīstamības objekts	7.1. punkts
30.	Maģistrālais gāzesvads Iecava-Liepāja	Izvietojums no "LG" materiāliem, skatīt teritorijas plānojuma materiālus par gāzes apgādes infrastruktūru	maģistrālais gāzes vads (DN350mm) -	nav jānosaka	Vietūjas nozāmes paaugstinātas bīstamības objekts	7.8. punkts

4. pielikums Riska teritorijas un objekti

